

HØRINGSNOTAT

Center i departementet
Center for klimaneutralt
Danmark

Team
Viden, forskning og
omstilling

Dato
8. oktober 2020

J nr. 2020-3637

/ thojn

Høringsnotat vedr. høring over udkast til forslag til lov om ændring af ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, lov om radiofrekvenser og forskellige andre love

Udkast til forslag til lov om ændring af ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, lov om radiofrekvenser og forskellige andre love blev sendt i ekstern høring den 28. maj 2020 med frist for afgivelse af høringssvar den 26. juni 2020.

Der er modtaget i alt 44 høringssvar i høringsperioden.

Følgende 36 høringsparter har fremsendt bemærkninger til udkastet til lovforslag: Akademisk Arkitektforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Danske Handicaporganisationer, De Danske Bilimportører, DI Digital, DIGITALEUROPE, DR, DSB, EHS-Foreningen, Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering, Forbrugerrådet Tænk, Global Connect A/S, Göran Bergström, Henrik Holm, Hi3G, Huawei Technologies Denmark, IT-Branchen, ITD Brancheorganisationen for den danske vejgodstransport, Jens Kruse, Kit og Tina Schiøler, KL, Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet", Lucy Bergström, Nuuday, Oplysningsforbundet May Day, Ring Advocacy ApS, Rådet for Helbredssikker Telekommunikation, Steen Andersen, TDC Net, Telenor, Telia, Teleindustrien, TV 2 Danmark A/S, Ulrik Holm og WorldDAB.

Følgende otte høringsparter har oplyst, at de ingen bemærkninger har til udkastet til lovforslag: Advokatrådet, C/O Industri, Dansk Bilbrancheråd, Danske Kloakmestre, Erhvervsflyvningens Sammenslutning, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Forbrugerombudsmanden og Metal Maritime/CO-Søfart.

I det følgende gennemgås de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar efterfulgt af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger for hvert emne angivet i kursiv. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Høringssvarene vil nedenfor blive gennemgået således, at høringssvar af generel karakter til det samlede lovforslag gennemgås først, og høringssvar til de enkelte love omfattet af lovforslaget gennemgås herefter i rækkefølge. Dog behandles bemærkninger vedrørende elektromagnetisk stråling, der henviser til specifikke lovbestemmelser, sammen med de øvrige bemærkninger om emnet under høringssvar af generel karakter.

Flere høringsparter er fremkommet med korrekturforslag og lignende, som vil blive indarbejdet i lovforslaget. Herudover har Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet foretaget en række lovtekniske ændringer af lovforslaget, ligesom der er foretaget justeringer, tilføjelser og

lignende, der primært har lovteknisk eller forklarende karakter. F.eks. vil det i forhold til de oplysningspligter, der foreslås justeret eller indført med lovforslaget, blive understreget, at oplysningspligter, der kan gennemtvinges af myndighederne, skal administreres under hensyntagen til retssikkerhedsloven, således at en oplysningspligt ikke kan gennemtvinges i tilfælde, hvor der kunne være risiko for selvinkriminering i forhold til strafbare forhold.

Indholdsfortegnelse

HØRINGSNOTAT	1
Høringssvar af generel karakter til udkastet til lovforslag.....	6
Grøn omstilling og understøttelse af investeringsincitamenten.....	6
Lovteknik i forhold til angivelse af gældende ret.....	6
Netneutralitet.....	7
Regulering af sikkerhedsmæssige forhold og screening af udenlandske investeringer.....	8
Administrative konsekvenser og vurdering af principperne for agil lovgivning.....	8
Elektromagnetisk stråling.....	9
Generelt.....	9
Elektromagnetisk stråling og handicappede.....	11
Elektromagnetisk stråling og miljøhensyn.....	12
Forsigtighedsprincippet.....	14
Elektromagnetisk stråling i forhold til adgang til nettet, kommunal støtteramme og passiv infrastruktur.....	14
Elektromagnetisk stråling og kortlægning.....	15
Elektromagnetisk stråling og frekvenstilladelsers varighed.....	15
Elektromagnetisk stråling og masteloven.....	16
Elektromagnetisk stråling og planloven.....	16
Høringssvar til forslag til ændringer i lov om elektroniske kommunikationsnet og – tjenester (§§ 1 og 5 i udkastet til lovforslag).....	18
Ad § 1, stk. 2 - Fremme af effektive investeringer.....	18
Ad § 1, stk. 2 – Lovens formål.....	19
Ad § 2, nr. 4, 5, 7 og 12 – Definition af elektronisk kommunikationsnet, offentligt elektronisk kommunikationsnet, nettermineringspunkt og samtrafik.....	20
Ad § 2, nr. 6 – Definition af net med meget høj kapacitet.....	20
Ad § 2, nr. 7 – definition af RLAN.....	21
Ad § 2, nr. 20 - Nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester.....	21
Ad § 2, nr. 21-24 – Alarmdefinitioner.....	21

Ad § 2 – Definition af nonprofitorganisationer.....	22
Ad § 4 Bindingsperioder.....	22
Ad § 4 og 4 a – Grundlæggende rettigheder og aftaleresumé	23
Ad § 4 – Bekendtgørelse om slutbrugerrettigheder	24
Ad § 4 a - Skift af bredbåndsudbyder	26
Ad § 4 - Tilgængelighed for personer med handicap.....	27
Ad § 4 – Klagebehandling	27
Ad § 12 - Registrering hos Rigspolitiet	28
Ad § 14 - Forsyningspligt på bredbånd	28
Ad § 14 - Forsyningspligt for personer med handicap.....	28
Ad § 14 - Forsyningspligt taletelefoni og underskudsfinansiering	29
Ad § 14 - Forsyningspligt kvalitetskrav, kompensation og sikkerhedsstillelse	29
Ad § 14 - Forsyningspligt nummeroplysning samt underskudsfinansiering.....	30
Ad § 14 - Forsyningspligt andre ydelser	30
Ad § 14 - Forsyningspligt rettighedssubjekt.....	30
Ad § 17 - Forsyningspligt takstvalsordninger	31
Ad afsnit III - Harmonisering af anvendelse af 12-cifrede numre	31
Ad § 21, stk. 2, nr. 6 – Tildeling af 8-cifrede numre til M2M-kommunikation uden for Danmark	31
Ad § 26 a – Trådløst skift af teleselskab der udbyder M2M- kommunikationstjenester	32
Ad § 27, stk. 3 – Retten til portering af abonnentnummer op til én måned efter endt kontrakt	34
Ad § 27, stk. 3 – Tilrådighedsstillelse af tjeneste efter opsagt kontrakt.....	34
Ad § 27, stk. 3 – Ret til portering efter ophør af abonnentaftale	35
Ad § 27 - Slutbrugere forhold i forbindelse med portering af abonnentnumre	35
Ad § 28 a – Teleindustriens regelsæt for processen for skifte af udbyder og portering af numre.....	35
Ad § 27, stk. 3, og § 28 a – Terminologi i skifte- og nummerporteringsprocessen	36
Ad § 28 a – Praksis for indhentelse af opsigelsesfuldmagt.....	36
Ad § 28 a og § 81, stk. 1, nr. 2 – ”Misbrug” i skifte- og porteringsprocessen	36
Ad § 28 a – Straf for overtrædelse, jf. § 81, stk. 1, nr. 2	37
Ad § 31 - Nummeroplysningstjenester.....	37

Ad § 33 – Interoperabilitet.....	37
Ad § 35 a – Symmetrisk adgangsregulering.....	38
Ad § 37, stk. 2 – Kommercielle aftaler.....	40
Ad § 46 – Forpligtelse om priskontrol.....	41
Ad § 47 a – Saminvestering.....	42
Ad § 47 b – Rene engrosselskaber.....	44
Ad § 47 d - Tilsagnsmodellen.....	45
Ad § 60 a - Regler for metoder til fastsættelse af markedsvilkår ved offentlige myndigheders udlejning af arealer til digital infrastruktur.....	48
Ad § 60 a - Offentlige myndigheders udlejning af arealer til digital infrastruktur.....	49
Ad § 60 b og § 60 c - Trådløs adgang til internettet - offentlige myndigheder.....	51
Ad § 60 b og § 60 c - Kortlægning af trådløs adgang til internettet - offentlige myndigheder.....	52
Ad § 60 d - Kommunal støtteramme.....	53
Ad § 60 d - Støtteberettigede adresser og forholdet til bredbåndspuljen.....	53
Ad § 60 d - Statslig finansiering.....	55
Ad § 60 d - Samarbejde.....	55
§ 60 e - Energistyrelsens tilsyn.....	55
§ 60 f - Passiv infrastruktur på markedsvilkår.....	55
§ 60 f - Kravet om erhvervsfremmende formål.....	56
§ 60 f - Konkurrenceforvridende i forhold til andre udbydere.....	56
Ad § 61 – adgang til beredskabstjenester.....	57
Ad § 61, nr. 1-3 og § 2 - Alarmkommunikationstjenester.....	58
Ad § 61 - Alarmkommunikation via SMS og implementeringsfrist for alarm-SMS.....	59
Ad § 61 - Omkostninger forbundet med udvidelse af alarmkommunikationstjenester.....	60
Ad § 61, stk. 1, nr. 4-5 - spærring for alarmkommunikation.....	60
Ad § 61, stk. 2 - Taksering.....	61
Ad § 73 - Udlevering af oplysninger.....	61
Ad § 73 a - Kortlægning.....	61
Hørings svar til forslag til ændringer i lov om radiofrekvenser (§ 2 i udkastet til lovforslag).....	64
Inddragelse af sektorspecifikke hensyn for adgang til frekvenser.....	64

Ad § 1, stk. 3, nr. 1 og 4 – Definitioner af delt anvendelse af frekvenser og uacceptable forstyrrelser.....	64
Ad § 2, stk. 5 – Afsætning af frekvenser til statens eget brug	65
Ad § 7, stk. 6, 2. pkt. – Frekvensknaphed inden for et kortere tidsrum	66
Ad § 7 a – Alternativ anvendelse af harmoniserede frekvenser	68
Ad § 14, stk. 1, nr. 4-7 – Begrænsning af anvendelse af teknologi	68
Ad § 14, stk. 5 – Vilkår om krav om anvendelse i tilladelser, der udstedes efterhånden som ansøgninger modtages	68
Ad § 19 – Bemyndigelse til at fastsætte regler om 20 års minimumsvarighed....	69
Ad § 21, stk. 3 - Bemyndigelse til at fastsætte regler om pligt til underretning om planer om udlejning af frekvenstilladelser.....	70
Ad § 22 a – Forpligtelse for en tilladelsesindehaver til at give adgang til infrastruktur eller indgå aftale om lokal roaming	70
Høringssvar til forslag til ændringer i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v. (§ 3 i udkastet til lovforslag)	73
Ad § 14 a, stk. 7 - Sikkerhed ved adgang til fysisk infrastruktur m.v.	73
Ad § 14 a - Opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde	73
Ad § 14 a - Sagsbehandling ved udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.....	73
Ad § 14 a – Rækkevidden af bestemmelsen om opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur m.v.	75
Ad § 14 a - Udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde	76
Ad § 15 - Ekspropriation	79
Høringssvar til forslag til ændringer i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. (§ 4 i udkastet til lovforslag)	81
Krav om interoperabilitet med digital jordbaseret radio i indbyggede radiomodtagere i nye biler	81
Høringssvar til forslag til ændringer i planloven (§ 5 i udkastet til lovforslag)	83
Definitioner for maksimal størrelse, fysisk udformning samt fysisk infrastruktur .	83
Ansøgning om opsætning af trådløse adgangspunkter	83
Disproportional implementering af direktivet i landzone, jf. 36, stk. 1.....	84
Kommuneplanen og naturmæssig værdi.....	85

Hørings svar af generel karakter til udkastet til lovforslag

Grøn omstilling og understøttelse af investeringsincitamerter

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv, TDC NET, Nuuday og Dansk Energi erklærer sig enige i, at telekommunikation, digital infrastruktur og digitale tjenester er en af de vigtigste hjørneste for et digitalt og intelligent samfund, hvilket blandt andet COVID-19-krisen har bevist med al tydelighed, samt at telekommunikation tillige er et væsentligt element i den grønne omstilling med henblik på opnåelse af Danmarks ambitiøse målsætninger om 70 pct. reduktion af Danmarks udledning af CO₂ og andre drivhusgasser i 2030. Den danske telebranche har sat ambitiøse målsætninger, der rækker ud over Danmarks ambitiøse målsætninger om 70 pct. reduktion af Danmarks udledning af CO₂ og andre drivhusgasser i 2030, hvor TDC Group blandt andet, har en målsætning om at være fuldt CO₂-neutral i 2030. Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv, TDC NET, Nuuday, Dansk Energi, Huawei og ITD Brancheorganisationen for den danske vejgodstransport, støtter endvidere op om lovforslagets overordnede mål om understøttelse af investeringsincitamerterne gennem blandt andet øget forudsigelighed i reguleringen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet kvitterer for telebranchens store engagement i forhold til opnåelsen af Danmarks ambitiøse målsætninger om 70 pct. reduktion af Danmarks udledning af CO₂ og andre drivhusgasser i 2030, herunder både i forhold til branchens egen udledning, og i arbejdet med at sikre nye og innovative løsninger baseret på elektroniske kommunikationsnet, der vil være forudsætningen for at opnå vigtige reduktioner i andre sektorer, herunder landbruget, transportsektoren og i industrien.

Lovteknik i forhold til angivelse af gældende ret

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv (herefter høringsparterne) finder det generelt forvirrende og usædvanligt, at udkastet til lovforslag i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser om de nye regler om slutbrugerforhold, forsyningspligt, nummerforhold, alarmkommunikation m.fl. (lovforslagets §§ 1, nr. 4-24, 64-68, m.fl.) i flere tilfælde omtaler både indholdet af de foreslåede nye regler og samtidig omtaler de gældende regler. I forslaget bemærkninger til de enkelte bestemmelser gengives således i flere tilfælde de gældende regler samt dele af de gældende lovforslagsbemærkninger hertil. Dette medfører generelt tvivl om, hvorvidt der med lovforslaget tilsigtes en ændring eller ej.

Høringsparterne foreslår, at al omtale af gældende ret flyttes til lovforslagets almindelige bemærkninger og indledende afsnit. For at skabe bedre overblik over, hvilke ændringer der reelt gennemføres med lovforslaget, foreslår høringsparterne desuden, at lovforslagets bemærkninger til de enkelte bestemmelser afgrænses til udelukkende at uddybe indholdet af de foreslåede nye regler, herunder præcisere, om der er tale om en helt ny regel eller en ændring til en gældende regel.

Idet omfanget af en ny regel er en indholdsmæssig videreførelse af en eksisterende regel, foreslår høringsparterne, at dette anføres som det første i lovforslagets bemærkninger til den nye regel, og at lovforslagsbemærkningerne til den gældende regel gengives 1:1 i lovforslagets bemærkninger til den foreslåede nye regel.

Det bemærkes desuden, at bemærkningerne til de simple konsekvensændringer i lovforslagets § 1, nr. 9, 10, 11, 13, 14, 16 og 17 er særdeles teksttunge og unødvendigt omfattende henset til, at der blot er tale om konsekvensændringer.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at lovforslaget er udarbejdet ud fra Justitsministeriets lov kvalitetsvejledning, der blandt andet angiver, at gældende ret skal beskrives i de specielle bemærkninger til den enkelte bestemmelse eller ændring.

Ministeriet vil gennemgå lovforslaget med henblik på at sikre, at det klart fremgår, hvilke dele af bemærkningerne til den enkelte bestemmelse der udgøres af beskrivelsen af gældende ret, og hvilke dele der er en beskrivelse af den foreslåede ændring.

Netneutralitet

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv (herefter høringsparterne) bemærker, at lovforslaget i flere sammenhænge beskæftiger sig med at sikre danske forbrugere mod svindel af forskellig karakter.

Ifølge netneutralitetsreglerne kan udbydere af internetadgangstjenester anvende mere vidtgående trafikstyringsforanstaltninger for at opretholde integriteten og sikkerheden i nettet. Ifølge BEREC's reviderede retningslinjer for netneutralitet kan internetudbydere ikke lave sikkerhedsløsninger, der blokerer, bremser, ændrer mv. uønsket indhold eller applikationer centralt i nettet. Det er kun muligt at bruge sikkerhedsløsninger, som sker uden for nettet, fx på slutbrugerens udstyr. En øget digitalisering af samfundet og økonomisk vækst forudsætter, at brugere kan færdes sikkert på nettet og ikke udsættes for sikkerhedsangreb. Det er derfor vigtigt, at internetudbydere kan tilbyde sikkerhedsløsninger, som skaber tryghed for brugerne, i det omfang slutbrugerne selv anmoder herom. Her bør det ikke være afgørende, hvor sikkerhedsforanstaltningen foretages (i nettet eller på det enkelte udstyr), men derimod om løsningen alene er rettet mod brugere, der specifikt har anmodet herom.

Høringsparterne anbefaler, at der med den kommende revision af teleloven skabes de videst mulige rammer for, at internetudbydere kan lave sikkerhedsløsninger centralt i net (med DNS) rettet mod brugere, der specifikt har anmodet herom. Høringsparterne mener, at dette skal være muligt, så længe løsningen er transparent, og at den til enhver tid kan fravælges.

Høringsparterne bemærker videre, at det i andre lande, f.eks. i Norge, er muligt for internetudbydere at foretage sikkerhedsløsninger centralt i nettet rettet mod brugere, uden myndighederne anser det for at være i strid med netneutralitetsreglerne. Høringsparterne opfordrer til, at Energistyrelsen undersøger, i hvilket omfang det er muligt for internetudbydere i andre lande at foretage sikkerhedsforanstaltninger centralt i nettet (med DNS) for at forhindre sikkerhedsangreb på anmodning fra slutbrugere.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at problemstillinger om netneutralitet eller adgang til det åbne internet ikke reguleres efter de love, der i lovforslaget foreslås ændret eller i teledirektivet, der implementeres med lovforslaget. Reguleringen af netneutralitet følger af Europaparlamentets og Rådets forordning 2015/2120/EU af 25. november 2015 om foranstaltninger vedrørende adgang til det åbne internet, der er direkte anvendelig i Danmark. Energistyrelsen er tilsynsmyndighed i forhold til forordningen, og skal føre sit tilsyn i henhold til forordningen med nøje hensyntagen til BEREC's retningslinjer.

I forhold til blokering af uønsket materiale skal der sondres mellem to situationer. For det første er der blokering af materiale i den del af en udbyders net, som i henhold til forordningens definition ligger indenfor "internetadgangstjenesten". I denne situation kan der som

udgangspunkt kun blokeres eller trafikstyres, hvis det er nødvendigt ud fra sikkerhed eller overbelastning af nettet. Blokering af bestemt indhold kan som udgangspunkt kun ske, hvis indholdet er ulovligt i henhold til en konkret lovhjemmel eller myndighedsafgørelse. Det er f.eks. tilfældet med terrorrelaterede hjemmesider eller COVID-19 relateret svindel, som udbydere af internetadgangstjenester kan blokere uden at dette er i strid med netneutralitetsreglerne. Ministeriet finder ikke, at det vil ligge inden for formålet med dette lovforslag at tage stilling til om specifikke typer indhold er skadeligt, ulovligt eller uønsket i en grad at disse indholdstyper skal kunne blokeres.

For det andet kan blokering af indhold ske udenfor "internetadgangstjenesten", idet netneutralitetsreglerne kun regulerer hvad der sker inden for tjenesten. F.eks. kan udbyderen eller en anden fuldt lovligt stille programmer eller apps til rådighed, der blokerer specifikt indhold i slutbrugers udstyr (PC, router eller mobiltelefon). Der kan også være tilfælde, hvor indhold kan blokeres i f.eks. en mailserver eller lignende, når der er tale om blokering af spam. Afgrænsningen af hvad der ligger indenfor eller uden for internetadgangstjenesten, skal ske med udgangspunkt i BEREC's retningslinjer, men afgrænsningen kan i det enkelte tilfælde være vanskelig.

Energistyrelsen har oplyst, at styrelsen ligeledes er optaget af at sikre de bedst mulige forudsætninger for at sikre slutbrugernes færden på internettet. Styrelsen vil derfor indlede en dialog med branchen og med deltagelse af Center for Cybersikkerhed, med henblik på at sikre en så klar forståelse af hvad der er muligt i henhold til reglerne, så slutbrugere gives de bedste muligheder for sikkert at færdes på internettet, samtidigt med at princippet om et frit og åbent internet fortsat beskyttes.

Regulering af sikkerhedsmæssige forhold og screening af udenlandske investeringer

Huawei bemærker, at ministeriet har besluttet at implementere bestemmelser vedrørende netværkssikkerhed og slutbrugerregulering helt eller delvist i særskilt lovgivning. De pågældende emner udgør nogle af de væsentligste drivkræfter for investering i nye kommunikationstjenester. Huawei håber, at det samme høje kvalitetsniveau vil være at finde i forarbejderne til implementeringen af teledirektivets artikel 40 og 41 samt artikel 102, 103, 104, 105, 107 og 111. Huawei håber også, at der vil være en rimelig tidsfrist for indgivelse af høringssvar. For at være proaktiv har Huawei allerede i dette høringssvar fremsat kommentarer til den kommende lovgivning om netværkssikkerhed og slutbrugerregulering.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet skal bemærke, at slutbrugerreguleringen som udgangspunkt reguleres i henhold til telelovens regler, hvor der foreslås gennemført en nyaffattelse af den centrale bemyndigelsesbestemmelse i telelovens § 4. Huawei's bemærkninger til slutbrugerreguleringen behandles derfor nærmere nedenfor. Ministeriet skal bemærke, at teledirektivets bestemmelser om netsikkerhed implementeres i lov om Net- og Informationssikkerhed, hvor Forsvarsministeriet har gennemført en særskilt offentlig høring i august 2020. Ministeriet henviser derfor til Forsvarsministeriet vedrørende spørgsmål om netsikkerhed.

Administrative konsekvenser og vurdering af principperne for agil lovgivning

Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) bemærker, at lovforslaget giver hjemmel til udstedelse af bekendtgørelser, som indebærer administrative konsekvenser for

erhvervslivet. Lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser vurderes at medføre administrative konsekvenser under 4 mio. kr.

OBR har i forbindelse med præhøringen af lovforslaget afgivet bemærkninger til Energistyrelsens vurdering af, at et eller flere af principperne for agil erhvervsrettet regulering er relevante for de konkrete ændringer i lovforslaget. OBR har ingen yderligere bemærkninger hertil.

OBR har herudover haft enkelte bemærkninger til lovforslagets vurdering i forhold til principperne for agil lovgivning, herunder at vurderingen også skal relateres til den supplerende høring over telelovens § 13.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at vurderingen af principperne for agil lovgivning er opdateret i overensstemmelse med OBR's bemærkninger.

Elektromagnetisk stråling

Generelt

Tina og Kit Schiøler, Göran Bergström, Ulrik Holm, Henrik Holm, Jens Kruse, Lucy Bergström, Oplysningsforbundet May Day, EHS-foreningen, Rådet for Helbredssikker Telekommunikation og Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" har afgivet høringssvar, der generelt udtrykker bekymring for lovforslagets påvirkning af elektromagnetisk stråling. Henrik Holm anfører, at baggrundsstråling kan være medvirkende til, at der i Skotland, hvor der er etableret 5G-net, forekommer nye og ukendte fænomener.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet er opmærksomt på bekymringen for, om udbygningen med 5G kan medføre et øget niveau af elektromagnetisk stråling. Radioudstyr skal ifølge lovgivningen være konstrueret med sikkerhed for menneskers sundhed. I Danmark er stråling fra radioudstyr underlagt grænseværdier fastlagt på EU-plan. Det er Sundhedsstyrelsen, som vurderer de sundhedsmæssige aspekter. Ifølge de oplysninger ministeriet har, så bliver grænseværdierne i dag overholdt de steder, hvor mennesker færdes og opholder sig. De nuværende grænseværdier vil også gælde for 5G. Ministeriet er i forhold til 5G og den fremtidige udrulning i tæt dialog med Sundhedsstyrelsen og mobiloperatørerne om, hvordan ministeriet til enhver tid sikrer overholdelse af de gældende grænseværdier.

Göran Bergström, Oplysningsforbundet May Day, EHS-foreningen, Rådet for Helbredssikker Telekommunikation og Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" anfører, at det med lovforslaget ikke bliver muligt at flytte tilstrækkeligt langt væk fra sendemaster og lignende for at undgå at befinde sig i elektromagnetisk stråling, hvilket vil være i strid med den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 1, 2 og 8 om retten til livet og retten til privat- og familieliv og Traktaten om den Europæiske Union art. 3, stk. 3, om bæredygtig udvikling samt EU-chartret art. 2, 3, 7, 35 og 37 om retten til livet, beskyttelse af helbredet, om høj sundhedsbeskyttelse og miljøbeskyttelse. Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" henviser

endvidere til Traktaten om den Europæiske Union art. 191 om miljø og sundhedsbeskyttelse og anfører, at forsigtighedsprincippet er en bestanddel af regelsættet.

Oplysningsforbundet May Day, Jens Kruse og Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at lovforslaget bør sættes på pause, indtil der er foretaget en offentlig undersøgelse, der belyser alle sundhedsaspekter for mennesker, dyr og planter og at loven bør indeholde erstatningsregler som følge af elektromagnetisk stråling. Tina og Kit Schiøler, Göran Bergström, Ulrik Holm, Henrik Holm og Lucy Bergström opfordrer tilsvarende til at standse udrulning af trådløse teknologier, indtil konsekvenserne for mennesker og økosystemer er blevet tilstrækkeligt undersøgt. Ulrik Holm og Steen Andersen anfører, at lovforslaget bør udsættes, da beslutningsgrundlaget på nuværende tidspunkt er mangelfuldt. Steen Andersen supplerer om udsættelsen på baggrund af to læserbreve i Helsingør Dagblad samt et juridisk responsum vedr. 5G af advokat Christian F. Jensen, at lovforslaget bør udsættes. Göran Bergström anfører, at lovgivningen hidtil har beskyttet befolkningen, men at disse begrænsninger nu fjernes. Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at EU vil foretage fornyede sundhedsvurderinger af elektromagnetisk stråling, at der bør indføres biologiske grænseværdier i loven, og at der bør vedtages særlig lovgivning for eksponering af offentligheden fra elektromagnetiske felter.

EHS-foreningen anfører, at børn og unge ikke vil blive beskyttet, jf. Europarådets resolution 1815 8.1.1, som EHS-foreningen angiver omhandler eksponering af børn og unge fra højfrekvente elektromagnetisk strålinger, og at beskyttelsen af børn og unge derfor bør indarbejdes i lovforslaget. EHS-foreningen anfører, at effektætheden ikke bliver reduceret, jf. Europarådets resolution 1815 8.1.4., som EHS-foreningen angiver omhandler reduktion af grænseværdien, og at dette bør indarbejdes i lovforslaget. Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at børn er særligt sårbare og derfor beskyttes af FN's Børnekonvention.

Oplysningsforbundet May Day anfører, at oplysningerne i lovforslaget om elektromagnetisk stråling fra radioudstyr udgør en falsk tryghed. Oplysningsforbundet May Day og Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at de gældende grænseværdier for radioudstyr er utilstrækkelige, idet der kan opstå skader uden overtrædelse af grænseværdierne. Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at 5G som teknologi ikke er sundhedsgodkendt.

Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" og Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at den danske stat har et selvstændigt ansvar i henhold til den Europæiske menneskerettighedskonvention og kan gøres ansvarlig for overtrædelse af denne og henviser til retspraksis herfor. Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" anfører hertil, at der er dokumentation for, at radiofrekvent elektromagnetisk stråling er helbredsfarligt, herunder fra forsikringsselskaber og retspraksis fra Italien.

Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" foreslår, at hensynet til folkesundheden og miljøet skal fremgå af såvel den foreslåede liste i lovforslagets ændring i frekvenslovens § 22 a, stk. 4 samt § 14, stk. 1.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeret bemærker, at formålet med lovforslaget er implementering af teledirektivet, hvori der findes en angivelse af de hensyn, som skal indgå i den nationale implementering. Sundhed, miljø og økosystemer er ikke blandt disse hensyn.

Sundhed og sikkerhed i kontekst af elektromagnetisk stråling varetages i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold.

Radioudstyr skal, ifølge lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold være konstrueret med sikkerhed for menneskers sundhed. Dette krav opretholdes fortsat. I Danmark er elektromagnetisk stråling fra radioudstyr underlagt grænseværdier fastlagt på EU-plan. Der er ikke noget i den nuværende forskning, som indikerer, at de grænseværdier, som er fastsat for mobilstråling på fælleseuropæisk niveau, ikke er tilstrækkelige til at sikre menneskers og dyrs sundhed. Når mobiloperatørerne bruger udstyr og radioudstyr, skal de overholde grænseværdierne. Ifølge de oplysninger ministeriet har, bliver grænseværdierne overholdt de steder, hvor mennesker færdes og opholder sig, og grænseværdierne skal fortsat overholdes efter gennemførelsen af dette lovforslag. Energistyrelsen fører tilsyn med, at grænseværdierne ikke overskrides.

Ministeriet bemærker, at Europarådets resolution 1815 ikke er normerende, men at der er tale om et dokument fra et ikke-lovgivende råd, der ikke må forveksles med Rådet for Den Europæiske Union eller Det Europæiske Råd. Forholdet til resolutionen er varetaget i relevant omfang forbindelse med forhandlingerne af radioudstyrsdirektivet.

Elektromagnetisk stråling og handicappede

Komiteén "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" anfører i forhold til telelovens § 4 om slutbrugerrettigheder, at oplysningskrav, jf. nr. 1 og 2, skal også gælde stråleskader. Handicap, jf. nr. 6 og 7 skal også omfatte EHS-ramte, og bør fremgå af bestemmelsen.

Komiteén "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" anfører i forhold til telelovens § 14, stk. 2, nr. 3, om forsyningspligt på teletjenester, at de afgrænsede grupper af personer med handicap også skal omfatte EHS-ramte. Det anføres videre, at EHS bør skrives ind i § 14, stk. 2, nr. 3, om forsyningspligtigheder til nærmere afgrænsede grupper af personer med handicap.

EHS-foreningen anfører om handicap, at elektrohypersensitivitet (EHS), altså overfølsomhed over for radiobølger, bør betragtes som et handicap, og at borgere med EHS får krænket deres menneskerettigheder, jf. Handicapkonventionens præambel afsnit c, e, g, h og n samt artikel 1, hvoraf det fremgår, at formålet bl.a. er, at alle personer med handicap fuldt ud kan nyde alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med andre. EHS-foreningen anfører, at borgere med EHS er beskyttet af Europarådets resolution 1815, artikel 8.1.4. EHS-foreningen angiver, at bestemmelsen fordrer særlige hensyn til elektromagnetisk hypersensitive borgere og introducerer specielle tiltag for at beskytte dem. Foreningen anfører, at beskyttelse af denne gruppe ikke varetages i lovforslaget. Henrik Holm og Lucy Bergström

anfører, at begge har bekendte i Danmark som lider af elektrohypersensivitet og som har fået væsentligt nedsat livskvalitet af elektromagnetisk stråling.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Oplysningskravene i telelovens § 4, stk. 1, nr. 1, vedrører krav til oplysning om den ydelse, kunden har købt. Der skal efter teledirektivet ikke gives oplysninger om elektromagnetisk stråling i denne forbindelse. Regler om elektromagnetisk stråling findes i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold. Oplysningskravet i telelovens § 4, stk. 1, nr. 2, vedrører pligt for teleudbydere til at oplyse slutbrugerne om mulighederne for at beskytte deres personoplysninger og om forskellige former for svindel, man kan blive udsat for i forbindelse med brug af teletjenester, jf. teledirektivets artikel 103, stk. 4. Der skal ikke efter teledirektivet gives oplysninger om elektromagnetisk stråling i denne forbindelse.

Forsyningspligten har til formål at sikre adgang til grundlæggende elektroniske kommunikationstjenester på rimelige vilkår og til overkommelige priser, herunder også til personer med handicap. Bestemmelsen i telelovens § 14, stk. 2, nr. 3, om personer med handicap adgang til teletjenester er primært relevant for personer med høre, tale og synsnedsettelser. Der skal efter teledirektivet ikke varetages hensyn om problemstillinger i forhold til elektromagnetisk stråling i denne forbindelse. Bestemmelsen udelukker ikke bestemte typer af handicap, og der kan på baggrund af en analyse af behovet for særlige tjenester, der muliggør adgang til grundlæggende kommunikationstjenester på rimelige vilkår og til overkommelige priser, fastsættes forsyningspligt for nærmere bestemte grupper.

Elektromagnetisk stråling og miljøhensyn

Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" anfører, at radiofrekvent elektromagnetisk stråleforurening, herunder dets anvendelse i 5G-systemet, er miljøforurening og ikke har gennemgået de sædvanlige procedure for undersøgelser.

Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at andre myndigheder end Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bør inddrages ved udformningen af loven. Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at nærværende lovudkast bærer præg af at være i modstrid med almindelig praksis indenfor både miljø- og sundhedsområdet. Hertil anfører Rådet for Helbredssikker Telekommunikation, at loven er fordrejet til fordel for industrien.

Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at loven vil være i strid med habitatdirektivet om beskyttelse af biologisk diversitet og fuglebeskyttelsesdirektivet om beskyttelse af fuglelevesteder, fordi 5G ikke sikrer beskyttelsen af dyreliv, herunder insekters levesteder. Rådet for Helbredssikker Telekommunikation og Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" anfører, at loven vil være i strid med Bonn og Bernkonventionerne om beskyttelse af migrerende vilde dyr og beskyttelsen af habitater for vilde dyr og planter, fordi 5G ikke sikrer beskyttelsen af vilde dyr og planter og ikke er miljøgodkendt.

Oplysningsforbundet May Day angiver, at lovforslaget bør vurderes i en VVM-undersøgelse og lovforslaget bør indeholde en bestemmelse om VVM-undersøgelse inden opsætning af

digital infrastruktur. Hertil supplerer Oplysningsforbundet May Day med, at der er risici for dyr, fugle, flagermus, insekter, træer og planter og at der bør etableres genbanker med henblik på eventuel genskabelse af planter og dyrearter. For fuglene henvises til endvidere til fuglebeskyttelsesdirektivet.

Komiteén "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" og Oplysningsforbundet May Day anfører, at Århuskonventionens krav om offentlig deltagelse i miljøsager ikke er imødekommet med lovforslaget.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeret bemærker, at formålet med lovforslaget er implementering af teledirektivet, hvori der findes en endelig opstilling af de hensyn, som skal varetages i forbindelse med medlemsstaternes implementering i nationale ret af direktivet. Miljø er ikke nævnt som et af disse hensyn i teledirektivet.

Radioudstyr skal ifølge lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold være konstrueret med sikkerhed for menneskers og husdyrs sundhed. Dette krav opretholdes fortsat i dansk lovgivning. I Danmark er elektromagnetisk stråling fra radioudstyr underlagt grænseværdier fastlagt på EU-plan.

Ministeriet kan endvidere oplyse, at relevante myndigheder er inddraget i lovarbejdet via ministerielle høringer.

Ministeret bemærker, at telekommunikation ikke er omfattet af Århuskonventionen, jf. konventionens artikel 6, stk. 1, litra a og konventionens bilag 1. Århuskonventionen finder kun anvendelse på faglige områder, der er opført i konventionens bilag 1. Konventionens bilag 1 nævner ikke telekommunikation.

Forholdet til andre direktiver er reguleret af de såkaldte lex specialis-principper, der medfører, at specifikke regler går forud for generelle regler. Det betyder, at hvis der er konflikt mellem implementeringen af dette direktiv og andre direktiver, så gælder de specifikke regler. Ministeriet skal i den forbindelse understrege, at direktivforhandlingerne har omfattet spørgsmålet om forholdet til andre relevante direktiver,

VVM-undersøgelse i forbindelse med lovforslag er alene relevant, hvis lovforslaget fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser i almindelighed eller aktiviteter, der kan påvirke miljøet væsentligt. Lovforslaget fastlægger ikke rammer for anlægstilladelser og indeholder efter ministeriets vurdering ikke væsentlig påvirkning af miljøet. Ingen af de nævnte kriterier ses at være opfyldt. Derfor er VVM-undersøgelse ikke relevant for lovforslaget.

Forsigtighedsprincippet

Komiteén "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" og Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at både ICNIRP og den sundhedsfaglige rådgiver for Sundhedsstyrelsen er inhabile, og dette forhold medfører manglende faglig troværdighed, herunder for forvaltning af

forsigtighedsprincippet. Oplysningsforbundet May Day, Lucy Bergström og EHS-foreningen anfører i deres høringssvar, at forsigtighedsprincippet ikke er overholdt.

Komiteén "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" anfører, at der er ikke det af selskaberne angivne behov for nærtliggende celler og basestationer og at en forøgelse af antallet ikke vil give mobiltelefonbrugere en yderligere relevant reduktion af påvirkningen fra de elektromagnetiske felter.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at ICNIRP i år udsendte nye retningslinjer for frekvensanvendelse over 6 GHz, som ikke indebar ændringer i grænseværdierne. Ministeriet bemærker, at det er via fastsættelse af grænseværdierne, at forsigtighedsprincippet iagttages.

Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde spiller en væsentlig rolle i udrulningen af 5G-net, som typisk er kendetegnet ved, at nettet består af flere og mere tætsiddende antenner i lavere højde, end tilfældet er med eksempelvis 3G- og 4G-net. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde sender med lavere effekt og kan være med til at løse de dæknings- og kapacitetsudfordringer i forhold til mange samtidige brugere, som der er med de eksisterende antennesystemer og teknologier.

Elektromagnetisk stråling i forhold til adgang til nettet, kommunal støtteramme og passiv infrastruktur

Komiteén "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" anfører i relation til telelovens § 35 a om netadgang til ledningsnet i den yderste del af elektroniske kommunikationsnet, at i "rimelig og velbegrunder anmodning", skal det indgå, om det samlede elektromagnetiske strålingsniveau i et område kan eller må forventes at overstige det helbreds- og miljømæssigt forsvarlige.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Bestemmelsen i telelovens § 35 a omhandler tredjepartsadgang til allerede etableret fysisk infrastruktur i den yderste del af bredbåndsnettene, herunder navnlig adgang til ledninger. Der vil med tredjepartsadgangen være tale om, at en anden udbyder end den der aktuelt kontrollerer adgangen til slutkunden, får mulighed for at tilbyde tjenester på den allerede etablerede infrastruktur ud fra et hensyn til konkurrencen. Der er således ikke tale om ny etablering af infrastruktur. Vurderinger af det samlede niveau af elektromagnetisk stråling i et område er ikke omfattet af de hensyn, der opregnes i direktivbestemmelsen.

Ministeriet understreger, at efter gældende regler må det samlede elektromagnetiske strålingsniveau aldrig overstige grænseværdierne hvor mennesker færdes og opholder sig.

Komiteén "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" anfører i forhold til § 60, litra d, hvor Energistyrelsen kan fastsætte regler om gennemførelse og administration af tilskudsordninger, at vilkårene og betingelserne for at etablere og bevare en kommunal tilskudsordning, også skal omfatte bestemmelser om, at de til enhver tid værende elektroniske kommunikationsnet ikke kan må overstige det helbreds- og miljømæssigt forsvarlige elektromagnetiske strålingsniveau.

Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" foreslår i forhold til § 60, litra f, at kommuner alene må stille passiv infrastruktur til rådighed til brug for elektroniske kommunikationsnet til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester såfremt de således muliggjorte elektroniske kommunikationsnet ikke overstiger det helbreds- og miljømæssigt forsvarlige.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeret bemærker, at forslaget til § 60, litra d, alene omfatter nedgravet infrastruktur og ikke trådløs infrastruktur.

Elektromagnetisk stråling og kortlægning

Ad telelovens § 73 a, stk. 2 om Energistyrelsens kortlægning af eksisterende infrastruktur: Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" foreslår, at det efter telelovens § 73 a, stk. 2, bør indgå i Energistyrelsens kortlægning, at den kan bruges til løbende at vurdere og påse, at strålingsniveauer hvor som helst i landet ikke overstiger det helbreds- og miljømæssigt forsvarlige.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeret vil overveje muligheden for at opsamle yderligere data om niveauer af effekttheden for mobiltelefoni i forbindelse med Energistyrelsens tilsynsforpligtelse på radioudstørsområdet, samt hvordan disse kan stilles til rådighed for offentligheden.

Elektromagnetisk stråling og frekvenstilladelsers varighed

Rådet for Helbredssikker Telekommunikation anfører, at tilladelser til at anvende frekvenser, som er harmoniseret til trådløst bredbånd, bør have en kortere varighed end de mindst 20 år, som teledirektivet fastsætter, ud fra forventningen om lavere grænseværdier inden for et kort tidsperspektiv.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeret bemærker, at det fremgår af teledirektivets artikel 49, stk. 2, at indehavere af tilladelser til at anvende frekvenser, som er harmoniseret på EU-plan til trådløse bredbåndstjenester, skal have regulatorisk forudsigelighed på mindst 20 år med henblik på deres investeringer i etablering af ny infrastruktur til disse tjenester.

Ministeriet skal i øvrigt bemærke, at de til enhver tid gældende grænseværdier skal overholdes uanset en frekvenstilladelsers varighed.

Elektromagnetisk stråling og masteloven

Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" mener, at de foreslåede bestemmelser i mastelovens §§ 1, stk. 2, nr. 4 og 5, og § 1, stk. 4, nr. 3 og 4, om adgang til efter anmodning at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed eller kontrolleres af andre, også bør indeholde kriterier som er forsvarlige i forhold til folkesundheden og miljøet. Komitéen "Nej til

5G i Danmark - ja til livet" mener, at der til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 3, 2. pkt., skal gives afslag, hvis anmodningen kan eller forventes at udgøre fare for sundheden eller miljøet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at det er ikke foreneligt med teledirektivet, hvis der indføres yderligere mulighed for at give afslag på adgang til at opsætte udstyr. Elektromagnetisk stråling fra trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på tilsvarende måde er som andet radioudstyr underlagt grænseværdier fastlagt på EU-plan. Danmark anvender de fælleseuropæiske grænseværdier. Teleselskaberne har ansvaret for at sikre overholdelse af grænseværdierne, herunder i forbindelse med installationer af antenner. Det er et krav, som følger af den lovgivning, som Energistyrelsen administrerer.

Elektromagnetisk stråling og planloven

Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" foreslår, at undtagelserne for at kunne opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde ikke skal begrænses til arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn eller af hensyn til den offentlige sikkerhed, men skal udvides med hensyn til folkesundheden og miljøet (ud over den rent naturmæssige værdi). Dette skal særligt være tilfælde, hvor det samlede strålingsniveau kan, eller må forventes, at overstige det helbreds- og miljømæssige forsvarlige. Hvorvidt det er forsvarligt skal afgøres ud fra den bedste tilgængelige videnskabelige viden, som er tilvejebragt og analyseret af uafhængige forskere. Komitéen "Nej til 5G i Danmark - ja til livet" foreslår endvidere, at planlovens § 36, stk. 1, affattes, så det fremgår, at der skal føres tilsyn med målinger af hver enkelt opsatte trådløse adgangspunkt med lille rækkevidde.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Erhvervsministeriets bemærkninger

Det fremgår af teledirektivets artikel 57, stk. 1, at de kompetente myndigheder ikke uberettiget må begrænse udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. De kompetente myndigheder må navnlig ikke underkaste udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde individuelle byplanlægningstilladeler eller andre forudgående tilladelser. Uanset dette, kan de kompetente myndigheder kræve tilladelse til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger eller på steder af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, som er beskyttede i henhold til national ret, eller om nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed.

Undtagelserne i planloven kan således kun relatere sig til fysisk infrastruktur eller arealer af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Det vil derfor ikke være muligt at relatere undtagelserne i planloven til folkesundheden eller miljøet.

Dette betyder imidlertid ikke, at der f.eks. ikke skal tages hensyn til folkesundheden i forbindelse med konstruktion og anvendelse af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det fremgår således af kommissionens gennemførelsesforordning på området, at der skal tages hensyn til folkesundheden både i forhold til konstruktionen af de trådløse adgangspunkter og anvendelsen af disse, samtidig med at der i gennemførelsesforordningen

henvises til EU-retten. I forhold til miljøet vil miljømæssige og naturmæssige hensyn være sammenfaldende i flere tilfælde.

Energistyrelsen har ansvaret for tilsyn med brug af radioudstyr på baggrund af lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, herunder tilsyn med, at grænseværdierne for elektromagnetisk stråling for bl.a. 3G-, 4G- og fremtidens 5G-net, overholdes.

De nuværende grænseværdier vil også gælde for 5G. Energistyrelsen sikrer i forhold til tilsynet med mobiloperatørerne overholdelse af de gældende grænseværdier. Energistyrelsens tilsyn består bl.a. i at gennemgå beregninger og målemetoder, som teleselskaberne udarbejder vedr. udstrålingen fra antennerne. Herudover gennemgår Energistyrelsen de kontrolmålinger, selskaberne får udført og udfører også egne stikprøvemålinger.

Hørings svar til forslag til ændringer i lov om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester (§§ 1 og 5 i udkastet til lovforslag)

Ad § 1, stk. 2 - Fremme af effektive investeringer

Dansk Energi støtter forslaget om, at der i telelovens formålsbestemmelse, jf. den foreslåede § 1, stk. 2, nr. 4, indsættes en nyt grundlæggende mål om at fremme effektive investeringer og innovation i ny og forbedret infrastruktur, som myndighederne vil skulle forfølge, og at dette medfører, at investeringshensyn vil skulle overvejes og inddrages i enhver beslutning om ny regulering i henhold til teleloven. Dansk Energi bemærker, at det nye foreslåede hovedsigte i §1, stk. 2, nr. 4, ikke søges overført i nye forventninger til de principper, der skal være retningsgivende for den fremtidige praksis regulerings- og tilsynspraksis på telelovens område, og at det i lovbemærkningerne til en række af de foreslåede nye bestemmelser fremgår, at de ikke vil medføre ændringer af den gældende praksis.

Dansk Energi finder, at der kan være en betydelig risiko for, at den fremtidige praksis i afvejn timer efter teleloven ikke i tilstrækkelig grad vil sikre, at det nye grundlæggende mål om at fremme effektive investeringer og ny innovation vil blive tilgodeset. Dansk Energi henviser i den forbindelse til, at lovforslaget i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 41, stk. 2, fastholder det såkaldte "investeringsstige"-koncept som et bærende element i telelovgivningen. Dansk Energi finder ikke, at fastholdelsen af "investeringsstige"-konceptet er forenelig med det nye foreslåede hovedsigte i §1, stk. 2, nr. 4.

Ifølge Dansk Energi har "investeringsstige"-konceptet, som har været lagt til grund i telelovgivningen i over 20 år, vist sig at basere sig på en fejlagtig slutning om, at tjenesteudbydere efter at være givet muligheden for at skabe en sund økonomisk forretning som tjenesteudbydere på en anden udbyders net, på længere sigt vil bidrage til at skabe infrastrukturbaseret konkurrencen gennem opbygningen af egne telenet.

Dansk Energi finder ikke, at der har været nævneværdige eksempler i markedet på at "investeringsstige"-konceptet har virket, og henviser til, at den infrastrukturbaserede konkurrence, som eksisterer på markedet i dag, langt overvejende skyldes, at selskaber fra energisektoren – uden en fortid som tjenesteudbydere på andre udbyders net - har valgt at investere i teleinfrastruktur.

Dansk Energi finder det stærkt bekymrende, såfremt dette fejlagtige koncept fortsat ligger til grund for den fremtidige regulering, og anfører, at en fastholdelse af "investeringsstige"-konceptet som et bærende element i telelovgivningen vil reducere de faktiske infrastrukturudbyders investeringsincitament, ved i stedet at tilgodese tjenesteudbyders investeringsincitament, der som angivet hviler på en forkert antagelse.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet skal indledningsvis bemærke, at ministeriet er enig i, at den infrastrukturbaserede konkurrence, som eksisterer på markedet i dag, langt overvejende skyldes, at selskaber fra energisektoren – uden en fortid som tjenesteudbydere på andre udbyders net – har valgt at investere i teleinfrastruktur.

Ministeriet skal dog bemærke, at det i teledirektivet er et fastsat mål at understøtte den infrastrukturbaserede konkurrence. Desuden anføres det som mål i Kommissionens

henstilling af 11. september 2013 om sammenhængende forpligtelser vedrørende ikke-diskriminering og metoder til beregning af omkostninger for at fremme konkurrencen og forbedre investeringsmiljøet for bredbånd (2013/466/EU) at garantere princippet om investeringsstigen.

I henhold til EU-reguleringen skal Erhvervsstyrelsen følge Europa-Kommissionens henstillinger, og investeringsstigen er således et princip og udgangspunktet for EU-reguleringen som Erhvervsstyrelsen skal følge. Der er tale om en rettesnor for Erhvervsstyrelsens reguleringen af markedet, hvor der skal sikres de rette incitamenter for build-or-buy samt en forrentning af investeringerne i infrastruktur. Det skal således være attraktivt at investere i infrastruktur, også parallelt med andre infrastrukturer.

Der er tale om en del af det teoretiske udgangspunkt for telereguleringen, som kan modificeres efter de konkrete forhold på markedet, hvilket Erhvervsstyrelsen også i dag gør i deres regulering. Hvis der ikke er udsigt til infrastrukturbaseret konkurrence på markedet, skal den tjenestebaserede konkurrence således understøttes.

Ministeriet vurderer således, at investeringsstigen fortsat skal være et princip og udgangspunkt for reguleringen af det danske telemarked, og vil på den baggrund ikke foretage ændringer i lovforslaget.

Ad § 1, stk. 2 – Lovens formål

Dansk Energi opfordrer til, at det først angivne mål i teledirektivets artikel 3, stk. 2, litra a) om at fremme adgang til og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet, indsættes som det først angivne mål i telelovens § 1, stk. 2, med henblik på at sikre, at EU's nye konnektivetsmål vil optræde mere fremtrædende i den danske telelov – på samme måde som i teledirektivet.

Dansk Energi foreslår desuden, at teledirektivets artikel 3, stk. 4, litra f) om kun at indføre forhåndsregulerede forpligtelser, i det omfang det er nødvendigt for at sikre effektiv og holdbare konkurrence i slutbrugernes interesse, og lempe eller ophæve sådanne forpligtelser, så snart denne betingelse er opfyldt, også afspejles i telelovens formålsbestemmelse. Hermed fremhæves og understøttes lovforslagets gennemgående fokus på proportionalitetsprincippet - og det overordnede mål om en gradvis deregulering af markedet, efterhånden som konkurrencen udvikler sig.

Ring Advocacy foreslår, at tilføje en uddybning af målet i telelovens § 1, stk. 2, nr. 2 om ligebehandling af udbydere, om at myndighederne skal sikre mulighed for etablering af lokale mobile bredbåndsnet til industri, sygehuse, regionale og kommunale centre mv. Ring Advocacy foreslår endvidere at omskrive telelovens § 1, stk. 2, nr. 5, således at myndighederne i stedet for sikring af konnektivitet, skal skabe rammerne for teknisk sameksistens med andre net.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at formålene i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, ikke er angivet i en prioriteret rækkefølge, ligesom teledirektivet udtrykkeligt i artikel 3, stk. 2 angiver, at der ikke er tale om en prioriteret rækkefølge. Ministeriet vil rette lovforslaget, så målene angives i den rækkefølge de fremgår af teledirektivet. Teledirektivets artikel 3, stk. 4 litra e og f, der begge handler om anvendelse af proportionalitetsprincippet ved pålæggelse af forpligtelser, fremgår adskillige steder i lovforslaget, herunder i forbindelse med de relevante forpligtelser. Ministeriet vil med henblik på at undgå misforståelser om nedprioritering af de nævnte mål tilføje dem til formålsbestemmelsen i telelovens § 1, stk. 2.

Ministeriet bemærker videre, at målene angivet i telelovens § 1, stk. 2, udgør en tekstnær implementering af teledirektivets målbestemmelser i teledirektivets artikel 3, der skal udgøre den overordnede rettesnor for myndighedernes arbejde efter teleloven. Et specifikt mål om at sikre mulighed for etablering af lokale mobile bredbåndsnet fremgår ikke af teledirektivet og bør derfor ikke fremgå af telelovens § 1, stk. 2. Sikring af teknisk sameksistens fremgår ej heller af teledirektivets artikel 3, men derimod i et vist omfang af bestemmelsen i teledirektivet om interoperabilitet og sikring af end-to-end konnektivitet, der er implementeret i telelovens § 33. Ministeriet vil på denne baggrund fastholde den tekstnære implementering af teledirektivets artikel 3.

Ad § 2, nr. 4, 5, 7 og 12 – Definition af elektronisk kommunikationsnet, offentligt elektronisk kommunikationsnet, nettermineringspunkt og samtrafik.

DIGITALEUROPE bemærker, at definitionerne af elektroniske kommunikationsnet og offentlige elektroniske kommunikationsnet ikke er sprogligt enslydende med de tilsvarende definitioner i teledirektivet. DIGITALEUROPE anfører, at dette medfører en risiko for fortolkningstvivl i forholdet mellem teledirektivet og teleloven.

DIGITALEUROPE bemærker endvidere, at definitionen af "samtrafik", som ikke foreslås ændret med lovforslaget, bør ændres for at flugte bedre med den tilsvarende definition i teledirektivets artikel 2, nr. 28. Den nødvendige ændring bør navnlig anerkende, at samtrafik relaterer sig til adgang mellem "offentlige netoperatører" og ikke generelt udbydere af elektroniske kommunikationsnet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at der med de sproglige forskelle mellem teledirektivets ordlyd og den danske implementering i teleloven ikke er tilsigtet en indholdsmæssig forskel mellem definitionerne i teledirektivet og teleloven for så vidt angår de nævnte definitioner af elektroniske kommunikationsnet, offentlige elektroniske kommunikationsnet og samtrafik. Der er således f.eks. i lovforsarbejderne til definitionen af elektroniske kommunikationsnet klart henvist til definitionen i rammedirektivet, der heller ikke var enslydende med definitionen i teleloven. Det er ministeriets opfattelse, at definitionerne skal fortolkes ud fra det direktiv der implementeres. Ministeriet anerkender dog, at en enslydende definition vil mindske risikoen for misforståelser eller fortolkningstvivl. Ministeriet vil derfor opdatere ordlyden af definitionerne af elektroniske kommunikationsnet, offentlige elektroniske kommunikationsnet og samtrafik. Der er med den foreslåede opdatering ikke tiltænkt nogen indholdsmæssig ændring, da definitionerne fortsat skal fortolkes i overensstemmelse med direktiverne.

Under henvisning til at samme forhold, som påpeget af DIGITALEUROPE i forhold til elektroniske kommunikationsnet og offentlige elektroniske kommunikationsnet, også gør sig tilsvarende gældende for så vidt angår definitionen i telelovens § 2, nr. 6 (der bliver nr. 7), af nettermineringspunkt, vil ministeriet tilsvarende opdatere ordlyden af denne, så den svarer til ordlyden i teledirektivet.

Ad § 2, nr. 6 – Definition af net med meget høj kapacitet

Ring Advocacy foreslår en række præciseringer i definitionen af det nye begreb "net med meget høj kapacitet", herunder indsættelse af "radiobaseret" på begrebet "elektronisk kommunikationsnet, som under spidsbelastningsvilkår...". Herudover foreslår Ring Advocacy en række sproglige ændringer af definitionen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at definitionen i § 2, nr. 6, af "net med meget høj kapacitet" er en ordret gengivelse af definitionen i teledirektivet. Det bemærkes videre, at elektroniske kommunikationsnet i definitionen henviser til både kabel- og radiobaserede net, og den foreslåede tilføjelse vil derfor begrænse definitionen på en måde, som der ikke er grundlag for i teledirektivet. Ministeriet kan derfor ikke imødekommende forslaget om tilføjelse af "radiobaseret". I henhold til teledirektivet skal BEREK fastsætte og senere opdatere retningslinjer for, hvilke kriterier der bør anvendes for at fastslå, hvilke net der kan blive omfattet af begrebet "net med meget høj kapacitet". Ministeriet finder det derfor mest hensigtsmæssigt, at formuleringen af definitionen fastholdes så tekstnært til teledirektivets definition som muligt og kan derfor ikke imødekomme forslagene om sproglige ændringer af definitionen.

Ad § 2, nr. 7 – definition af RLAN

Ring Advocacy foreslår en række ændringer af definitionen af RLAN-net i telelovens § 2, nr. 7. Ring Advocacy foreslår blandt andet en eksemplifikation af teknologier.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at definitionen i § 2, nr. 7, af RLAN er en tekstnær implementering af definitionen i teledirektivet, og definitionen vil skulle fortolkes i overensstemmelse med direktivets ordlyd. Med henblik på at undgå fortolkningstvivl i forholdet mellem teledirektivet og teleloven, vil ministeriet fastholde denne implementering af definitionen.

Ad § 2, nr. 20 - Nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester

DIGITALEUROPE bemærker, at "elektroniske kommunikationstjenester" ikke er defineret på samme måde i lovforslaget som i teledirektivet. Lovforslaget indeholder desuden ikke teledirektivets definitioner af "interpersonelle kommunikationstjenester" og "nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester". Lovforslaget ses ikke at beskrive forskellene mellem nummerafhængige og nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester. Dette kan skabe retlig usikkerhed og afvigelser fra teledirektivets harmonisering.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Med lovforslaget indføres begrebet "nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester", som er identisk med definitionen af dette begreb i teledirektivet. I bekendtgørelsesreguleringen vil det være relevant at fastsætte, at bestemmelser gælder for både udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester. Derved kommer bestemmelserne til at gælde for alle udbydere af elektroniske kommunikationstjenester som defineret i teledirektivet. Direktivets begreb "nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester" er ikke defineret i lovforslaget. Der tages højde for dette i bekendtgørelsesreguleringen ved at lade enkelte af bestemmelserne gælde for elektroniske kommunikationstjenester, der baserer sig på numre.

Ad § 2, nr. 21-24 – Alarmdefinitioner

DIGITALEUROPE bemærker, at definitionerne til "alarmkommunikation", "beredskabstjeneste", "den relevante alarmcentral" og "alarmcentral", jf. § 2, nr. 21-24 i Energistyrelsens lovudkast bør tilpasses, så de stemmer overens med definitionerne i teledirektivet, art. 2, nr. 36-39. DIGITALEUROPE anfører, at det særligt er tilfældet med

definitionen af "alarmkommunikation", hvor definitionen i lovudkastet bør henvise til "interpersonel kommunikationstjeneste" i stedet for "elektronisk kommunikationstjeneste".

Danske Handicaporganisationer finder det positivt, at alarmopkald ændres til alarmkommunikation, da det vil være en fordel for mennesker med handicap, at de kan kontaktes på anden vis end telefonopkald. Når det skal fastlægges hvilke tjenester, der kan anvendes til alarmkommunikation, så er det vigtigt at inddrage handicaporganisationerne.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Lovudkastet fastholder den hidtidige danske definition af "elektroniske kommunikationstjenester". Det vil sige, at begrebet ikke omfatter "nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester" som defineret i teledirektivets artikel 2, nr. 7. Nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester er implementeret særskilt i lovudkastets § 2, nr. 20.

Begrebet elektronisk kommunikationstjeneste vil således omfatte interpersonelle kommunikationstjenester, som er nummerbaserede. Henvisningen til elektroniske kommunikationstjenester i lovudkastets § 2, nr. 21, vedrørende definitionen af alarmkommunikation, vil derfor gælde interpersonelle kommunikationstjeneste, med undtagelse af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester.

De danske definitioner af "alarmkommunikation", "beredskabstjeneste", "relevant alarmcentral" og "alarmcentral" ses i nødvendigt omfang at være i overensstemmelse med definitionen i teledirektivet. Uagtet de mindre sproglige tilpasningerne på baggrund af den anderledes definition af "elektroniske kommunikationstjenester" i dansk ret, og uagtet at formuleringerne i enkelte tilfælde er forkortet i forhold til teledirektivet. Det fremgår i øvrigt af bemærkningerne til de enkelte definitioner, at de implementerer de tilsvarende definitioner i teledirektivet.

Energistyrelsen planlægger at inddrage handicaporganisationerne, når der skal fastlægges regler om tilgængelighed på teleområdet, herunder i forhold til alarmkommunikation.

Ad § 2 – Definition af nonprofitorganisationer

Global Connect foreslår, at "nonprofitorganisationer" defineres smalt, og forholdes eksplicit til boligforeninger, antenneforeninger, offentlige virksomheder, almennyttige fonde mv.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Nonprofitorganisationer vil blive defineret i kommende bekendtgørelse eventuelt med yderligere fortolkningsbidrag i tilhørende vejledning.

Ad § 4 Bindingsperioder

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv anfører, at som følge af totalharmoniseringen af slutbrugerrettighederne i teledirektivet har ministeren kun mulighed for at fastholde den danske særregel om seks måneders binding i forhold til forbrugere. Dette bør præciseres i lovudkastet.

Global Connect henviser til, at det fremgår af de foreslåede lovbemærkninger, at den nuværende maksimale bindingsperiode i Danmark på seks måneder forventes som udgangspunkt opretholdt. Af artikel 105, stk. 2, fremgår, at reglerne om maksimale bindingsperioder også finder anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller almennyttige organisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at

give afkald på disse bestemmelser. I gældende ret behandles de nævnte virksomheder som erhvervs kunder. Global Connect finder, at det bør præciseres at de nye regler ikke gælder for allerede indgåede kontrakter.

Global Connect finder, at der uanset aftalte slutbrugerrettigheder bør kunne aftales vilkår om, at kunden ved ophør af aftalen inden et nærmere aftalt åremål skal betale et vederlag, der kompenserer for den ikke afskrevne del af den konkrete investering.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Bestemmelserne om maksimale bindingsperioder i den kommende bekendtgørelse vil skulle være i overensstemmelse med reglerne i teledirektivet, jf. princippet om totalharmonisering af slutbrugerrettighederne. Det ses derfor ikke fornødent med nærmere præcisering i bemærkningerne. Reglerne om, at bestemmelser om maksimal bindingsperioder også finder anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller almennyttige organisationer, med mindre de udtrykkeligt har givet afkald herpå, finder kun anvendelse på kontrakter, der indgås efter bestemmelsen herom er trådt i kraft.

Ministeriet henleder opmærksomheden på teledirektivets artikel 105, stk. 1, 2. afsnit, hvorefter reglerne om maksimale bindingsperioder ikke finder anvendelse på "varigheden af aftaler om afbetaling, hvor forbrugeren i en selvstændig aftale har indvilliget i at betale udelukkende for etableringen af en fysisk forbindelse til især net med meget høj kapacitet gennem afdrag".

Ad § 4 og 4 a – Grundlæggende rettigheder og aftaleresumé

Forbrugerrådet Tænk finder, at det gennem forbrugerundersøgelser bør følges, om indførelse af et aftaleresumé, der skal udleveres i forbindelse med aftale og opstramningen af reglerne omkring pakkeløsninger, reelt leder til større tillid på telemarkedet.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv (Høringsparterne) bemærker, at terminologien "aftaleresumé" i direktivets artikel 102, stk. 3, kan give anledning til forvirring, idet der netop ikke er tale om et resumé af en indgået aftale – men derimod kun tale om et resumé af kundens ordre/udbyderens tilbud. En mere hensigtsmæssig oversættelse ville have været "ordresumé" eller "tilbudsresumé". Høringsparterne lægger til grund, at reglerne i artikel 102 om aftaleresumé kan opfyldes ved tilpasning af de løsningsoversigter, som normalt benyttes, og at disse regler i vidt omfang svarer til den allerede gældende regel i forbruger aftalelovens § 12 om ordresumé ved websalg. Høringsparterne bemærker, at artikel 102, stk. 3, om levering af aftaleresuméet efter indgåelsen af aftale, giver anledning til fortolkningstvivel i forbindelse med telefonsalg. Høringsparterne henviser til forbruger aftalelovens § 11, hvorefter et ordresumé kan afgives mundtligt. Høringsparterne finder, at det bør anføres i bemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 1, nr. 1, om aftaleresumé i forbindelse med telefonsalg, at forbrugersens samtykke/accept af tilbud antages at kunne ske ved, at kunden får fremsendt en ordrebekræftelse, hvori oplysningerne i det mundtligt oplyste aftaleresumé indgår, og herefter anses aftalen for accepteret, hvis kunden ikke benytter sin fortrydelsesret.

Forbrugerrådet TÆNK foreslår, at teleselskaberne forpligtes til hvert år at oplyse deres kunder, hvilket af selskabets abonnenter der passer bedst til kundens forbrug, som det for eksempel ses i Belgien. Forbrugerrådet TÆNK savner "en proaktiv og effektiv håndhævelse" blandt de forhold myndighederne – til gavn for slutbrugerne - skal iagttage ved varetagelsen af opgaverne i lovforslaget, jf. § 1, stk. 2.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv har forskellige forslag til forbedringer af formuleringer i lovforslaget. F.eks. at "levere" i forbindelse med oplysningskrav, jf. artikel 102, stk. 1, bør ændres til "stille til rådighed". Endvidere har de ændringsforslag til formuleringerne i bemærkningerne til de foreslåede §§ 4, stk. 3, og 4 a, stk. 2, samt at gennemgangen og omtalen af forbrugerrettighedsdirektivets artikel 5 og 6 i lovbemærkningerne udgår eller erstattes af simple krydshenvisninger til § 8 og § 17 mfl. i forbrugeraftaleloven.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at reglerne i teledirektivet om aftaleresumé og pakkeløsninger er uravagelige. Analyse af markedsforhold ud fra forbrugervinkler hører under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence.

"Aftaleresumé ses at være en passende oversættelse af "contract summary". Det fremgår af artikel 102, stk. 3 og 4, at aftaleresuméet skal leveres forud for aftalens indgåelse, og at oplysningerne i aftaleresuméet udgør en integreret del af den indgåede aftale.

Kravene til udarbejdelse og tilrådgivningsstilling af aftaleresumé vil blive fastsat ved bekendtgørelse i overensstemmelse med teledirektivet. Eventuelt suppleret med fortolkningsbidrag i en vejledning.

Det fremgår af artikel 102, stk. 3 og 4, at den af Kommissionen udarbejdede skabelon for aftaleresumé skal udfyldes og stilles til rådighed for forbrugerne. Hvis det af tekniske grunde ikke er muligt at levere aftaleresuméet på dette tidspunkt, skal det ske snarest muligt derefter. Oplysningerne i resuméet udgør en integreret del af aftalen. Det ses på den baggrund ikke muligt at opfylde forpligtelsen ved at afgive et mundtligt aftaleresumé.

Hvorledes forbrugeren kan bekræfte aftaleindgåelsen, jf. artikel 102, stk. 3, i.f., er et fortolkningsspørgsmål, der i sidste ende vil være op til Kommissionen og EU-Domstolen at vurdere. Det er ministeriets umiddelbare vurdering, at bekræftelsen kan ske ved, at kunden ikke benytter sin fortrydelsesret, og ministeriet vil tage højde for høringsparternes kommentar herom i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelse og tilhørende vejledning.

Teledirektivets artikel 103 om gennemsigtighed og sammenligning af tilbud vil blive implementeret ved bekendtgørelse, der pålægger teleselskaberne at offentliggøre oplysninger om deres abonnemeter, herunder priser og mængdebegrænsninger i taletid og data. Ifølge artikel 101 kan bestemmelserne som udgangspunkt ikke fraviges til fordel for forbrugerne, hvorfor ministeriet ikke umiddelbart ser mulighed for at implementere det foreslåede.

Ministeriet noterer sig ønsket om proaktiv og effektiv håndhævelse af forbrugerrettigheder, men ønsker ikke niveauet for håndhævelse normeret i loven.

Ministeriet bemærker endeligt, at høringsparternes forbedringsforslag har ført til flere ændringer af formuleringerne i lovforslaget, herunder ændring af henvisningerne til forbrugerrettighedsdirektivet, idet forbrugerrettighedsdirektivets artikel 5 og 6 allerede er implementeret i forbrugeraftaleloven.

Ad § 4 – Bekendtgørelse om slutbrugerrettigheder

Forbrugerrådet TÆNK finder, at det bør overvejes, at gøre et mangelfuldt eller manglende aftaleresumé, jf. teledirektivets artikel 102, stk., til ophævelsesgrund.

Huawei anfører, at selskabet forventer, at teleselskaberne får den nødvendige information og en realistisk tidshorisont til at opfylde de forpligtelser, som måtte følge af slutbrugerreguleringen.

DIGITALEUROPE finder, at implementeringen af slutbrugerrettighederne i teledirektivets afsnit III bedre kunne implementeres i selve loven i stedet for ved bekendtgørelsesregulering. Alternativt ønsker DIGITALEUROPE mulighed for at kommentere på kommende forslag til bekendtgørelser på forbrugerområdet.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv foreslår, at sondringen mellem forudgående oplysninger og efterfølgende oplysninger på varigt medium berøres i lovforslagsbemærkningerne til den foreslåede § 4, stk. 1, nr. 1, samt afspejles i den efterfølgende udmøntning i en ny udbudsbekendtgørelse.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv finder, at udsendelse af almenyttige oplysninger, jf. udkastets § 4, stk. 1, nr. 2, bør udsendes via e-boks. Endvidere finder høringsparterne, at pligten til at udarbejde oplysninger af almenyttig karakter er uhensigtsmæssig og i strid med den totalharmoniserede bestemmelse i teledirektivets artikel 103, stk. 4.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv finder i forbindelse med forslag til § 4, stk. 1, nr. 5, at gengivelsen af gældende henvisning til bogføringsloven i udbudsbekendtgørelsens § 19, stk. 4, er misvisende. Høringsparterne henviser til tidligere mailkorrespondance om, at reglen i § 19, stk. 4, ikke indeholde nye (lognings-)krav i forhold til gældende ret og bør udgå ved næste bekendtgørelsesrevision.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv finder, at grundlaget for den foreslåede regel om Energistyrelsens adgang til at dispensere fra kravene om slutbrugerrettigheder i den foreslåede § 4, stk. 1, beskrives nærmere.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv mener ikke, at der er behov for indførelse af regler om krav til "videresendelse af eller adgang til e-mails efter opsigelse af en aftale med en udbyder af internetadgangstjeneste", jf. § 4, stk. 1, nr. 5. Høringsparterne anmoder om, at omtalen af funktionen slettes fra lovbemærkningerne, idet forslaget ikke er baseret på en grundig analyse af markedet.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv angiver i deres hørings svar herudover en del ønsker til den fremtidige bekendtgørelsesregulering.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet finder, at Energistyrelsens vurdering af konsekvensen af mangelfuldt eller manglende aftaleresumé bør beskrives nærmere i en vejledning til bekendtgørelsen herom. Energistyrelsen vil tilstræbe at involvere teleselskaberne tidligt, når der er udsigt til forpligtelser, der kan medføre væsentlige omkostninger for branchen.

Direktivimplementering ved at bemyndige minister eller styrelse til at fastsætte de nødvendige regler er i overensstemmelse med hidtidig praksis, og bekendtgørelsesregulering ses at skabe en god, fleksibel regulering. Bekendtgørelser om forbrugerforhold på teleområdet vil blive sendt i offentlig høring på samme måde som lovforslaget.

Art. 102, stk. 1, 2. afsnit, om oplysningskrav i forbindelse med aftaleindgåelse vil blive implementeret direktivnært i den kommende bekendtgørelse om slutbrugerrettigheder på

teleområdet, idet artikel 102 er omfattet af princippet om totalharmonisering og derfor ikke kan fraviges.

Hvorledes teleudbydere skal udsende oplysninger af offentlig interesse vil i givet fald blive fastlagt ved bekendtgørelse. Ovennævnte bemærkning om pligten til at udarbejde oplysninger af alment nyttig karakter har medført en ændring i bemærkningerne til lovforslaget, således at "udarbejde og" slettes i sætningen "... udbydere af elektroniske kommunikationstjenester kan pålægges gratis at udarbejde og formidle oplysninger".

Beskrivelsen af udbudsbekendtgørelsens § 19, stk. 4, vurderes at være en korrekt gengivelse af gældende ret, hvorfor bemærkningerne ikke medfører ændringer i lovforslaget. Ministeriet vil være opmærksom på høringsparternes bemærkninger til udbudsbekendtgørelsens § 19, stk. 4, i forbindelse med udarbejdelsen af ny bekendtgørelse.

Den foreslåede mulighed for at dispensere i § 4, stk. 2, er alene en bemyndigelse hjemmel og er en uændret videreførelse af gældende § 4, stk. 3. Det fremgår af bemærkningerne, at den foreslåede § 4, stk. 2, ikke forventes at medføre væsentlige ændringer i forhold til gældende bestemmelser i udbudsbekendtgørelsen. På den baggrund vurderes der ikke at være behov for nærmere beskrivelse af muligheden for at give Energistyrelsen dispensationsadgang.

§ 4, stk. 1, nr. 5, er alene en bemyndigelsesbestemmelse. Det er relevant at nævne funktionen om videresendelse af eller adgang til e-mails, da den er nævnt i teledirektivet.

Ministeriet vil tage høringsparternes bemærkninger med i overvejelserne i forbindelse med udarbejdelse af ny bekendtgørelse om slutbrugerrettigheder på teleområdet.

Ad § 4 a - Skift af bredbåndsudbydere

Forbrugerrådet TÆNK, DI Digital, Dansk Energi, Nuuday (TDC), Telenor og Telia har afgivet bemærkninger til lovforslagets § 4a, stk. 1, nr. 3 om skift af bredbåndsudbydere.

DI Digital, Telia, Telenor og Forbrugerrådet TÆNK finder det positivt, at der lægges op til en hjemmelsbestemmelse, så der kan fastsættes regler om skift af bredbåndsudbydere. DI anbefaler, at markedet selv etablerer en brancheaftale.

Dansk Energi bemærker, at fremme af forbrugernes mulighed for at skifte bredbåndsudbydere kan øge den infrastrukturbaserede konkurrence. Muligheden for winback er dog et vigtigt instrument til at sikre en dynamisk og velfungerende konkurrence og det er således vigtigt, at et tiltag ikke helt afskærer denne mulighed. DI Digital, Forbrugerrådet TÆNK, Telia, Telenor og Forbrugerrådet TÆNK anbefaler at winback ikke tillades i forbindelse med et udbyderskifte, da det forplumrer overdragelsesprocessen. Nuuday er af den opfattelse, at et forbud mod winback vil være traktatstridig overimplementering, da der ved et forbud mod winback, vil være tale om en overimplementering, som vil være i strid med teledirektivets artikel 101.

Hi3G og Nuuday bemærker i deres høringssvar, at begrebet bredbåndsudbydere, som anvendes i § 4a, stk. 1, nr. 3 er uklart.

Nuuday foreslår, at teledirektivet artikel 106, stk. 1, om skift af internetudbydere implementeres tekstnært med en ny paragraf i telelovens kapitel 7, så de næsten ens regler om nummerportering og skifte af udbydere præsenteres samlet i teleloven. Nuuday forslår endvidere, at det i bemærkningerne til loven præciseres, at slutbrugerne i forbindelse med skift af udbydere blandt andet skal sikre tilstrækkelige oplysninger.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at i § 4 a, stk. 1, nr. 3, i teleloven ændres "bredbåndsudbyder" til "udbyder af internetadgangstjenester". Bestemmelser om skifte af udbyder af internetadgangstjenester er indsat i kapitel 3, som vedrører grundlæggende slutbrugerrettigheder, mens kapitel 7 vedrører nummerportabilitet.

De forskellige synspunkter og anbefalinger, der er givet udtryk for i høringssvarene vil blive taget med i overvejelserne, hvis en udmøntning af bestemmelsen kommer på tale. Det er præciseret i forarbejderne, hvad der blandt andet kan være omfattet af tilstrækkelige oplysninger før og under skiftet. Det skal i den forbindelse præciseres, at bestemmelsen i § 4 a, stk. 1, nr. 3, alene vedrører skifte af udbyder af internetadgangstjenester og ikke nummerportering.

På baggrund af dialog med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet valgt, at slette de eksempler vedrørende winback, som er indsat i bemærkningerne til bestemmelsen. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil blive inddraget i forhold til vejledning og vurderinger af en eventuel udmøntning af bestemmelsen.

Ad § 4 - Tilgængelighed for personer med handicap

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv foreslår, at der nedsættes en arbejdsgruppe, der kan finde løsninger på, hvordan reglerne om tilgængelighed for personer med handicap kan gennemføres i praksis.

Danske Handicaporganisationer anfører, at man ved udarbejdelsen af bekendtgørelsen til implementering af tilgængelighedsdirektivet inddrager handicaporganisationernes erfaringer.

Danske Handicaporganisationer bemærker, at teleselskabernes offentliggørelse af oplysninger, jf. teledirektivets artikel 103, skal følge den europæiske standard for it-tilgængelighed, EN 301 549.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet vil inddrage relevante interessenter i forbindelse med udarbejdelse af regler om tilgængelighed for personer med handicap. Ministeriet vil være opmærksom på Danske Handicaporganisationers bemærkning i forbindelse med udarbejdelsen af ny bekendtgørelse om forbrugerrettigheder på teleområdet.

Ad § 4 – Klagebehandling

Vedrørende forslag til § 4, stk. 1, nr. 8, om klagebehandling bemærker Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv, at artikel 25 ikke synes at indeholde hjemmel til videreførelse af de gældende regler om klagebehandling i udbudsbekendtgørelsens §§ 14-15. Høringsparterne henviser til princippet i artikel 101 om totalharmonisering af bestemmelserne om slutbrugerrettigheder.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Princippet om totalharmonisering vedrører artiklerne 102-115. Ministeriet ser det derfor ikke i strid med totalharmoniseringsprincippet, at der fastættes regler om klageadgang ud over hvad der er bestemt i artikel 25.

Ad § 12 - Registrering hos Rigspolitiet

DIGITALEUROPE bemærker, at § 12 ikke er ændret, hvorfor alle udbydere af elektroniske kommunikationstjenester skal registrere deres virksomhed hos Rigspolitiet. Dermed kommer udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester utilsigtet til også at skulle lade sig registrere.

DIGITALEUROPE finder, at § 12 om registrering af televirksomhed hos Rigspolitiet bør erstattes af krav om at benytte skemaet for indgivelse erklæring til brug for generel tilladelse til at udbyde teletjenester, jf. teledirektivets artikel 112.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Med lovforslaget vil nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester fortsat ikke være omfattet af begrebet elektroniske kommunikationstjenester, hvorfor udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester ikke vil være omfattet af registreringskravet i § 12.

Det er ikke en betingelse for at drive televirksomhed i Danmark, at virksomheden har modtaget tilladelse hertil. Teleselskaberne skal derfor ikke indsende det i teledirektivet omhandlede skema til brug for indhentelse af generel tilladelse.

Ad § 14 - Forsyningspligt på bredbånd

Forbrugerrådet TÆNK, Danske Handicaporganisationer, HI3G og Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhvervs har afgivet bemærkninger til lovforslagets bestemmelserne om forsyningspligt i telelovens kapitel 4.

Forbrugerrådet TÆNK hilser det velkomment, at der nu også kan indføres forsyningspligt på bredbånd, og påpeger, at definition af nødvendige tjenester og kravene til det tilgrundliggende bredbånd, bør være dynamisk og under stadig udvidelse.

Branchen har anført, at da forsyningspligt først skal anvendes som sidste redskab, er det ikke hensigtsmæssigt, at forsyningspligten skal ske efter politisk instruktion, og forslår derfor, at det er Erhvervsstyrelsen, der skal foretage en analyse af behovet for forsyningspligt.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Det er politisk bestemt, hvilke ydelser, der skal være forsyningspligt på i Danmark.

Energistyrelsen forventes snarest at igangsætte en analyse af, hvad der skal forstås ved tilstrækkeligt bredbånd samt behovet herfor. Det fremgår af teledirektivet hvilke hensyn der skal inddrages, når hastigheden på en tilstrækkelig forbindelse skal fastlægges, herunder en række tjenester, som det tilstrækkelige bredbånd skal sikre anvendelse af. Energistyrelsen vil følge BERECS retningslinjer for fastsættelse af, hvad der skal forstås ved tilstrækkeligt bredbånd.

Ad § 14 - Forsyningspligt for personer med handicap.

Danske Handicaporganisationer og Forbrugerrådet TÆNK er bekymrede for, at forpligtelsen til at sikre handicap-tjenester flyttes fra loven til en bekendtgørelse, da forpligtelsen efterfølgende lettere kan ændres eller fjernes, og beder derfor om, at det genovervejes om forpligtelsen ikke bedre ligger i selve loven. Danske Handicap Organisationer påpeger endvidere, at det er vigtigt, at relevante interessenter inddrages ved udarbejdelse af regler om tjenester til handicappede.

Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Danske Erhverv anbefaler, at den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 2, nr. 3 om forsyningspligt på handicapområdet udgår.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Forsyningspligten på handicapområdet fremgår af teledirektivets art. 85, stk. 4 og opretholdes derfor. Når det med forslaget er op til ministeren at bestemme, hvad der skal være forsyningspligt på, er det primært på grund af, at denne model er vurderet mest hensigtsmæssig for de øvrige forsyningspligtigheder, idet det skal analyseres nærmere, om der i fremtiden skal være forsyningspligt på taletelefoni og bredbånd, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at have forsyningspligt på disse tjenester skrevet direkte ind i loven. Ministeriet er således forpligtet til at opretholde forsyningspligt for personer med handicap, men den nye model giver mulighed for en mere smidig tilpasning af forsyningspligten til de aktuelle behov.

Energistyrelsen vil igangsætte arbejdet med at analysere, hvilke tiltag der er behov for på teleområdet for personer med handicap. I den forbindelse vil styrelsen inddrage relevante aktører, herunder Danske Handicaporganisationer, så der på den måde i fællesskab kan skabes de bedste mulige rammer på teleområdet for personer med handicap.

Ad § 14 - Forsyningspligt taletelefoni og underskudsfinansiering

Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv bemærker, at der bør skelnes mellem "forsyningspligtabonnementer" og "standardabonnementer", idet der henvises til en formulering i lovudkastets side 139, og at denne sondring bør spille ind ved opgørelse af underskudsfinansieringen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker hertil, at formuleringen stammer fra bemærkningerne til den nuværende telelov. Der ikke ses grund til at indføre en ny terminologi for abonnementer, som er oprettet i kraft af forsyningspligten, ej heller en sondring mellem abonnementer i forbindelse med opgørelse af underskudsfinansiering, idet der er tale om en velfungerende ordning.

Ad § 14 - Forsyningspligt kvalitetskrav, kompensation og sikkerhedsstillelse

Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv foreslår, at de med forsyningspligt forbundne kvalitetsindberetninger, som opfattes som byrdefulde og administrativt tunge, udgår. Det anføres videre, at de danske særregler om krav til indholdet af forsyningspligtudbyderens abonnementsvilkår bør udgå, da de er i modstrid med teledirektivets artikel 101 om totalharmonisering.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at artikel 101 alene gælder for artikel 102-115, og således ikke for bestemmelserne om forsyningspligt i artikel 84-92. Kvalitetsindberetningerne ses fortsat relevante for at Energistyrelsen kan føre tilsyn med kvaliteten af den leverede forsyningspligt. Det fremgår af artikel 84, stk. 1, at medlemsstaten skal sikre, at de tjenester, som leveres under forsyningspligten, skal være af en nærmere specificeret kvalitet.

Ad § 14 - Forsyningspligt nummeroplysning samt underskudsfinansiering

Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv foreslår, at hvis en udtømmende nummerfortegnelse alene opretholdes til brug for myndighederne, så bør denne ikke være branchefinansieret. Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Danske Erhverv anfører endvidere i deres fælles svar, at der i Danmark alene er ganske få adresser, som har behov for at gøre brug af forsyningspligten. Forsyningspligt på taletelefoni og på eventuel bredbåndsadgang bør derfor statsfinansieres.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet skal henvise til, at muligheden for forlængelse af eksisterende tjenester fremgår af teledirektivets artikel 87 og præambel 235. Da de tjenester, som kan forlænges, har udspring i et direktiv, kan disse branchefinansieres. Dette gælder således også for finansieringen af forsyningspligt på taletelefoni og bredbånd. Ministeriet er dog enig med branchen i, at forsyningspligt alene skal anvendes som sidste udvej, og at andre værktøjer, som ikke er branchefinansieret, derfor skal udtømmes inden forsyningspligt kommer på tale.

Ad § 14 - Forsyningspligt andre ydelser

Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv anfører, at de er betænkelige ved formuleringen i den foreslåede § 14, stk. 4, hvorefter ministeren vil kunne indføre anden forsyningspligt på baggrund af nationale behov, og ønsker at det præciseres, at sådanne ydelser skal statsfinansieres.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet ser ikke grund til at præcisere hvordan de forskellige forsyningspligtjenester kan finansieres, da dette allerede fremgår af § 18, stk. 8.

Ad § 14 - Forsyningspligt rettighedssubjekt

Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv (høringsparterne) gør gældende, at "alle slutbrugere" bør slettes fra § 14, stk. 6, nr. 4, da dette ifølge branchen er for bredt. Det anføres desuden, at det ikke er proportionalt, at forsyningspligten skal gælde for sommerhusadresser samt mikro- små og mellemstore virksomheder. I forlængelse af deres argumentation ønsker branchen, at 16, stk. 1 bør konsekvensrettes, da der aktuelt står, at forsyningspligt ydelser skal leveres "til enhver, som anmoder herom". Branchen påpeger endelig, at det sidste afsnit i lovforslagets bemærkninger til § 14, stk. 6, nr. 4, bør slettes, da det er forkert og uden støtte i direktivet.

Høringsparterne gør opmærksom på, at det bør præciseres i lovteksten, at forsyningspligt både kan pålægges tjeneste-/kundeselskaberne og infrastrukturselskaberne, og at netværksejere bør forpligtes til at levere netværksydelser engros til forsyningspligtudbyderen. Høringsparterne gør endvidere gældende, at det bør præciseres, at forsyningspligten er teknologineutral, og at det derfor skal undersøges, hvorvidt man har adgang til en forsyningspligtig tjeneste via en anden teknologi, før man kan gøre forsyningspligten gældende.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet henviser til, at der i teledirektivets artikel 86 er anvendt begrebet "slutbrugere". Ministeriet har derfor vurderet, at bestemmelsen i lovforslaget også bør give mulighed for at

indføre forsyningspligt for slutbrugere. I forlængelse heraf bemærkes det, at det fremgår af teledirektivets artikel 84, stk. 5, at medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet for bestemmelsen til også at gælde slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer. Ministeriet ser på den baggrund ikke grundlag for, at rette i formuleringen i § 16, stk. 1. Hvad forsyningspligten konkret skal omfatte, vil blive fastsat i forbindelse med udbud af forsyningspligten. Ministeriet sletter sidste afsnit i lovforslagets bemærkninger til § 14, stk. 6, nr. 4, på baggrund af høringssvaret fra branchens (Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Danske Erhverv).

Ministeriet bemærker, at de nærmere vilkår for forsyningspligten vil blive fastlagt ved en bekendtgørelse, men at synspunktet vil blive inddraget ved udarbejdelse af bekendtgørelsen.

Ad § 17 - Forsyningspligt takstvalgsordninger

Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv protesterer imod ordlyden i den foreslåede § 17, stk. 4, som foreslås implementeret som en bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren til at udstede regler eller mere tekstnært i forhold til bestemmelsen i teledirektivet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet har ændret ordlyden af den foreslåede § 17, stk. 4 på baggrund af høringssvaret fra Teleindustrien, IT Branchen, DI Digital og Danske Erhverv.

Ad afsnit III - Harmonisering af anvendelse af 12-cifrede numre

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv bemærker, at der ikke eksisterer en harmonisering af anvendelse af 12-cifrede numre i EU eller resten af verden med undtagelse af databaseret kommunikation. Denne begrænsning anser høringssvarerne som hæmmende for danske udbydere på det globale marked.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Den samlede danske nummerplan er baseret på standarder fra The European Telecommunications Standards Institute (ETSI) og Den Internationale Telekommunikationsunions (ITU). Den 12-cifrede nummerserie, der i Danmark er afsat til M2M-kommunikationstjenester, er understøttet fuldt ud af disse standarder, hvorfor der i dag allerede er en harmonisering af anvendelsen af 12-cifrede numre både i EU og resten af verden. Ministeriet bemærker i øvrigt, at der ikke på europæisk plan findes regler om, hvor mange cifre telefonnumre, som benyttes til M2M-kommunikationstjenester, må have.

Ad § 21, stk. 2, nr. 6 – Tildeling af 8-cifrede numre til M2M-kommunikation uden for Danmark

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv giver udtryk for, at den foreslåede bestemmelse i 21, stk. 2, nr. 6, om at udbydere, der udbyder M2M-kommunikationstjenester uden for Danmark, ikke længere vil kunne få tildelt 8-cifrede numre til dette formål, anses som værende overimplementering af teledirektivets artikel 93, stk. 4.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at det ikke fremgår af teledirektivets artikel 93, stk. 4, hvilke nummerserier der skal stilles til rådighed for M2M-kommunikationstjenester, eller hvor mange cifre disse skal have. Dette er derfor en national beslutning. Det er Energistyrelsens vurdering,

at der er en reel risiko for at løbe tør for 8-cifrede numre til mobilkommunikation, hvis disse numre i fremtiden også kan anvendes til M2M-kommunikationstjenester uden for Danmark.

Ad § 26 a – Trådløst skift af teleselskab der udbyder M2M-kommunikationstjenester

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital, Dansk Erhverv og Telia finder, at omkostningsbilledet i forhold den foreslåede § 26 a, stk. 1, ikke er retvisende og tilstrækkeligt belyst, idet høringsparterne mener, at 6.000 kr. ikke er tilstrækkelig til at ændre kontrakter, hjemmesider mv.

Høringsparterne efterlyser i forbindelse med ovenstående, at der foretages en vurdering af omkostningerne for udbydere forbundet med at skulle anskaffe og indrette platforme samt systemer for at kunne gennemføre trådløst skifte af udbyder.

Høringsparterne pointerer, at hvis de foreslåede regler i § 26 a, stk. 1 og 2, medfører omkostninger for udbydere, vil tjenesterne også blive dyrere for slutbrugerne, herunder offentlige myndigheder og private virksomheder, der anvender M2M-kommunikationstjenester.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Efter dialog med Europa-Kommissionen er det ministeriets vurdering, at den foreslåede § 26 a, stk. 1, ikke ligger inden for rammerne af teledirektivets artikel 101, stk. 1, om totalharmoniserede regler, hvorfor at den foreslåede bestemmelse i § 26 a, stk. 1, udgår af lovforslaget.

Ministeriet bemærker endvidere, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i 26 a, stk. 2, ændres til, at ministeren kan fastsætte regler om, at udbydere skal understøtte trådløst skifte af udbyder, fordi det findes at være bedre i overensstemmelse med teledirektivets ordlyd. Hvis denne bemyndigelse udmøntes, vil branchen blive inddraget i processen. Den nærmere estimering af erhvervsøkonomiske konsekvenser, som reglerne måtte medføre, vil skulle foretages på det tidspunkt.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital, Dansk Erhverv og Telia bemærker, at de foreslåede bestemmelser i § 26 a opfattes som værende overimplementering af teledirektivet, som vil medføre en indgribende sektorspecifik konkurrenceregulering, der vil stille danske mobiludbydere dårligere i et internationalt marked.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at det allerede fremgår af lovforslaget, at det går videre end direktivets ordlyd. Ministeriet henviser til teleforliget fra marts 2018, hvor det er besluttet at gøre det enklere og billigere at skifte teleselskab for virksomheder og offentlige myndigheder, der anvender M2M-kommunikationstjenester mhp. at styrke konkurrencen på markedet.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital, Dansk Erhverv og Telia finder det bekymrende, at de foreslåede bestemmelser i § 26 a forventes gennemført i Danmark, før der er aftalt en fællesharmoniseret europæisk løsning for trådløst skifte af udbyder.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at der ikke er fastsat en specifik dato for en evt. udmøntning af lovforslagets § 26 a. Forud for en evt. udmøntning vil telebranchen blive inddraget i processen og i udarbejdelsen af en konkret løsning.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital, Dansk Erhverv og Telia undrer sig over, at de foreslåede bestemmelser i § 26 a ikke vil finde anvendelse for europæiske udbydere, der udbyder M2M-løsninger i Danmark.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse i § 26 a vil finde anvendelse for alle udbydere – danske som europæiske – der udbyder M2M-kommunikationstjenester i Danmark. Udbydere, der udbyder M2M-kommunikationstjenester uden for Danmark, er derimod ikke omfattet af bestemmelsen.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital, Dansk Erhverv og Telia anfører, at konkurrencen på M2M/IoT-markedet er meget intensivt, hvilket blandt andet skyldes introduktionen af nye dedikerede M2M/IoT-teknologier blandt teleoperatørerne og introduktion af nye teknologier, som ikke nødvendigvis drives af mobilselskaber. Høringsparterne undrer sig i den forbindelse over, at den foreslåede bestemmelse i § 26 a, stk. 2, kun omfatter en del af M2M/IoT-markedet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 26 a vil skulle finde anvendelse for alle M2M-kommunikationstjenester, inklusiv M2M-kommunikationstjenester, der ikke benytter det mobile netværk, såfremt trådløst skifte af udbyder er teknisk muligt.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital, Dansk Erhverv og Telia anfører, at udbyderbegrebet i bemærkningerne til 26 a grundlæggende rykker ved den hidtidige forståelse af udbyderbegrebet, som er defineret i teleloven. I den forbindelse giver høringsparterne udtryk for, at det er uklart, hvad der præcist menes med "at udbyde M2M-tjenester i Danmark henholdsvis uden for Danmark".

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at: "Bestemmelsen vil i givet fald skulle finde anvendelse for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester i Danmark, som er telelovens geografiske anvendelsesområde. Udbydere, der udbyder M2M-kommunikationstjenester uden for Danmark, er ikke omfattet af bestemmelsen på trods af, at disse M2M-kommunikationstjenester vil kunne anvendes i Danmark, f.eks. via permanent roaming".

Forbrugerrådet Tænk anfører, at pligten i telelovens § 26 a, stk. 2, til at tilbyde trådløst skifte af udbyder af 'machine to machine-kommunikationstjenester' bør udvides til almindelige mobilkommunikationstjenester til forbrugere for at gøre mobilmarkedet mere dynamisk. Forbrugerrådet Tænk støtter, at der indføres sanktionsmuligheder over for selskaber, der bryder reglerne på nummerporteringsområdet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at markedet allerede i dag tilbyder løsninger til trådløst skifte af udbyder til almindelige mobilkommunikationstjenester. På nuværende tidspunkt tilbyder 3 ud af 4 mobiludbydere med eget net eSIM-løsninger, mens den sidste udbyder forventer at tilbyde en eSIM-løsning i løbet 2020. På den baggrund er det ministeriets vurdering, at det ikke er nødvendigt at udvide den foreslåede bestemmelse.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv bemærker, at de foreslåede bestemmelser i medfør af § 26 a sammenblander trådløst skifte af udbyder uden skifte af SIM-

kort med nummerportering af abonnentnumre i forbindelse med skifte af udbyder. Høringsparterne pointerer, at disse forhold i realiteten intet har med hinanden at gøre.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse i § 26 a, stk. 1, udgår, jf. bemærkningerne ovenfor.

Ministeriet vil på baggrund af Teleindustriens, IT-Branchens, DI Digital og Dansk Erhvervs bemærkning ændre ordlyden i den foreslåede § 26 a, stk. 2, således at det fremgår, at ministeren kan fastsætte regler om, at udbydere, som udbyder M2M-kommunikationstjenester, skal understøtte, at slutbrugere trådløst kan foretage skifte mellem udbydere.

Ad § 27, stk. 3 – Retten til portering af abonnentnummer op til én måned efter endt kontrakt

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv efterspørger klarhed over den sidste del af formuleringen i den foreslåede § 27, stk. 3. Høringsparterne spørger, hvorledes en aftale om at give afkald på retten til at få porteret et abonnentnummer op til én måned efter opsagt kontrakt kan komme i stand, herunder om det skal aftales i forbindelse med selve indgåelse af abonnentaftale eller i forbindelse med selve opsigelsen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at lovforslaget ikke regulerer dette spørgsmål, om end ministeriet finder at det kan være hensigtsmæssigt, at dette forhold aftales i forbindelse med selve opsigelsen af abonnentaftalen,

Ad § 27, stk. 3 – Tilrådighedsstillelse af tjeneste efter opsagt kontrakt

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv anmoder om, at det nævnes i lovbemærkningerne til den foreslåede § 27, stk. 3, at den afgivende udbyders tilrådighedsstillelse af tjenesten på samme vilkår og betingelser blandt andet indebærer, at slutbrugers betalingsforpligtelse fortsætter, indtil porteringen er gennemført.

Høringsparterne anmoder endvidere om, at det af lovbemærkningerne fremgår, at slutbrugeren skal opfylde sin betalingsforpligtelse for den evt. resterende bindingsperiode og under et opsigelsesvarsel, hvis slutbrugeren ønsker at portere på en dato, der ligger inden udløbet af opsigelses- eller bindingsperioden hos den afgivende udbyder.

Høringsparterne anmoder endelig om, at det præciseres i bemærkningerne, at den afgivende udbyder ikke er forpligtiget til at genaktivere abonnentnumre, hvis nummerporteringen er sket i forbindelse med en restanceopsigelse.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet vil på baggrund af ovenstående bemærkninger ændre bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, således at det fremgår, at slutbrugers betalingsforpligtelse hos den afgivende udbyder fortsætter, indtil porteringen af abonnentnummeret til den modtagende udbyder er gennemført.

Ministeriet bemærker endvidere, at det i bemærkningerne til den gældende lov allerede fremgår, at en slutbruger skal opfylde sin betalingsforpligtigelse for en evt. resterende bindingsperiode og under et opsigelsesvarsel, hvis slutbrugeren ønsker at portere på en dato, der ligger inden udløbet af opsigelses- eller bindingsperioden hos den afgivende udbyder.

Endelig bemærker ministeriet, at det er i strid med reglerne om nummerportering at afvise en porteringsanmodning, hvis en slutbruger har et økonomisk udestående med den afgivende udbyder. Hvis en slutbrugers abonnentaftale er opsagt pga. restance, inden der foreligger en porteringsanmodning, har udbyderen ikke en forpligtelse til at genaktivere den pågældende slutbrugers abonnentnummer.

Ad § 27, stk. 3 – Ret til portering efter ophør af abonnentaftale

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv foreslår, at bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse om, at slutbrugere kan beholde brugsretten til et abonnentnummer i en begrænset periode, kun bør omhandle de tilfælde, hvor en slutbruger opsiges sit abonnement og ikke i de tilfælde, hvor udbyderen opsiges en slutbrugers abonnement.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet vil på baggrund af bemærkningerne ændre bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, således at det fremgår, at det kun er i de tilfælde, hvor en slutbruger opsiges sit abonnement, at slutbrugere kan beholde retten til at portere abonnentnumre i mindst en måned efter, at aftalen er opsagt.

Ad § 27 - Slutbrugere forhold i forbindelse med portering af abonnentnumre

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv anbefaler, at den gældende § 27, stk. 1 og 2, i teleloven, ændres til en mere tekstnær implementering af teledirektivets artikel 106, stk. 5, idet § 27 i teleloven har udgjort implementeringen af forsyningspligtdirektivets artikel 30, stk. 4, som videreføres med visse præciseringer i teledirektivets artikel 106, stk. 5. Høringsparterne mener på baggrund af ovenstående, at den gældende § 27, stk. 1 og 2, i sin ordlyd udgør en overimplementering af teledirektivets artikel 101 om totalharmoniserede regler.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at der ikke er foretaget væsentlige ændringer i teledirektivets artikel 106, stk. 5, hverken i forhold til forsyningspligtdirektivets artikel 30, stk. 4, eller den gældende § 27, stk. 2, om, at slutbrugere skal have mulighed for portering af abonnentnumre senest ved udgangen af den næstfølgende arbejdsdag, efter at anmodningen er kommet frem til den afgivende udbyder. Ministeriet foreslår derfor ikke ændringer til bestemmelsen.

Ad § 28 a – Teleindustriens regelsæt for processen for skifte af udbyder og portering af numre

Telia finder det misvisende, at der i bemærkningerne til den foreslåede § 28 a henvises til, at OCH A/S har udarbejdet et regelsæt om processen for skifte af udbyder og portering af abonnentnumre. Telia pointerer, at regelsættet er udarbejdet og ejes af Teleindustrien, og at henvisningen til regelsættet i bemærkningerne bør ændres fra OCH A/S' til Teleindustriens regelsæt.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet vil på baggrund af Telias bemærkning tilpasse bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse.

Ad § 27, stk. 3, og § 28 a – Terminologi i skifte- og nummerporteringsprocessen

Nuuday foreslår i forhold til terminologien "skifte- og nummerporteringsprocessen" i de foreslåede §§ 27, stk. 3, og 28 a, at bestemmelserne kun vedrører udbyderskift med nummerportering for at undgå misforståelser.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at skifteprocessen og nummerporteringsprocessen er to forskellige processer, i det en skifteproces ikke nødvendigvis indebærer en portering af numre. Formuleringen i lovforslaget bibeholdes derfor.

Ad § 28 a – Praksis for indhentelse af opsigelsesfuldmagt

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv foreslår, at der i tilknytning til bemærkningerne til den foreslåede § 28 a, tilføjes, at det er den nuværende praksis i telebranchen, at den modtagende udbyder indhenter opsigelsesfuldmagt fra slutbrugeren, hvormed slutbrugeren bemyndiger modtagende udbyder til på slutbrugers vegne at opsiges slutbrugers abonnentaftale med afgivende udbyder med henblik på udbyderskift og nummerportering til modtagende udbyder.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet vil på baggrund af ovenstående bemærkninger tilpasse bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse.

Ad § 28 a og § 81, stk. 1, nr. 2 – "Misbrug" i skifte- og porteringsprocessen

Nuuday, Telenor og Telia anfører, at bemærkningerne til den foreslåede § 28 a synes at udgøre en overimplementering, idet teledirektivets artikel 106, stk. 6, ikke forholder sig til den afgivende udbyders markedsføring eller databehandling, men kun til forsinkelse og misbrug i form af portering uden slutbrugers udtrykkelige samtykke.

Nuuday bemærker endvidere, at bemærkningerne til den foreslåede § 81, stk. 1, nr. 2, om bødestraf synes at udgøre en overimplementering, idet teledirektivets artikel 106, stk. 6, ikke forholder sig til den afgivende udbyders markedsføring eller databehandling, men kun til forsinkelse og misbrug i form af portering uden slutbrugers udtrykkelige samtykke.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at ministeriet efter drøftelse med Europa-Kommissionen finder, at ordlyden "misbrug" i teledirektivets artikel 106, stk. 6, ikke relaterer sig til markedsføringsmisbrug eller misbrug af databehandling i forbindelse med portering af numre. På den baggrund er det ministeriets opfattelse, at misbrug i artikel 106 relaterer sig til, at udbydere ikke må hindre skifte- og porteringsprocessen, og at udbydere ikke må portere numre eller skifte udbydere uden slutbrugers udtrykkelige samtykke.

Ministeriet vil på den baggrund ændre både den foreslåede bestemmelse og bemærkningerne dertil.

Ad § 28 a – Straf for overtrædelse, jf. § 81, stk. 1, nr. 2

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv mener, at bemærkningerne til foreslåede § 81, stk. 1, nr. 2, synes at udgøre en overimplementering af teledirektivets artikel 106, stk. 7, og dertilhørende præambelbetragtninger, idet disse alene forholder sig til, at sanktionen skal være passende og ikke virke præventivt eller vurderes i forhold til fortjeneste.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet vil på baggrund af Teleindustriens, IT-Branchens, DI Digital og Dansk Erhvervs bemærkning ændre bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, således at det ikke længere fremgår, at bødeniveauet skal virke præventivt og ikke vurderes på baggrund af en evt. fortjeneste ved overtrædelse af bestemmelsen.

Ad § 31 - Nummeroplysningstjenester

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv henviser i forbindelse med forslag til § 31, stk. 3, til, at ifølge den engelske version af teledirektivets artikel 112, stk. 3, synes kredsen af berettigede købere af nummeroplysningsdata at være udbydere af nummeroplysningstjenester.

HI3G bemærker, at selskabet forstår ændringen af § 31, stk. 3, således, at Energistyrelsen afgrænser kredsen af berettigede, som udbydere af elektroniske kommunikationstjenester skal tilbyde nummeroplysninger til, hvor betaling for afgivelse ikke overstiger marginalomkostningerne ved afgivelsen. Hvis udbydere ønsker at afgive nummeroplysningsdata til andre, som ikke er inden for Energistyrelsens afgrænsning, sker afgivelsen og betalingen på kommercielle vilkår.

Ministeriets bemærkninger

Høringsparternes bemærkninger har medført enkelte ændringer i bemærkningerne til den foreslåede § 31, stk. 3. Udmøntning af hjemlen vil ske i overensstemmelse med teledirektivet.

Telelovens § 31, stk. 1, pålægger teleudbydere at afgive nummeroplysningsdata til en pris, der ikke må overstige marginalomkostningerne. Ved afgrænsning af kredsen af berettigede i medfør af den foreslåede ændring til stk. 3, vil virksomheder mv. uden for denne kreds ikke have krav på udlevering af nummeroplysningsdata til den i stk. 1 regulerede pris, og afgivelsen af data vil skulle ske under hensyntagen til gældende regler om databeskyttelse og konkurrenceloven, jf. bemærkningerne til den foreslåede § 31, stk. 3.

Ad § 33 – Interoperabilitet

DIGITALEUROPE bemærker, at § 1, nr. 25, som ændrer telelovens § 33, angiveligt transponerer teledirektivets artikel 61, stk. 2, litra c, vedrørende nationale tilsynsmyndigheders mulighed for – i fremtiden – at søge at udvide krav til interoperabilitet til

udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester for at sikre forbindelser mellem slutbrugere. DIGITALEUROPE bemærker, at sådanne krav kun kan stilles af en national tilsynsmyndighed, når betingelserne og processerne i teledirektivets artikel 61 er blevet fulgt. Navnlig gør teledirektivets artikel 61, stk. 2, andet afsnit, nr. ii), klart, at krav til interoperabilitet kun kan pålægges *”hvis Kommissionen efter høring af BEREC og under nøje hensyntagen til BEREC’s udtalelse har konstateret en mærkbar trussel mod end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere i hele Unionen eller i mindst tre medlemsstater og har vedtaget gennemførelsesforanstaltninger, der præciserer arten og omfanget af eventuelle forpligtelser, der kan pålægges.”* (DIGITALEUROPE’s understregning) DIGITALEUROPE

opfordrer til, at det sikres, at den foreslåede bestemmelse i § 33 ændres og fuldt ud afspejler betingelserne og processerne i teledirektivets artikel 61, stk. 2, litra c).

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet skal henvise til, at det i lovbemærkninger til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 33, fremgår, at det vil være en forudsætning for, at Erhvervsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om indførslen af forpligtelser for relevante udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, at Europa-Kommissionen forinden har truffet afgørelse om, hvorvidt der er behov for, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder griber ind med regulering. Ministeriet vil dog tilpasse lovbemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, således at det eksplicit vil fremgå, at det tillige er krav for at kunne pålægge forpligtelser som omhandlet i teledirektivets artikel 61, stk. 2, litra c, at Europa-Kommissionen skal have konstateret et problem i hele EU eller i mindst tre medlemsstater.

Ad § 35 a – Symmetrisk adgangsregulering

Telia finder det positivt, at det med lovændringen vil være muligt at pålægge netejere at åbne deres net for andre, såfremt de konstaterede konkurrenceproblemer på markedet tilsiger dette. Telia bemærker dog, at det er uklart, hvordan bestemmelsen skal anvendes i praksis, herunder om hvert enkelt selskab skal anmode om adgang, hvordan anmodningen skal udformes, evt. dokumentationskrav og sagsbehandlingsproces. Telia henstiller i den forbindelse til, at myndighederne enten udarbejder en vejledning eller afholder et branchemøde om bestemmelsens praktiske anvendelse.

Telia bemærker, at det af den foreslåede bestemmelse i § 35 a, stk. 5, fremgår, at en udbyder kan pålægges en række forpligtelser i forbindelse med at skulle give adgang i et punkt længere inde i nettet. Telia henviser i den forbindelse til teledirektivets artikel 61, afsnit 3, hvor der er anført et "og" mellem de mulige forpligtelser, der er nævnt i bestemmelsen, hvorefter det vil være muligt at pålægge en netejer én eller flere af de forpligtelser, der er nævnt i artikel 61, afsnit 3, og ikke kun én af forpligtelserne. Telia bemærker, at dette også skal være muligt i medfør af teleloven, hvorfor det anførte "eller" i den foreslåede bestemmelses stk. 5, skal ændres til et "og".

Telia bemærker, at det af den foreslåede bestemmelse i § 35 a, stk. 7, fremgår, at netejere ikke kan pålægges at give adgang til et punkt længere inde i nettet, hvis disse stiller en rentabel og lignende alternativ mulighed til rådighed for markedet. For at skabe klarhed og forudsigelighed i reguleringen bør det ifølge Telia angives i lovbemærkningerne, at der gælder samme krav til tilsagnet, som når en SMP-udbyder giver tilsagn om kommerciel adgang efter tilsagnsproceduren i telelovens § 47 d.

Telia bemærker, at den foreslåede bestemmelse i § 35 a, stk. 8, opstiller en række kriterier, som Erhvervsstyrelsen skal inddrage ved pålæggelse af forpligtelser efter stk. 1 og 3 om adgang, ved udformning af forpligtelser efter stk. 5 og ved vurdering af om undtagelsesmulighederne i stk. 7 skal finde anvendelse. Telia anmoder om, at det i lovbemærkningerne præciseres, at de nævnte kriterier indgår i den samlede vurdering, og at et enkelt kriterie som udgangspunkt ikke i sig selv eksempelvis kan undtage et selskab fra forpligtelser.

Telia finder det positivt, at Erhvervsstyrelsen i sin vurdering af kommercielle aftaler bl.a. navnlig skal inddrage, om udbyderen anvender standardiserede vilkår, herunder bestillingsgrænseflader, idet det har stor betydning for tjenesteudbyderens forretningsmodel,

hvor nemt og enkelt det er at tilslutte sig netejerens net, herunder om det kræver store investeringsomkostninger. Telia skal henstille til, at myndighederne tager initiativ til, at der i brancheregi etableres et samarbejde omkring udviklingen af fælles standarder/brug af bestemte standarder, som kan sikre reel tredjepartsadgang. Et sådant branchesamarbejde kunne initieres af Erhvervsstyrelsen, som er ved at analysere engrosbredbåndsmarkedene.

GlobalConnect anfører, at tidsperspektivet i forhold til de foreslåede bestemmelser i § 35 a, § 41 a og 47 a er afgørende, og at det er væsentligt, at bestemmelserne indeholder konkrete tidsrammer og frister. Hvis en udbyder skal deltage i et offentligt eller privat udbud, er det centralt for udbyderen at vide, om en bestemt infrastruktur er til rådighed for løsningen. Det er derfor væsentligt at tænke konkrete tidsrammer og frister ind i bestemmelserne. Der er eksempelvis ikke anført nærmere om hastigheden af behandling af anmodninger efter § 35 a, og det kan i sig selv medføre, at bestemmelsen (lige som den eksisterende § 59) får et "stille liv". Tilsvarende gælder for forpligtelser fastsat over for SMP-udbydere, hvor der i endnu højere grad bør være fokus på tidsfrister og hastighed (eksempelvis i forhold til § 41 a). Dette vil også skulle sikres i de tilfælde, hvor SMP-udbydere undgår regulatoriske forpligtelser via tilsagn, og det ville være hensigtsmæssigt at få indskrevet dette hensyn i § 47 a.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at der er tale om regler, der skal harmoniseres på tværs af EU-landene, og at det i den forbindelse er hensigtsmæssigt at afvente praksis på EU-plan. I den forbindelse skal ministeriet henvise til, at der i BEREC pågår et arbejde med at udarbejde retningslinjer for anvendelsen af reglerne om symmetrisk adgangsregulering. Derudover er der tale om en praksis, som i nødvendigt omfang skal skabes i tæt samarbejde med branchen og dets aktører, når reglerne udmøntes. Erhvervsstyrelsen forventes at afholde en workshop for branchen om BEREC's retningslinjer i 2020.

Ministeriet bemærker, at det fremgår af lovbemærkninger til den foreslåede bestemmelse i § 35 a, stk. 5, at denne bestemmelse vil indeholde en opregning af de forpligtelser (Ministeriets understregning), som Erhvervsstyrelsen kan anvende ved imødekommelse af en rimelig anmodning om netadgang efter stk. 1. Der er således tale om, at Erhvervsstyrelsen vil kunne pålægge en eller flere af de forpligtelser, der er nævnt i den foreslåede bestemmelse i § 35 a, stk. 5. Med henblik på at øge klarheden af intentionen vil Ministeriet ændre den foreslåede bestemmelse i § 35 a, stk. 5. Der vil dog ikke være tale om en indholdsmæssig forskel.

Ministeriet bemærker, at der er væsentlig forskel på, om der er tale om en SMP-udbyder eller en mindre nyetableret udbyder på markedet i forhold til om der er tale om bindende tilsagn eller tilstedeværelse af en kommerciel aftale. Det er derfor vigtigt, at proportionalitetsprincippet iagttages, og at der derfor ikke nødvendigvis stilles de samme krav til en undtagelse efter den foreslåede bestemmelse i § 35 a, stk. 7, som ved SMP-udbyderes tilsagn efter den foreslåede bestemmelse i § 47 d. Ministeriet vil på den baggrund ikke foretage ændringer af lovbemærkningerne til § 35, stk. 7.

Ministeriet bemærker, at det fremgår af lovbemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 35 a, stk. 8, at der er tale om kriterier, der i den konkrete situation kan trække i hver sin retning, og betydningen vil kunne ændre sig over tid på baggrund af telemarkedets udvikling. Der er således tale om en række kriterier, som Erhvervsstyrelsen skal tage nøje hensyn til, når styrelsen overvejer at pålægge forpligtelser om netadgang efter nærværende bestemmelse.

Der er dermed ikke tale om, at et enkelt kriterie vil kunne undtage et selskab fra forpligtelser, men derimod tale om en samlet vurdering af kriterierne.

Ministeriet bemærker, at udarbejdelse af standardiserede vilkår er indsat i bestemmelsen som incitament for selskaberne til at indgå i sådanne drøftelser til fordel for både adgangsgivende og adgangssøgende selskaber. Ministeriet bemærker, at et sådant arbejde i første omgang overlades til telebranchen.

Ministeriet bemærker, at der ikke de pågældende bestemmelser er indlagt krav til myndighedernes behandling af anmodninger. Dette skyldes, at der i de tilsvarende bestemmelser i teledirektivet ikke er anført sådanne, og at der er tale om en totalharmonisering af reglerne i teledirektivet. Der er endvidere tale om kompleksitet af varierende karakter og omfang, hvorfor det vil være uhensigtsmæssigt med faste tidsfrister for behandlingen af anmodninger, også henset til, at Erhvervsstyrelsen skal notificere afgørelser til Europa-Kommissionen, i hvilken forbindelse sagsbehandlingen kan blive udsat.

Ad § 37, stk. 2 – Kommercielle aftaler

Dansk Energi bemærker, at lovforslaget kodificerer princippet om, at der skal tages hensyn til kommercielle aftaler som kan træde i stedet for traditionel forhåndsregulering (ex ante regulering). Dette skal ses i sammenhæng med det overordnede mål i teledirektivet om en gradvis deregulering af markedet, efterhånden som konkurrencen udvikler sig.

Dansk Energi opfordrer til, at der derfor er ekstra opmærksomhed på, at regulering ikke virker forstyrrende i forhold til de kommercielle forhandlinger og aftaler, som løbende foregår og indgås på det danske bredbåndsmarked. Ifølge Dansk Energi må det således aldrig blive reguleringens rolle at bremse de tiltag fra markedsaktører, der søger at fremme et velfungerende marked.

Dansk Energi henviser til, at et stort antal regionalt funderede udbydere af fibernet har inden for de seneste år indgået aftaler med en lang række tjenesteudbydere om adgang til fibernet – baseret på fair og ikke-diskriminerende vilkår og betingelser. Aftalerne giver slutbrugerne mulighed for at vælge mellem flere konkurrerende tjenesteudbydere på disse fibernet. Hertil kommer, at flere andre udbydere af fibernet offentligt har annonceret, at de også står overfor at indgå aftaler med en række tjenesteudbydere, hvilket vil øge det tjenestebaserede konkurrencetryk yderligere.

Dansk Energi bemærker endvidere, at de kommercielle tilbud giver engroskunder såvel som slutbrugerne adgang til et service- og produktudbud, som går videre end det kommercielle tilbud på TDC's kabel-tv-net. Da de kommercielle aftaler om adgang til udbydernes fibernet udgør et markant bidrag til at sikre en effektiv og bæredygtig konkurrence på markedet, forventer Dansk Energi i tråd med teledirektivets formålsbestemmelse, at dette afspejles i Erhvervsstyrelsens reguleringspraksis og leder til en øget deregulering af bredbåndsmarkedet i de kommende år. Dansk Energi ser derfor gerne en ramme for denne fremtidige deregulering, så der skabes tilstrækkelig transparens og forudsigelighed i rammevilkårene på markedet med sigte på investeringsfremme.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker indledningsvis, at markedsreguleringens overordnede formål er at lade markedet arbejde sig hen imod en situation, hvor regulering ikke længere er nødvendig. Ministeriet har også noteret sig udviklingen på bredbåndsmarkedet, hvor en række regionale fiberselskaber inden for de seneste år har indgået aftaler med en række tjenesteudbydere om adgang til fibernet.

Ministeriet er enig i, at reguleringen ikke skal bremse tiltag fra markedsaktører, der søger at fremme et velfungerende marked, herunder virke forstyrrende i forhold til de kommercielle forhandlinger og aftaler som løbende foregår og indgås på det danske marked.

Ministeriet bemærker, at den foreslåede ændring af telelovens § 37, stk. 2, kodificerer princippet om, at Erhvervsstyrelsen vil skulle tage hensyn til kommercielle aftaler som led i forpligtelsen om at opdatere og revurdere allerede gennemførte markedsundersøgelser. Erhvervsstyrelsen tager allerede i dag hensyn til og inddrager en vurdering af kommercielle aftaler i gennemførelsen af markedsundersøgelser. Der vil således ikke være tale om en ændring af styrelsens nuværende praksis.

Ministeriet vil på den baggrund ikke foretage ændringer i lovbemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 37, sk. 2.

Ad § 46 – Forpligtelse om priskontrol

Telenor og Telia bemærker, at det af den foreslåede bestemmelse i § 46, stk. 2, tilføjes, at en forpligtelse om priskontrol kan pålægges "... såfremt der ikke eksisterer en relevant begrænsning af detailprisen."

Telenor og Telia bemærker, at det er uklart, hvad der menes med det nye kriterie, og anmoder om, at det i lovbemærkninger nærmere forklares, hvad der menes med en "relevant begrænsning af detailprisen."

Telia bemærker, at det af den foreslåede bestemmelse i § 46, stk. 2, fremgår, at der ved vurderingen af, om en udbyder skal pålægges en forpligtelse om priskontrol, skal tages hensyn til behovet for at fremme udrulningen af højhastighedsbredbånd. Dette hensyn er også anført i stk. 4.

På side 203 i lovforslaget fremgår det, at: "Det er usikkert, hvor hurtigt efterspørgslen efter næste generation af bredbåndstjenester øges. Derfor er det vigtigt at give de udbydere, som investerer i nye eller opgraderede net, en vis grad af fleksibilitet i forhold til prisfastsættelse med henblik på at fremme effektive investeringer og innovation."

Telia er ikke enig i, at det er usikkert, hvor hurtig efterspørgslen efter højere hastigheder baseret på coax og fiber øges. Ifølge Telia skaber det en bekymring om de fremtidige engrospriser for fastnet, når det i lovbemærkningerne anføres, at SMP-udbydere skal gives en vis grad af fleksibilitet i forhold til prisfastsættelsen. Telia ønsker, at afsnittet udgår, og alternativt, at det i lovbemærkningerne præciseres, hvad der menes med "en vis grad af fleksibilitet".

Telia anfører, at da højere engrospriser kan nødvendiggøre højere detailpriser for tjenesteudbydere, er det vigtigt, at sætningen på side 204 om, at fleksibiliteten i prisfastsættelsen også kan ledsages af strenge forpligtelser: "Det kan f.eks. være strenge forpligtelser vedrørende ikke-diskrimination..." tilføjes "og forbud mod opretholdelse af prisklemmer", da det vil være med til at sikre lige konkurrencevilkår.

Telia kan være bekymret for, hvilken betydning det anførte i lovbemærkningerne kan få for engrossprissætningen. Telia noterer, at det er angivet i lovforslaget, at der er tale om et hensyn, som Erhvervsstyrelsen allerede forfølger i dag, hvorfor der primært vil være tale om en kodificering af allerede kendte og anvendte principper og hensyn. Telia antager derfor, at

lovændringen ikke vil medføre en ændring af styrelsens nuværende praksis eller priskontrolmetoder.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at der med "relevant begrænsning af detailprisen" menes, at detailprisen holdes nede som følge af tilstrækkelig effektiv konkurrence, eller som følge af andre pålagte forpligtelser, og at SMP-udbyderen derved ikke kan opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau som følge af utilstrækkelig effektiv konkurrence. I sådanne tilfælde skal Erhvervsstyrelsen således overveje ikke at pålægge eller fastholde forpligtelser om priskontrol. Med henblik på at øge klarheden i den foreslåede bestemmelse i § 46, stk. 2, vil Ministeriet præcisere dette nærmere i lovbemærkningerne til den foreslåede bestemmelse.

Ministeriet bemærker, at der er en større og større efterspørgsel efter højere hastigheder, men at der fortsat er usikkerhed om efterspørgslen. Således er der fortsat områder rundt om i landet, hvor der ikke er en tilstrækkelig efterspørgsel til en markedsfølsom udvulning.

Ministeriet bemærker endvidere, at der med "en vis grad af prisfleksibilitet" skal forstås, at Erhvervsstyrelsen kan beslutte ikke at fastholde eller pålægge regulerede engrospriser for adgang til næstgenerationsnet, hvis der er tilstrækkelige konkurrencemæssige garantier. Med henblik på at fremme effektive investeringer og innovation vil Erhvervsstyrelsen således kunne undtage SMP-udbydere fra en forpligtelse om priskontrol, hvis SMP-udbyderne til gengæld er pålagt eller pålægges af yderligere forpligtelser, der sikrer konkurrencen, eksempelvis strenge forpligtelser vedrørende ikke-diskrimination, forpligtelser til sikring af teknisk og økonomisk replikabilitet for downstreamprodukter. Der er således tale om en kodificering af allerede anvendte principper. Med henblik på at øge klarheden vil Ministeriet foretage præciseringer i lovbemærkningerne til den foreslåede bestemmelse.

Ministeriet bemærker, at Erhvervsstyrelsens eventuelle beslutning om ikke at fastholde eller pålægge regulerede engrospriser over for SMP-udbydere skal ledsages af yderligere forpligtelser til beskyttelse af konkurrencen, eksempelvis strenge forpligtelser vedrørende ikke-diskrimination, forpligtelser til sikring af teknisk og økonomisk replikabilitet for downstreamprodukter. Det er og vil være op til Erhvervsstyrelsen at vurdere, hvilke forpligtelser en eventuel beslutning om ikke at fastholde eller pålægge regulerede engrospriser over for SMP-udbydere skal ledsages af, herunder udformningen af den konkrete forpligtelse.

Ad § 47 a – Saminvestering

TDC NET henviser til de specielle bemærkninger om forholdet mellem den sektorspecifikke regulering og de almindelige konkurrenceregler, og bemærker, at det er uklart i hvilket omfang de almindelige konkurrenceregler finder anvendelse på tilbud eller aftaler om saminvestering, som er gjort bindende af Erhvervsstyrelsen. TDC NET henviser til, at det vil være problematisk, hvis en saminvesteringsaftale efter at være gjort bindende af Erhvervsstyrelsen efterfølgende kan blive vurderet ulovlig efter konkurrencelovens almindelige regler.

TDC NET bemærker på den baggrund, at en udbyder derved kan komme til at stå i en uholdbar situation, hvor udbyderen er bundet af tilsagn, men alligevel risikerer en håndhævelsessag efter konkurrencelovens regler. TDC NET, henviser særligt til de forskellige former for samarbejdsmodeller, som kan danne grundlag for et tilsagn. TDC-NET henviser særligt til

BEREC's retningslinjer om saminvestering¹, som blandt andet nævner en joint-venture-model² eller en "gensidig adgangsmode"l³. TDC NET peger i den forbindelse på, at der er omfattende konkurrenceretlig praksis, som fastslår at disse modeller efter omstændighederne kan være ulovlige efter de almindelige konkurrenceregler.

TDC-NET foreslår, at det specificeres i hvilket omfang et bindende tilsagn ikke er omfattet af de almindelige konkurrenceregler. Alternativet foreslår TDC-NET, at det i Erhvervsstyrelsens tilsagnsafgørelse præciseres, at tilsagnet ikke er bindende i det omfang en overtrædelse af konkurrencereglerne sker som en direkte og nødvendig følge af tilsagnet. TDC-NET påpeger at sidstnævnte ikke er en hensigtsmæssig løsning.

TDC NET bemærker videre, at der er i ordlyden til § 47 a, stk. 2, nr. 3, fejlagtigt er angivet "udbyderen ikke er et rent engrosselskab", hvilket ikke stemmer overens med indholdet i de specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse samt ordlyden af bestemmelsen i teledirektivet, som implementeres.

Telia henviser til de specielle bemærkninger, som omhandler de tilfælde, hvor Erhvervsstyrelsen konkluderer, at et saminvesteringstilsagn ikke opfylder betingelserne i den foreslåede bestemmelses stk. 2. I disse tilfælde vil Erhvervsstyrelsen ikke være forpligtet til at gøre tilsagnet bindende efter § 47 a, men vil efter omstændighederne kunne gøre tilsagnet bindende i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d. Telia anfører, at de specielle bemærkninger er uklare, og anmoder om yderligere præcisering. Telia bemærker, at det er bekymrende, hvis et nyt net kan undtages fra forpligtelser – og dermed være lukket for tredjeparter i mindst syv år – selvom der eksempelvis endnu ikke er indgået saminvesteringssaftale mellem udbyderen og en potentiel medinvestor. Telia bemærker ligeledes, at der er bekymrende og i strid med teledirektivets artikel 76, stk. 2, hvis Erhvervsstyrelsen kan vælge ikke at gøre et saminvesteringstilsagn bindende i tilfælde hvor tilsagnet opfylder betingelserne i § 47 a, stk. 2, men hvor udbyderen ikke har indgået en saminvesteringssaftale med en potentiel medinvestor.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi og Forsyningsministeriet henviser indledningsvis til, at der i de specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, er angivet, at der ikke tilsigtes nogen ændring af forholdet mellem den sektorspecifikke regulering og konkurrencelovens almindelige regler.

Det er derfor stadig hensigten, at den sektorspecifikke regulering skal have forrang for konkurrencereglerne i henhold til hidtidig praksis. Dette fritager dog ikke aftaleparterne fra at handle i strid med konkurrencereglerne på områder, som ikke er reguleret af det tilsagn, som er gjort bindende af Erhvervsstyrelsen. Der er med de nye regler om saminvestering således ikke lagt op til en ændring af hidtidig praksis. For at undgå forvirring og misforståelser hos markedsaktørerne vedrørende forholdet mellem den sektorspecifikke regulering og de almindelige konkurrenceregler, vil Klima-, Energi og Forsyningsministeriet vil foretage justeringer af de specielle bemærkninger herom.

Klima-, Energi og Forsyningsministeriet kan oplyse, at de specielle bemærkninger ligeledes vil blive suppleret med indhold, som sikrer, at Erhvervsstyrelsen med passende varsel vil

¹ Draft BEREC Guidelines to foster the consistent application of the criteria for assessing co-investments in new very high capacity network elements (Article 76 EECC) (BoR (20) 113).

² Retningslinjernes afsnit 3.2.1.1.

³ Retningslinjernes afsnit 3.2.1.2.

skulle høre Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i forbindelse med Erhvervsstyrelsens vurderinger efter den foreslåede bestemmelse § 47 a, stk. 2 og stk. 4.

Ministeriet vil ligeledes tilpasse afsnittet i de specielle bemærkninger om, at aktørerne selv bør kontakte Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Afsnittet tilpasses således, at parterne forinden den formelle indsendelse af saminvesteringstilbuddet til Erhvervsstyrelsen, opfordres til at kontakte Erhvervsstyrelsen og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med henblik på en indledende dialog om potentielle konkurrencemæssige problemer ved saminvesteringstilbuddet.

Ministeriet enig i, at er angivet en utilsigtet ordlyd i bestemmelsen i § 47 a, stk. 2, som ikke stemmer overens med den bestemmelse i teledirektivet, som skal implementeres. På baggrund af de uklarheder, som er påpeget i TDC NET's bemærkninger vil Klima-, Energi og Forsyningsministeriet justere ordlyden, som TDC NET har foreslået.

Ministeriet er af den opfattelse, at de specielle bemærkninger er klare i formuleringen af, hvordan reglerne vil blive anvendt. De specielle bemærkninger til § 47 a, angiver således klart, at et saminvesteringstilbud skal gøres bindende for en periode på mindst syv år af Erhvervsstyrelsen, hvis saminvesteringstilsagnet opfylder alle kriterierne i § 47 a, stk. 2, og mindst én potentiel medinvestor skal have indgået aftale med udbyderen om saminvestering. Hvis saminvesteringstilsagnet ikke opfylder kravene i nævnte bestemmelse, kan Erhvervsstyrelsen efter § 47 d, gøre tilsagnene helt eller delvist bindende, og gøre nogle af eller alle tilsagnene bindende for en bestemt periode, som ikke nødvendigvis er på syv år. Klima-, Energi og Forsyningsministeriet henviser i den forbindelse også til de specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i § 47 d.

Med henvisning til Telias bemærkning om, at tredjeparter kan blive udelukket som følge af at et nyt net undtages fra forpligtelser, skal ministeriet bemærke at det følger af kriterierne til teledirektivets artikel 76, stk. 1 såvel som kriterierne i § 75, stk. 2, at et saminvesteringstilbud skal være åbent for enhver udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester på et hvilket som helst tidspunkt i nettets levetid. Opfyldes denne betingelse ikke, vil Erhvervsstyrelsen under alle omstændigheder ikke kunne gøre tilsagnet bindende. Ministeriet henviser i den forbindelse til de specielle bemærkninger, som vedrører § 47 d, stk. 2. Ministeriet mener, at teledirektivets artikel 76, stk. 2, alene stiller krav om at gøre et saminvesteringstilsagn bindende, hvis tilsagnet opfylder betingelserne i artikel 76, stk. 1, og hvis mindst én potentiel medinvestor har indgået aftale med udbyderen om saminvestering.

Ministeriet finder på baggrund af ovenstående, ikke anledning til yderligere præcisering af lovbemærkningerne.

Ad § 47 b – Rene engrosselskaber

GlobalConnect henviser til, at der parallelt med ændring af lovgivningen foregår en forberedelse af markedsafgørelser på bredbåndsmarkedene (marked 3H - engrosmarkedet for netadgang til højkapacitetsinfrastruktur og 3L - engrosmarkedet for netadgang til lavkapacitetsinfrastruktur) til afløsning af de eksisterende markedsafgørelser. Samtidig åbnes der i lovforslaget op for mulig deregulering af rene engrosselskaber. GlobalConnect bemærker, at det er vanskeligt at få overblik over, om disse tiltag tilsammen ændrer på de regulatoriske forpligtelser, som TDC-koncernen har været underlagt, og som de øvrige udbydere har handlet i tillid til. Dette kan eksempelvis dreje sig om samhusningsforpligtelser, hvor eksempelvis GC får adgang til samhusning i forhold til egne fiberforbindelser, og hvor det

er usikkert, om forpligtelser på marked 3L kan samle op i forhold til en mulig deregulering af TDC på marked 3H.

GlobalConnect finder det i den forbindelse hensigtsmæssigt, at det i bemærkningerne til den foreslåede § 47 b anføres, at Erhvervsstyrelsen skal tage hensyn til samspillet mellem den eksisterende regulering i forhold til TDC's mulige opsplitning i et rent engrosselskab og en tjenesteudbyder, således at der sikres forudsigelighed for øvrige udbydere på markedet. Indtil en sådan eventuel opsplitning har fundet sted, må TDC-koncernen i regulatorisk henseende behandles som hidtil (som en vertikalt integreret aktør).

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at de betingelser, som er anført i den foreslåede bestemmelse i § 47 b, og som skal være opfyldt for at kunne blive undtaget visse forpligtelser, følger af teledirektivets artikel 80, stk. 1. Der er tale om en totalharmonisering af reglerne i teledirektivet.

Den foreslåede bestemmelse i § 35 a skal ses som et supplement til SMP-reguleringen, hvorved der gives mulighed for at regulere andre udbydere end de udbydere, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. Den foreslåede bestemmelse i § 41 a skal ses som endnu en mulig forpligtelse, der kan pålægges udbydere med en stærk markedsposition som led i en markedsafgørelse, og den foreslåede § 47 b skal ses som en mulighed for udbydere med en stærk markedsposition at blive undtaget regulering, såfremt visse betingelser er opfyldt.

De nye regler vil således kunne ændre på de forpligtelser, som udbydere med en stærk markedsposition i dag er underlagt på bredbåndsmarkedene. Ministeriet skal i den forbindelse bemærke, at det er Erhvervsstyrelsen, der som uafhængig telemyndighed, skal vurdere og afgøre, om der i givet fald skal ske ændringer eller ophævelse af de pålagte forpligtelser og eventuelt i hvilket omfang.

Ministeriet skal i forhold til den foreslåede bestemmelse i § 47 b bemærke, at det vil være op til Erhvervsstyrelsen at vurdere, hvorvidt en udbyder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere engrosmarkeder, opfylder betingelserne for at kunne blive betragtet som et rent engrosselskab. Indtil denne vurdering er foretaget, vil de pålagte forpligtelser fortsat være gældende. Ministeriet skal i den forbindelse endvidere bemærke, at den tilsvarende bestemmelse i teledirektivet ikke fastsætter yderligere betingelser end dem, der er opregnet i den foreslåede § 47 b. Ministeriet vil på den baggrund ikke foretage ændringer i den foreslåede § 47 b.

Ad § 47 d - Tilsagnsmodellen

TDC NET finder det uklart, i hvilket omfang de almindelige konkurrenceregler finder anvendelse på tilsagn, herunder pristilsagn, der er afgivet efter proceduren i den foreslåede § 47 d. TDC NET bemærker i den forbindelse overordnet, om en udbyder via et tilsagn om f.eks. maksimalpriser på tilsvarende vis som under en egentlig SMP-regulering undtages for bedømmelse under konkurrenceretten, herunder forbuddet mod predatory pricing, i det omfang, at den adfærd (prissætning), som i fraværet af reguleringen kunne udgøre et misbrug af dominerende stilling, er en "direkte eller nødvendig følge" af de afgivne tilsagn (offentlig regulering), jf. konkurrencelovens § 2, stk. 2.

DI anfører, at det er vigtigt, at der er stor gennemsigtighed om tilsagnene og ikke mindst Erhvervsstyrelsens vurdering af dem. De øvrige markedsdeltagere skal let kunne vurdere, om den pågældende udbyder lever op til tilsagnene eller ej. DI bemærker i den sammenhæng, at

der er i dag eksisterer en uklarhed i forhold til coax-nettet. Det er ofte markedsaktørerne, der i praksis oplever og kan dokumentere, hvis en udbyder ikke lever op til vilkårene og kan gøre tilsynsmyndigheden opmærksom på dette. Det kræver dog, at der er transparens om vilkårene. DI opfordrer i den forbindelse videre til, at Erhvervsstyrelsen fortsætter det gode arbejde i NGA-forum, som vil kunne være en fin ramme for at kunne drøfte disse forhold.

DI bemærker endvidere, at det ligeledes er vigtigt, at der indbygges et vilkår om ikke-diskrimination i alle godkendte tilsagn. Specielt hvad angår prisspørgsmål er det uhensigtsmæssigt, hvis en udbyder kan udnytte sin position til at fastsætte uens priser for de forskellige markedsaktører. Videre bør prisklemmetilsynet indbygges konkret i alle tilsagn. Hvis en udbyder via prisklemmer kan modvirke konkurrence på nettet, så opnås der i praksis ikke nogen stor forbedring af konkurrencesituationen. Ifølge DI udgør disse principper i dag et effektivt værn mod begrænsninger af konkurrencen og bør videreføres i de konkrete tilsagn.

Telenor anbefaler, at det i den foreslåede § 47 d tilføjes, at selve vurderingen og afgørelsen af, om tilsagnene forlænges, sker i tilpas lang tid, før de pågældende tilsagn udløber, og således ikke først i forbindelse med at de oprindeligt pålagte tilsagn udløber eller er udløbet.

Telia finder det positivt, at der med telelovens § 47 d fastsættes en procedure for tilsagn som en SMP-udbyder kan afgive, da det vil være med til at skabe klare rammer og forudsigelighed i reguleringen. Telia forventer, at tilsagnsproceduren vil få stor betydning, særligt på engrosmarkederne for netadgang til højkapacitetsinfrastruktur (marked 3H). Telia bemærker, at det af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, bør tilføjes, at et tilbud om tilsagn også skal være tilstrækkeligt detaljeret i forhold til vilkår og priser for adgang. Ifølge Telia er det helt afgørende, at der er gennemsigtighed om vilkårene for, at tjenesteudbyderen kan vurdere om et tilsagn er fair og rimeligt. Samtidig bør et forbud mod og tilsyn med opretholdelse af prisklemmer indarbejdes i tilsagnet.

Telia finder det vigtigt, at tilsagn om f.eks. kommerciel adgang gøres bindende, således at betingelser og vilkår for adgangen ikke pludselig kan ændres, og det er muligt for Erhvervsstyrelsen at føre tilsyn med tilsagnets overholdelse. Opfylder tilsagnet betingelserne herfor, bør tilsagnet gøres bindende, da det vil skabe forudsigelighed og sikkerhed for adgangen og selskabernes forretningsmodeller. Telia bemærker, at det i bemærkningerne til lovforslaget ikke er angivet, hvornår et tilsagn kan gøres bindende. Telia anmoder om, at det gøres klart i lovbemærkningerne, hvornår et tilsagn kan blive gjort bindende eller ej, herunder hvilke kriterier, der indgår i vurderingen heraf. Det samme gælder for vurderingen af, om et tilsagn skal være helt eller delvis bindende.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at der med den foreslåede bestemmelse ikke tilsigtes nogen ændring af forholdet mellem den sektorspecifikke konkurrenceregulering og konkurrencelovens almindelige regler. Det er fortsat hensigten, at den sektorspecifikke regulering skal have forrang for konkurrencereglerne i henhold til hidtidig praksis. Dette fritager dog ikke udbyderen med en stærk markedsposition, der afgiver et tilsagn, fra at handle i strid med konkurrencereglerne på områder, som ikke er reguleret af det tilsagn, som er gjort bindende af Erhvervsstyrelsen. Der er med de nye regler om tilsagn således ikke lagt op til en ændring af hidtidig praksis.

Ministeriet er enig med DI i vigtigheden af, at der er stor gennemsigtighed om tilsagnene og Erhvervsstyrelsens vurdering af dem. Som det fremgår af den foreslåede § 47 d skal Erhvervsstyrelsen som led i styrelsens vurdering af et givent tilsagn foretage en markedstest, navnlig vedrørende de tilbudte vilkår, herunder ved at gennemføre en offentlig høring. Herved

får de berørte tredjeparter mulighed for at komme med bemærkninger og synspunkter til tilsagnet, og foreslå ændringer. Erhvervsstyrelsen vil således kunne indsamle synspunkter fra de interessenter, der direkte bliver berørt af det afgivne tilsagn, og som styrelsen nøje skal tage hensyn til i sin endelige vurdering af de afgivne tilsagn. Ministeriet vil dog på baggrund af DI's bemærkninger tilrette telelovens § 72, således at Erhvervsstyrelsens afgørelser om tilsagn i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d vil skulle offentliggøres.

Ministeriet bemærker, at i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d skal Erhvervsstyrelsen som led i styrelsens vurdering af tilsagn navnlig bl.a. tage hensyn til tilsagnetenes rettidige tilvejebringelse af adgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser forud for lanceringen af tilknyttede detailtjenester, og tilsagnetenes generelle tilstrækkelighed i forhold til at muliggøre bæredygtig konkurrence på underliggende markeder.

Derudover er det Erhvervsstyrelsens skøn, på hvilke betingelser, herunder vilkår om ikke-diskrimination og prisklemmetilsyn, et tilsagn kan gøres bindende. Ministeriet vil på den baggrund ikke foretage ændringer af den foreslåede bestemmelse i telelovens 47 d.

Ministeriet bemærker, at en eventuel forlængelse af en periode i sagens natur først kan træde i kraft, når den oprindelige periode er udløbet. Hensigten med bestemmelsen er, at bindende tilsagn kan forlænges, og at der dermed af hensyn til markedets aktører kan skabes en form for kontinuitet. Der er med bestemmelsen således ikke tiltænkt, at der kan opstå en ureguleret periode (overgangsperiode) fra den oprindelige periode til den eventuelt forlænges.

Det er Ministeriets vurdering, at det i praksis er mest sandsynligt, at en sådan overvejelse finder sted i dialog med den pågældende udbyder. Dette vil være i udbyderens interesse, idet denne ellers vil kunne blive underlagt pålagt forpligtelser, når den bindende periode udløber, såfremt markedssituationen tilsiger det. Dermed undgår Erhvervsstyrelsen også at anvende ressourcer i at undersøge en forlængelse, der går imod udbyderens planlægning.

Ministeriet vil i lovbemærkningerne til den foreslåede bestemmelse præcisere, at Erhvervsstyrelsens vurdering af, om et tilsagn bør forlænges, bør ske i dialog med den pågældende udbyder, og i tilpas lang tid, inden den oprindelige periode udløber.

Ministeriet er enig med Telia i vigtigheden af, at der er gennemsigtighed om vilkårene i de afgivne tilsagn, således at Erhvervsstyrelsen og markedets aktører kan vurdere, om et tilsagn er fair og rimeligt.

Ministeriet bemærker i den forbindelse, at Erhvervsstyrelsen skal foretage en markedstest vedrørende de tilbudte vilkår, medmindre de afgivne tilsagn er tydeligt utilstrækkelige. Dette vil indebære, at Erhvervsstyrelsen ikke vil skulle foretage en markedstest, såfremt de afgivne tilsagn ikke opfylder et eller flere af de pågældende kriterier, der er oplyst i stk. 1, herunder tidsplan og rammerne for tilsagnetets gennemførelse og varighed. Det er således op til Erhvervsstyrelsen at vurdere, hvorvidt kriterierne er opfyldt, og om tilsagnet er tilstrækkeligt detaljeret i forhold til vilkår og priser for adgang for at styrelsen i tilstrækkelig grad kan foretage en vurdering af de afgivne tilsagn og deres indvirkning på konkurrencesituationen, herunder deres mulighed for at adressere de konstaterede konkurrenceproblemer. Det er ydermere Erhvervsstyrelsens skøn, hvorvidt der er behov for indførelse af specifikke krav om prisklemmer m.v. i tilsagnet.

Ministeriet er enig i, at bindende tilsagn vil skabe stabile og forudsigelige markedsvilkår. Ministeriet bemærker, at det er op til Erhvervsstyrelsen i det konkrete tilfælde at vurdere, hvorvidt tilsagnetets vilkår og betingelser i tilstrækkelig grad imødegår de konstaterede

konkurrenceproblemer, og dermed om der skal træffes afgørelse om at gøre tilsagnet helt eller delvist bindende for en nærmere fastsat periode.

Ad § 60 a - Regler for metoder til fastsættelse af markedsvilkår ved offentlige myndigheders udlejning af arealer til digital infrastruktur

KL anfører, at det ikke er muligt at vurdere de administrative og økonomiske konsekvenser af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a af lovforslaget, da den vejledning om metoder til fastsættelse af lejepriser på markedsvilkår for udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur, som Energistyrelsen i samarbejde med bl.a. kommuner og telebranchen er i gang med at revidere, ikke er færdig. KL anfører endvidere, at når vejledningen er færdig, så forventer KL, at konsekvenserne ved den hjemmel, som giver klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. bliver genstand for fornyet høring over rammerne for arbejdet og høring i forhold til de økonomiske og administrative konsekvenser. I arbejdet med vejledningen opfordrer KL til, at alle forhold som regulerer den kommunale vurdering af prisfastlæggelse indarbejdes, herunder bl.a. regler fra kommunalfuldmagt m.v. Det forudsættes endvidere, at der ikke udarbejdes særlige regler for vurdering af markedsleje af arealer til f.eks. master og trådløse adgangspunkter, således at disse flugter vurderinger i andre sammenhænge.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at arbejdet med at opdatere Energistyrelsens vejledning om markedsleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur kører parallelt med nærværende lovforslag og har således ikke en direkte sammenhæng med lovforslaget. Lovforslaget fastsætter, at offentlige myndigheder, herunder kommuner, når de lejer arealer ud til digital infrastruktur, skal indgå aftaler på markedsvilkår. I forhold til kommunerne er der tale om en uændret videreførelse af gældende ret. Vejledning om markedsleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur kan anvendes til at fastsætte en lejepris på markedsvilkår.

Med lovforslaget indføres en bemyndigelse for klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. Udmønningen af bestemmelsen vil blive aktuel, hvis den opdaterede vejledning om markedsleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur ikke i tilstrækkelig grad kan skabe en mere klar, ensartet og gennemsigtig praksis for offentlige myndigheders fastsættelse af lejepriser. Endvidere bemærkes det, at såfremt bemyndigelsen skal udmøntes, så forventes dette tidligst at kunne ske, når et nyt ejendomsvurderingssystem er fuldt ud implementeret og i brug. Såfremt bemyndigelsen skal udmøntes, så vil reglerne skulle udformes således, at de prisfastsættelsesmetoder, der fastsættes, skal afspejle markedsvilkårene for et areal for at være i overensstemmelse med statsstøttereglerne. Såfremt bemyndigelsen udmøntes vil reglerne til den tid blive genstand for en høring over de økonomiske og administrative konsekvenser for kommunerne og regionerne. Det er ministeriets vurdering, at bemyndigelsesbestemmelsen i sig selv ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser for offentlige myndigheder.

Ad § 60 a - Offentlige myndigheders udlejning af arealer til digital infrastruktur

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv er positive over, at det offentlige klart har fået beskrevet sin rolle i markedet for udrulningen af digital infrastruktur. Høringsparterne er enige i, at der er behov for klare og forudsigelige rammer, blandt andet når det kommer til opsætning af mobilantenner, da det er en central og omkostningstung barriere i udrulningen af digital infrastruktur. Høringsparterne ser positivt på, at der åbnes op for regulering af mastelejeområdet og er enige i, at offentlige myndigheder skal indgå aftaler på markedsvilkår, når det kommer til udlejning af arealer til digital infrastruktur.

Høringsparterne finder det afgørende, at også offentligt ejede selskaber omfattes af definitionen af offentlige myndigheder, da ca. 15 % af branchens antennepositioner forefindes hos sådanne udlejere og således udgør en væsentlig andel af branchens driftsomkostninger.

Høringsparterne er bekymrede for, at såfremt eksisterende aftaler på nuværende positioner ikke omfattes, så fastholdes barrierer for den digitale udvikling i Danmark, hvilket strider imod intentionen i teleforliget. Høringsparterne foreslår således, at den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a ligeledes omfatter eksisterende lejemål på det tidspunkt, hvor det er muligt for parterne at genforhandle disse. En genforhandling bør tage udgangspunkt i den af Energistyrelsen opdaterede vejledning om markedsleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur og/eller udmøntede bemyndigelse herom, når en uopsigelsesperiode udløber. Det er høringsparternes opfattelse, at arbejdet med opdateringen af vejledningen ikke vil sikre ensartede, klare og forudsigelige rammer blandt de kommunale, regionale og statslige udlejere af arealer til brug for digital infrastruktur, og at der er risiko for, at vejledningen ikke vil blive anvendt af myndighederne.

Høringsparterne ser gerne, at tilsynet med kommuner og regioner, som i dag varetages af Ankestyrelsen, ligeledes varetages af Energistyrelsen for at sikre ensartethed i tilsynet. Såfremt dette ikke bliver tilfældet, opfordrer høringsparterne til, at de respektive styrelser sikrer udveksling af information og praksis imellem sig.

Høringsparterne ser dog en udfordring i, at staten samtidig skal følge budgetvejledningen. Høringsparterne foreslår derfor, at Energistyrelsen et år efter ikrafttrædelse foretager en evaluering af det foretagne tilsyn og dets effekt på markedsvilkårene for udleje af arealer til digital infrastruktur. Såfremt evalueringen viser, at vejledningen ikke i tilstrækkelig grad skaber en mere klar, ensartet og gennemsigtig praksis, og at offentlige institutioner og myndigheder ikke har fokus på betydningen af en rimelig masteleje i forhold til målet om god mobildækning, støtter høringsparterne forslaget om en hjemmel i telelovens § 60 a, stk. 3, hvormed der kan fastsættes nærmere regler for offentlige myndigheders metoder til fastsættelse af markedsvilkår. Høringsparterne støtter, at eventuel regulering af området tager udgangspunkt i metoderne fra vejledningen om markedsleje ved udlejning af arealer til digital infrastruktur. Generelt bør hjemlen dog sammenlignes med hjemlen i masteloven om at sikre, at betaling til ejere af master, bygninger m.v. i forbindelse med aftaler eller påbud om fælles udnyttelse eller adgang til opsætning af antennesystemer som minimum omfatter beløb svarende til fuld erstatning for de herved gennemførte indskrænkninger i adgangen til at råde over egne aktiver. Det generelle sigte er imidlertid en betaling for effektiv samfundsmæssig udnyttelse af offentlige grunde og bygninger der rækker videre end fuld erstatning for de opståede tab, herunder for midlertidigt eller permanent forringet værdi af det pågældende formuegode m.v., og omfatter en egentlig betaling for løbende driftsomkostninger, eventuelt afholdte investeringsomkostninger m.v., mellem de involverede parter.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

I forhold til spørgsmålet om at lade offentligt ejede selskaber være omfattet af definitionen af offentlige myndigheder bemærkes det, at den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a er møntet på offentlige myndigheder inden for den offentlige forvaltning, som omfattet af forvaltningslovens § 1, stk. 1, og offentlighedslovens § 2, stk. 1. Omfattet heraf er bl.a. kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater m.v. Offentligt ejede selskaber udgør selvstændige juridiske personer og er ikke en del af en offentlige forvaltning og er derfor som udgangspunkt ikke omfattet af de regler, der gælder for offentlige myndigheder. Offentlige ejede selskaber må i vidt omfang opfattes som private under henvisning til selskabernes organisering som selvstændige selskaber, som ikke anses som en del af den offentlige forvaltning. Offentligt ejede selskaber agerer i stort omfang på markedet som private og bør derfor ikke omfattes af bestemmelsen.

I forhold til spørgsmålet om reglernes anvendelse på genforhandling af eksisterende aftaler bemærkes det, at den foreslåede bestemmelse i § 60 a, stk. 1, ikke regulerer, at eksisterende lejeaftaler bliver genforhandlet. Det beror på den konkrete kontrakt og kontraktretlige regler i øvrigt. I tilfælde af at eksisterende aftaler på grund af lovændringen eller på grund af udløb af lejeaftalens varighed skal være genstand for en genforhandling, vil den nye aftale skulle indgås på de i den foreslåede bestemmelse angivne markedsvilkår. Det vil blive præciseret i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1.

I forhold til spørgsmålet om tilsynskompetence bemærkes det, at Energistyrelsen har haft en dialog med Social- og Indenrigsministeriet og Ankestyrelsen med henblik på afklaring af tilsynsopgavens omfang og det ressourcemæssige forbrug i forbindelse med tilsynet. Det bemærkes endvidere, at det er uhensigtsmæssigt, hvis der eksisterer to parallelle tilsynssystemer, som skal føre tilsyn med de samme sektorspecifikke regler. Det vil medføre en risiko for forskelligartet praksis og uigennemsigtige rammer for udbydere af elektroniske kommunikationsnet, når de skal leje arealer til master og antenner hos forskellige typer offentlige myndigheder. På den baggrund vil lovforslaget blive rettet til således, at tilsynet med offentlige myndigheders overholdelse af telelovens § 60 a vil blive varetaget af Energistyrelsen. Med lovforslaget vil Energistyrelsen herefter være tilsynsmyndighed i forhold til alle offentlige myndigheder. Det indebærer samtidig, at tilsynet med kommunerne og regionerne i forhold til telelovens § 60 a, som i dag varetages af Ankestyrelsen, bliver overført til Energistyrelsen.

I forhold til spørgsmålet om evaluering af vejledningen og tilsynets effekt på vilkår for udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur og udmøntning af bemyndigelsen til at fastsætte regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår bemærkes det, at hensigten med arbejdet med at opdatere vejledning om markedsleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur er at skabe mere ensartethed, gennemsigtighed og forudsigelighed om offentlige myndigheders udlejning af arealer. Vejledningen er tænkt som en hjælp til offentlige myndigheder til fastsættelse af lejepriser på markedsniveau, når de lejer arealer ud til digital infrastruktur. Det forventes, at en opdateret vejledning vil være færdig i løbet af efteråret 2020. Herefter vil der være en periode, hvor offentlige myndigheder skal have mulighed for at implementere vejledningen i deres opgavevaretagelse. Som led i udbredelsen af kendskabet til vejledningen vil Energistyrelsen i samarbejde med deltagere fra den arbejdsgruppe bestående af kommuner, regioner, statslige myndigheder og telebranchen, der er nedsat i forbindelse med arbejdet med vejledningen, igangsætte en oplysnings- og kommunikationsindsats. Bl.a. som led i ENS' tilsyn og som led i at undersøge, hvorvidt den reviderede vejledning har skabt mere ensartethed, gennemsigtighed og forudsigelighed i forhold til offentlige myndigheders udlejning af arealer, agter Energistyrelsen at foretage en evaluering heraf. Evalueringen vil blive foretaget, når vejledningen har været i brug i en

periode og har haft mulighed for at skabe en effekt. Såfremt evalueringen viser, at den opdaterede vejledning ikke har virket efter hensigten, kan det blive aktuelt at udmønte bemyndigelsen i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3. Dette forventes dog tidligst at kunne ske, når et nyt ejendomsvurderingssystem er fuldt ud implementeret og i brug.

Ad § 60 b og § 60 c - Trådløs adgang til internettet - offentlige myndigheder

KL støtter forenklingen af reglerne vedr. offentlige myndigheders muligheder for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed samt udvidelsen af mulighederne for at stille en trådløs adgang til rådighed via et radiobaseret lokalnet eller ved at lade det indgå i fælles net.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

KL's støtte til bestemmelserne er noteret.

Teleindustrien (TI), IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv bemærker, at den nye overskrift til telelovens kapitel 21 b kan virke tvetydig, da den kan give en opfattelse af, at kommunerne har en bredere adgang til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed, end hvad de underliggende bestemmelser fastsætter. Høringsparterne foreslår derfor, at det i bemærkningerne til bestemmelsen uddybes, at der alene er tale om adgangssystemer med en lav effekt og rækkevidde.

Herudover bemærker høringsparterne, at det i bemærkningerne til definitionen af et radiobaseret lokalnet bør fremgå, at der ikke er tale om et IOT-net.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Der er indsat en uddybning heraf i bemærkningerne til forslaget til den ændrede overskrift, og det fremgår af bemærkningerne til definitionen af et radiobaseret lokalnet, at der er ikke her forstås et IOT-net.

I forhold til de i § 60 b og § 60 c fastsatte begrænsninger i offentlige myndigheders muligheder for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden, foreslår Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv, at der foretages en ensretning af betingelserne heri, dvs. tidsbegrænsning, loft over dataforbruget, forbud mod større sammenhængende områder samt krav om køb af privat udbyder. Herudover ser høringsparterne gerne, at der allerede i loven tages stilling til, hvilke begrænsninger der måtte gælde fremfor at udskyde det til en senere udmøntning ved klima-, energi- og forsyningsministeren. Høringsparterne fremhæver her særligt muligheden for at fastsætte et krav om, at den trådløse internetadgang skal købes af en privat udbyder.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Betingelserne i de to muligheder for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed i § 60 c er stort set ens, da der i så høj grad som muligt skete en ensretning heraf ved indsættelsen af den gældende § 60 c i loven (ikrafttræden den 1. januar 2018). Det var dog ikke her muligt at videreføre tidsbegrænsningen fra den gældende § 60 b, da det ville kunne udelukke danske kommuner for at kunne modtage støtte fra Europa-Kommissionen. Dette gør sig fortsat gældende.

Den foreslåede § 60 b implementerer i modsætning til den foreslåede § 60 c en direktivbestemmelse (artikel 56, stk. 6). Der er ikke i direktivet lagt op til at fastsætte begrænsninger i de offentlige myndigheders mulighed for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed, hvorfor der heller ikke i teleloven er foreslået fastsat begrænsninger. Hjemlen til klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om begrænsninger i forhold til anvendelsen af § 60 b er alene tænkt anvendt i de tilfælde, hvor den trådløse adgang bliver misbrugt. Det kan fx være naboer, som begynder at downloade store mængder data.

Offentlige myndigheders adgang til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed efter direktivets artikel 56, stk. 6, tager udgangspunkt i et lokalt net hos myndigheden, som anvendes til anden brug. Det ses ikke at være muligt i medfør af bestemmelsen at stille krav om, at kommuner skal købe deres lokalnet af en privat udbyder. Det formodes dog, at kommunernes lokale net allerede er indkøbt hos en privat udbyder.

I forhold til beskrivelsen i lovbemærkningerne af, hvad der i den foreslåede § 60 b kan forstås som "lokaliteter", foreslår Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv, at det indsættes, at der ikke kan være tale om store områder, herunder områder uden bygninger. Høringsparterne foreslår endvidere, at definitionen af, hvornår et område er "tæt på" en lokalitet, bliver afgrænset yderligere fx ved at fastsætte en maksimal arealstørrelse eller en maksimal afstand fra den offentlige bygning.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet er enig i, at "lokaliteter" i direktivets artikel 56, stk. 6, kan læses sådan, at der er tale om bygninger. Lovbemærkningerne tilrettes, så det ikke længere fremgår, at lokaliteter kan være matrikler uden bygninger.

Herudover bemærker ministeriet, at offentlige myndigheders mulighed for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed i den foreslåede § 60 b tager udgangspunkt i et eksisterende lokalnet, som tilhører myndigheden. Det må derfor formodes, at lokalnettet har en begrænset rækkevidde. Lovbemærkningerne er tilrettet, så dette fremgår tydeligere, og herudover er det i bemærkningerne beskrevet, at der er en formodning for, at et område er "tæt på", hvis det er mindre end omkring 50 meter fra den bygning, hvor lokalnettet befinder sig.

I forhold til muligheden for, at der med det fælles net, som er nævnt i § 60 b, stk. 2, samtidig bliver givet mulighed for en offentlig adgang til internettet i et større sammenhængende område, bemærker Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv, at der bør fastsættes en begrænsning, der hindrer dette, ligesom det er tilfældet i de gældende bestemmelser i teleloven.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Der ses ikke i direktivet at være mulighed for at fastsætte en sådan begrænsning i forbindelse med implementeringen af artikel 56, stk. 6.

Ad § 60 b og § 60 c - Kortlægning af trådløs adgang til internettet - offentlige myndigheder

Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv foreslår i deres høringssvar, at der bliver udarbejdet en kortlægning over, hvor offentlige myndigheder stiller en trådløs adgang til

internettet til rådighed for offentligheden. En sådan kortlægning vil kunne give et overblik over omfanget af den offentlige trådløse adgang til internettet. Kortlægningen kunne knytte sig til kortlægningen i forbindelse med bredbåndspuljen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ønsket om en sådan kortlægning er noteret.

Det er ikke hensigten, at bl.a. kommuners tilrådighedsstilling af en trådløs adgang til internettet skal erstatte den dækning, som tilbydes af private udbydere, ligesom den offentlige adgang formodes at være af et begrænset omfang. Ministeriet ser derfor ikke, at der på nuværende tidspunkt er et behov for at kortlægge, hvor offentlige myndigheder, herunder kommuner, stiller en trådløs adgang til internettet til rådighed.

Ministeriet vil dog ikke udelukke, at der på et senere tidspunkt kan opstå et behov for at kortlægge offentlig adgang til internettet. Det vil bl.a. afhænge af, om omfanget ses at stige, evt. som følge af den foreslåede bestemmelse i § 60 b, som implementerer direktivets artikel 56, stk. 6.

Ad § 60 d - Kommunal støtteramme

Dansk Energi påpeger i sit høringssvar, at udrulning af digital infrastruktur som udgangspunkt foregår via en markedsbaseret tilgang, og at en støttemodel som den kommunale støtteramme ikke må fortrænge private investeringer.

Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv henleder opmærksomheden på telefonilaget, hvoraf det fremgår, at udrulningen af digital infrastruktur i Danmark som udgangspunkt skal være markedsbaseret, og at dette fortsat bør være tilfældet. Høringsparterne anerkender, at der nogle steder kan være adresser eller områder, som det ikke forventes, at markedet kan nå inden for den nærmeste fremtid, men med udgangspunkt i den tendens i markedsudrulningen og de foretagne investeringer, som ses for tiden, så ser høringsparterne ikke, at der er behov for den kommunale støtteramme på nuværende tidspunkt.

KL bemærker, at det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at vurdere konsekvensen af § 60 d, hvorfor KL forventer fornyet høring over evt. nye regler, når disse er udarbejdet. KL påpeger dog, at udrulning af infrastruktur fortsat skal foregå på markedsvilkår, og at det endvidere primært er statens ansvar at sikre, at alle borgere og virksomheder kan få dækning med hurtigt bredbånd. KL mener ikke, at dette ansvar skal ikke overdrages til kommunerne, selvom kommunerne understøtter det i et vist omfang.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet er enig i, at udgangspunktet er en markedsbaseret udrulning, og det er ikke hensigten med bestemmelsen i § 60 d at ændre herpå. For at tilgodese dette er der bl.a. i EU-statsstøttereglerne krav, som også vil være gældende ved udmøntningen af § 60 d. Disse indebærer, at der kun kan gives støtte til udrulning af elektroniske kommunikationsnet til adresser uden tilstrækkelig eksisterende elektroniske kommunikationsnet eller planer om udrulning heraf (med de kvaliteter f.eks. hastigheder, som fastsættes i ordningen).

Det forventes ikke, at den kommunale støtteramme kan træde i kraft allerede i 2021. Inden dette sker, vil der blive gennemført en høring over de regler, som bliver fastsat i medfør af § 60 d, stk. 2.

Ad § 60 d - Støtteberettigede adresser og forholdet til bredbåndspuljen

Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv bemærker, at det ikke er muligt at sikre, at kortlægningen over støtteberettigede adresser viser adressernes aktuelle status i forhold til bredbåndsdækning, idet der i kortlægningen alene tages højde for konkrete udrulningsplaner og ikke mere generelle udrulningsplaner. Hermed er der en risiko for, at private investeringer kan blive fortrængt af støtte. Høringsparterne påpeger i den forbindelse, at Energistyrelsen ikke er forpligtet til at anvende EU's dokumentationskrav for konkrete udrulningsplaner.

Herudover påpeger høringsparterne, at udrulningshastigheden er afhængig af kapaciteten hos entreprenørerne, som er stærkt begrænset. Hvis der i forbindelse med den kommunale støtteramme åbnes op for, at der kan gives støtte, vil det kunne presse kapaciteten yderligere. Høringsparterne opfordrer derfor til at overveje en prioritering i de adresser, som kan være støtteberettigede, og overveje hvordan sommerhusadresser skal prioriteres over for adresser med helårsbeboelse.

Endelig bemærker høringsparterne, at kortlægningen over de støtteberettigede adresser skal være en national opgave, og at kortlægningen med fordel kan følge kortlægningen i forbindelse med bredbåndspuljen, herunder præmisserne for, hvornår en adresse er støtteberettiget.

Dansk Energi ser gerne, at en kommunal støtteramme ikke kommer til at erstatte en velfungerende bredbåndspulje, hvor der hos alle parter er opbygget en vis erfaring, ligesom der må forventes en relativt større administrativ byrde for de involverede parter.

Dansk Energi mener, at den kommunale støtteramme bør afgrænses til områder, hvor der ikke forventes dækning med bredbånd. Herudover ser Dansk Energi gerne, at der i den kommunale støtteramme foretages en geografisk afgræsning af, hvilke områder der kan modtage støtte, så der fx ikke gives støtte til udrulning af bredbånd i tæt befolkede områder. Dette ses også i bredbåndspuljen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Udgangspunktet i EU's statsstøtteregler er, at der alene må gives støtte til udrulning, hvis der er tale om markedssvigt. Med dette forstås, at der ikke allerede findes en udbyder, som fx tilbyder en bredbåndsadgang med de hastigheder m.v., som der ellers vil kunne gives støtte til, eller at der ikke findes en udbyder, som inden for de næste tre år har planer om at tilbyde en sådan adgang.

Energistyrelsen vil kortlægge de støtteberettigede adresser og vil i den forbindelse indhente oplysninger om udrulningsplaner. Det er endnu ikke fastlagt, om udrulningsplanerne vil blive indhentet på samme måde som ved kortlægningen i forbindelse med bredbåndspuljen. Herudover bemærkes, at den enkelte kommune, hvis denne ønsker at iværksætte et støtteprojekt, vil skulle gennemføre en høring over de konkrete adresser, som kommunen påtænker at støtte, herunder for at sikre, at der ikke er en udbyder, som inden for de næste tre år har planer om udrulning til nogle af de adresser, som er omfattet af projektet.

Afgrænsningen af, hvilke adresser der vil være støtteberettigede, er endnu ikke fastlagt. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at det ikke er hensigten med den kommunale støtteramme, at den skal erstatte bredbåndspuljen, men at der skal fastsættes nogle klare rammer for, hvordan kommuner kan benytte sig af den mulighed for at støtte udrulningen til

adresser i kommunen, som kommunerne allerede har i dag i medfør af erhvervsfremmeloven. Der er således ikke tale om, at der er med den kommunale støtteramme skabes en ny ordning. Fastlæggelsen af, hvilke adresser der vil være støtteberettigede i henholdsvis bredbåndspuljen og den kommunale støtteramme, vil derfor også være baseret på forskellige hensyn. Den ene ordning - bredbåndspuljen - er statsfinansieret, og tildelingen af støtte tager udgangspunkt i nationale hensyn. Den anden ordning - den kommunale støtteramme - sætter rammerne for kommunernes mulighed for at støtte, og eventuel støtte vil derfor tage udgangspunkt i lokale hensyn.

Ad § 60 d - Statslig finansiering

Dansk Energi foreslår, at den kommunale støtteramme bakkes op af statslig finansiering. Dette kan være med til at sikre, at virksomheder og borgere i hele landet bliver stillet lige, idet støtte ikke vil være afhængig af budgetterne i de enkelte kommuner.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ønsket om en statslig finansiering er noteret.

Ad § 60 d - Samarbejde

Dansk Energi ser gerne, at branchen inddrages i forbindelse med fastsættelsen af, hvilke adresser der medtages som støtteberettigede i den kommunale støtteramme, og Dansk Energi ser frem til at blive inddraget i arbejdet med støtterammen.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Udarbejdelsen af den kommunale støtteramme vil ske i samarbejde med både branchen og kommunerne. Der er allerede nedsat flere arbejdsgrupper, hvor samarbejdet vil fortsætte.

§ 60 e - Energistyrelsens tilsyn

Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv støtter i deres hørings svar, at Energistyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af vilkår og betingelser i forbindelse med den kommunale støtteramme. Særligt ser høringsparterne gerne, at det sikres, at Energistyrelsen i den forbindelse indhenter oplysninger vedr. støtteprojekter i kommunerne, inden disse støtteprojekter gennemføres for at sikre, at der ikke blive udbetalt uretmæssig støtte.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Bemærkningerne er noteret.

§ 60 f - Passiv infrastruktur på markedsvilkår

Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv støtter, at hjemlen til kommunerne til at etablere passiv infrastruktur og stille den til rådighed på markedsvilkår flyttes fra erhvervsfremmeloven til teleloven og støtter endvidere, at tilrådighedsstillelsen af den passive infrastruktur sker på markedsvilkår, så der ikke sker en negativ markedsforvridding.

Høringsparterne foreslår dog, at det i § 60 d eller i bemærkningerne hertil gøres tydeligt, at støtte til passiv infrastruktur er omfattet af den kommunale støtteramme, idet det i modsat fald kan fremstå sådan, at den eneste måde, hvorpå kommunerne vil kunne bidrage i forhold til passiv infrastruktur vil være efter § 60 f på markedsvilkår.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Lovbemærkningerne til § 60 f er tilrettet, så det fremgår mere tydeligt, at bestemmelsen også omfatter muligheden for at få godkendt en ordning, hvorefter kommuner kan give støtte til etablering af passiv infrastruktur.

Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv bemærker, at definitionen af passiv infrastruktur, som er angivet i bemærkningerne, er mere snæver, end hvad der følger af Erhvervsstyrelsens vejledning fra 2014, hvor også antennepositioner og bygninger er medtaget. For at sikre kongruens med flere af de foreslåede ændringer i såvel masteloven, i planloven som i teleloven om et mere lempeligt tilladelsesregime til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, anbefaler høringsparterne, at der i § 60 f tillige henvises til mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3 og 4, der beskriver offentlige myndigheders tilrådighedsstilling af gadeinventar og fysisk infrastruktur til brug for etablering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Eksemplerne i bemærkningerne af, hvad der kan forstås som passiv infrastruktur, er ikke tænkt som en udtømmende liste, men der er i bemærkningerne indsat en henvisning til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 3 og 4.

§ 60 f - Kravet om erhvervsfremmende formål

Teleindustrien, IT-branchen, DI Digital og Dansk Erhverv foreslår, at kravet om, at tilrådighedsstillingen af passiv infrastruktur skal have et erhvervsfremmende formål, udgår, idet det ikke længere ses at være nødvendigt, når hjemlen flyttes væk fra erhvervsfremmeloven.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Da der fra en række høringsparter (samlet) er et ønske om ikke at begrænse kommunernes mulighed for at stille passiv infrastruktur til rådighed på markedsvilkår ved at stille krav om, at tilrådighedsstillingen skal have et erhvervsfremmende formål, og da der ikke ses at være modsatte hensyn, som taler imod, fjernes dette krav fra § 60 f i lovforslaget.

§ 60 f - Konkurrenceforvridende i forhold til andre udbydere

GlobalConnect er bekymret for, at kommunernes mulighed for at stille passiv infrastruktur til rådighed på markedsvilkår efter den foreslåede § 60 f kan føre til, at kommunerne vil foretrække denne løsning frem for at gøre det lettere for private udbydere at etablere infrastruktur. Af den grund foreslår GlobalConnect, at det af bestemmelsen skal fremgå, at kommunernes etablering af passiv infrastruktur ikke må ske på bekostning af private udbyderes etablering af infrastruktur. GlobalConnect finder, at termen 'konkurrenceforvridende' i den forbindelse er for upræcis.

GlobalConnect er endvidere bekymret for, at det kan blive dyrere for udbyderne, hvis kommunen vælger at stille sin egen infrastruktur til rådighed, end hvis udbyderne fx benyttede sig af samgravning. Dette kan risikere at modvirke effektive investeringer og udrulning af fiber.

GlobalConnect påpeger endvidere, at hastigheden i sagsbehandlingen i kommunerne er afgørende, og at det kan forsinke en proces i forhold til private udbyderes udrulning, hvis kommunerne forinden skal undersøge muligheden for selv at stille infrastruktur til rådighed. Af den grund foreslår GC, at det specifikt bør fremgå af bestemmelsen eller af bemærkningerne, at kommuners undersøgelse af, om passiv infrastruktur skal etableres, ikke må medvirke til at fortrænge kommercielle investeringer.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Kommunerne har allerede i dag en mulighed for at stille passiv infrastruktur til rådighed i medfør af erhvervsfremmeloven. Der er således ikke tale om, at der indføres en ny ordning for kommunerne, men alene, at muligheden overføres fra erhvervsfremmeloven til teleloven. Det er ikke hensigten med bestemmelsen, at kommunerne kan bygge passiv infrastruktur, som de herefter sælger, men alene, at de kan bygge infrastruktur, som de lejer ud eller lignende.

Det vil ikke være muligt i forbindelse med den foreslåede § 60 f at fastsætte et krav om, at det ikke må blive dyrere at benytte en potentiel kommunal infrastruktur end en tilsvarende privat, idet det altid vil være et krav, at infrastrukturen tilbydes på markedsvilkår. I modsat fald vil der være tale om, at kommunen stiller infrastruktur til rådighed på markedsvilkår, som er bedre end den, som vil kunne opnås på det private marked, hvilket kan føre til, at der er tale om (ulovlig) statsstøtte.

Lovbemærkningerne til bestemmelsen er endvidere tilrettet, så det også fremgår, at kommuner i så høj grad som muligt bør sikre, at muligheden for kommunen til at stille passiv infrastruktur til rådighed ikke kommer til at påvirke sagsbehandlingen i forhold til private udbyderes ønsker om at etablere infrastruktur.

Ad § 61 – adgang til beredskabstjenester

DIGITALEUROPE bemærker, at der er uklarhed om anvendelsesområdet for § 61, samt hvilke interpersonelle kommunikationstjenester der vil være forpligtet til at give adgang til beredskabstjenester. DIGITALEUROPE henviser i den forbindelse til, at begrebet taletelefonitjenester ikke længere eksisterer i teledirektivet.

DIGITALEUROPE anmoder om, at anvendelsesområdet for bestemmelserne vedrørende adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer ændres således, at anvendelsesområdet begrænses til udbydere af talekommunikationstjenester som defineret i teledirektivet artikel 2, nr. 32. DIGITALEUROPE anmoder videre om, at der præciseres klare undtagelser for netuafhængige udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, i de tilfælde hvor udbyderne som følge af teknisk umulighed ikke kan levere stedbestedesoplysninger om den kaldende part. Endeligt anmoder DIGITALEUROPE om, at det ligeledes præciseres, at der ikke stilles krav til at nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester⁴ skal give adgang til beredskabstjenester, jf. teledirektivets artikel 109 eller offentlige varslingssystemer, jf. artikel 110.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Teledirektivets krav om adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer, jf. artikel 109, er blevet implementeret som bemyndigelse hjemmel i lovudkastets § 3 og § 61. Reglerne vil blive udmøntet ved bekendtgørelse, som er under udarbejdelse. Bekendtgørelsen vil træde i kraft den 21. december 2020.

Bekendtgørelsen, som udstedes i medfør af lovudkastets § 3 og § 61, vil gælde for ejere af elektroniske kommunikationsnet og udbydere af elektroniske kommunikationsnet og –

⁴ DIGITALEUROPE har i deres svar henvist til nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester (NB-ICS). Disse er forpligtet i medfør af direktivet, så Ministeriet antager at der er tale om en fejlhenvisning og at denne rettelig skulle have henvist til nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester (NI-ICS).

tjenester. Som anført ovenfor vil begrebet elektroniske kommunikationstjenester ikke omfatte nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, som er særskilt defineret i lovudkastet.

Med den nye bekendtgørelse, vil bestemmelsernes ansvarsområde ikke kun omfatte traditionel talekommunikation, men også andre interpersonelle kommunikationstjenester, som er nummerbaseret, eksempelvis SMS. Dette er specifikt anført i lovudkastets specielle bemærkninger.

Hvad angår DIGITALEUROPEs bemærkninger til telelovens definition af taletelefonitjeneste vil Ministeriet ændre denne således, at den afspejler ændringerne i teledirektivet.

Hvad angår DIGITALEUROPEs bemærkning om, at der skal være klare undtagelser til for netuafhængige udbydere af nummerbaserede elektroniske kommunikationstjenester vil Ministeriet tilføje præciserende tekst til bemærkningerne om, at der for netuafhængige udbydere kan forekomme situationer med teknisk umulighed.

Vedrørende bemærkningen om implementeringen af artikel 110, bemærkes, at Forsvarsministeriet p.t. har et lovforslag i høring, hvorefter Forsvarsministeren kan fastsætte krav til udbydere af "mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester" vedrørende den tekniske løsning, der anvendes til udsendelse af offentlige advarsler.

Ad § 61, nr. 1-3 og § 2 - Alarmkommunikationstjenester

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv (høringsparterne) støtter op om, at myndighederne forud for udmøntningen af hjemmelsbestemmelsen og fastlæggelsen af, hvilke former for alarmkommunikation, som teleudbydere skal kunne understøtte, skal foretage en vurdering af de potentielle omkostninger forbundet med anvendelsen af nye alarmkommunikationstjenester.

Høringsparterne anfører, at de specielle bemærkninger efterlader tvivl om, hvilke myndigheder der har bemyndigelsen til at implementere direktivets artikel 109. Høringsparterne henviser til, at det i medfør af teledirektivets artikel 109, stk. 2, ikke kan være hverken Energistyrelsen som tilsynsmyndighed eller alarmmyndighederne, idet begge myndigheder sammen med teleudbydere indgår som høringsparter i forbindelse med den nærmere fastlæggelse af forpligtelserne. Høringsparterne anbefaler i den forbindelse, at klima-, energi- og forsyningsministeren tillægges kompetences til at implementere teledirektivets artikel 109, og at dette punkt præciseres i lovbemærkningerne.

Høringsparterne understreger vigtigheden af, at teleudbydere inddrages i god tid, forinden nye tjenester skal anvendes til alarmkommunikation, så der kan skabes klarhed om den fremtidige udvikling. Herudover understreger høringsparterne vigtigheden af, at der tages højde for omkostninger forbundet med at tilbyde flere alarmkommunikationstjenester, herunder leverings- og implementeringstider af de tilhørende tekniske løsninger.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Som høringsparterne selv har nævnt, fremgår det af den gældende § 61, at det er klima-, energi- og forsyningsministeren, der kan fastsætte bestemmelser i minimumskrav med henblik på at sikre telekommunikation ved alarmering og dermed implementere artikel 109. Det vil ved udmøntning af bemyndigelsen blive nærmere fastlagt, hvilke tjenester der skal benyttes som alarmkommunikation.

Høringsparternes bemærkning har medført præciseringer af Klima-, Energi og Forsyningsministeriets rolle i forbindelse med implementeringen af artikel 109.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil bestræbe sig på, at teleudbydere inddrages i god tid, inden nye tjenester skal anvendes til alarmkommunikation.

Ad § 61 - Alarmkommunikation via SMS og implementeringsfrist for alarm-SMS

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv (høringsparterne) anfører en række forhold, som er problematiske ved anvendelsen af SMS som alarmkommunikation. Høringsparterne påpeger, at der består væsentlige udfordringer ved, at SMS til alarmmyndighederne skal ledsages af stedbestedesoplysninger. En sådan løsning findes ikke og skal udvikles først. Herudover bemærker Høringsparterne, at alarm-SMS fra roamende slutbrugere ikke vil blive sendt direkte til den relevante alarmcentral, men vil blive ført tilbage til slutbrugers hjemland, hvorefter den ikke vil blive videresendt. Høringsparterne understreger, at der også i dette tilfælde skal udvikles en løsning, idet de tekniske standarder for SMS ikke understøtter nævnte funktioner. Da en alarm-SMS føres tilbage til hjemlandet, vil alarm-SMS ikke komme til at virke på tværs af medlemsstaterne, før der findes en samlet løsning på tværs af EU. Høringsparterne opfordrer til, at der findes en løsning på den nævnte problemstilling i koordinering via eksempelvis BEREC, EENA og i samarbejde med teleudbydere på tværs af EU.

Høringsparterne er af den opfattelse, at datoen for, hvornår alarm-SMS skal være funktionsduelig, ikke følger implementeringsdatoen for teledirektivet. Høringsparterne anfører, at det alene er den retlige ramme, der skal være på plads og ikke den systemmæssige implementering af de tjenester, som skal kunne anvendes til alarmkommunikation. Det er op til den enkelte medlemsstat at beslutte, hvilke tjenester der skal kunne benyttes som alarmkommunikation, men beslutning herom skal gennemføres efter høring af udbydere. Med henvisning til teledirektivets betragtning 285 påpeger høringsparterne, at det i modsat fald vil betyde, at alle former for tjenester, som kan benyttes til alarmkommunikation, vil skulle være implementeret den 21. december 2020. Høringsparterne henviser til lovforslagets specielle bemærkninger, hvor det fremgår, at ministeriet fastlægger, hvilke tjenester der skal kunne benyttes som alarmkommunikation efter høring af alarmmyndighederne og teleudbydere. Høringsparterne understreger, at hjemmelsbestemmelsen i sagens natur først kan gennemføres inden for rammerne af teleloven, når denne er trådt i kraft.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet er bekendt med de nævnte problematikker ved anvendelsen af SMS til 112. Ministeriet henviser i den forbindelse til, at der pågår et samarbejde mellem Rigspolitiet, Hovedstadens Beredskab og de danske teleudbydere om at finde en løsning, så SMS kan anvendes som alarmkommunikation.

For så vidt angår de nævnte problemer med alarm-SMS på tværs af EU, bemærkes det, at Energistyrelsen og Rigspolitiet deltager i en 112-ekspertgruppe nedsat af Europa-Kommissionen med det formål at sikre effektiv adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer til 112. Ekspertgruppen skal udarbejde udkast til en række delegerede retsakter, jf. teledirektivets artikel 109, stk. 8, som blandt andet har til formål at sikre forenelighed, interoperabilitet og pålidelig i alarmkommunikationer i EU for så vidt angår stedbestedesoplysninger, adgang for slutbrugere med handicap og omdirigering til den relevante alarmcentral. Den første af disse retsakter vedtages senest den 21. december 2021.

Vedr. svar angående implementeringsfrist for den tekniske løsning er ministeriet opmærksom på problematikken omkring fristen for alarmering via SMS. Energistyrelsen har kontaktet Europa-Kommissionen angående spørgsmålet om fristen for systemets funktionsduelighed. Energistyrelsen har delt Europa-Kommissionens svar med høringsparterne.

Ad § 61 - Omkostninger forbundet med udvidelse af alarmkommunikationstjenester

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv (høringsparterne) bemærker, at det vækker undren, at de specielle bemærkninger anfører, at udbyderne eller ejerne af net ved at hæve deres produktpriser over for slutbrugerne vil kunne udligne og indhente udgifter forbundet med indkøb af systemer for at kunne understøtte anvendelsen af nye former for alarmkommunikation.

Høringsparterne henviser til, at bemærkningerne anfører, at udvidelsen af alarmtjenester ikke medfører yderligere omkostninger, idet det må forventes, at de forskellige alarmtjenester supplerer hinanden. Høringsparterne bemærker, at de er uenige i dette og henviser til, at de største omkostninger vil være til at etablere og drive de underliggende systemer, som muliggør alarmkommunikation via tjenesterne.

Ministeriets bemærkninger

Høringsparternes bemærkninger om muligheden for at hæve produktpriserne har medført ændringer i lovbemærkningerne.

Hvad angår høringsparternes bemærkninger fsva. de forskellige alarmtjenesters supplerung af hinanden, bemærker ministeriet, at pågældende passage i de specielle bemærkninger vedrører selve mængden af alarmkommunikation og ikke de underliggende systemer. Uagtet hvilke tjenester der forventes indført, er det fortsat ministeriets holdning, at selve mængden af alarmkommunikation ikke i væsentlig grad vil stige.

Ad § 61, stk. 1, nr. 4-5 - spærring for alarmkommunikation

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv (høringsparterne) anerkender problematikken ved, at eventuelle chikaneopkald kan påvirke muligheden for et rigtigt nødopkald til alarmcentralen, men påpeger, at det er vidtgående at kunne blokere for alarmopkald.

Høringsparterne henviser til de specielle bemærkninger til den foreslåede § 61, stk. 1, nr. 4, i teleloven, hvor det anføres, at udbyderne skal fremsende IMEI-numre, når SIM-løse enheder foretager chikaneopkald til alarmmyndigheden. Høringsparterne anfører, at fremsendelsen af IMEI-numre er en særskilt forpligtelse, som ikke kan indeholdes i den foreslåede § 61, stk. 1, nr. 4, idet denne alene omhandler forpligtelsen til at spærre for alarmkommunikation på anmodning fra alarmcentralerne eller politiet. Der ønskes angivet den specifikke hjemmel til at kunne foretage blokeringer. Desuden ønskes "chikaneopkald" defineret.

Høringsparterne finder det bekymrende, når opkald til ikke-akutte funktioner, jf. den nye forslåede § 61, stk. 3, medtages som en "lignende samfundskritisk tjeneste" og opfordrer derfor til, at det præciseres, hvilke lignende samfundskritiske tjenester der sigtes til.

Ministeriets bemærkninger

Høringsparternes bemærkninger om forpligtelsen til at fremsende IMEI-numre i forhold til den foreslåede § 61, stk. 1, nr. 4, har medført ændringer i forslagetets lovbemærkninger. Desuden er "chikaneopkald" søgt defineret.

Ved "lignende samfundskritisk tjenester" skal forstås tjenester, der ligner den nuværende 112-tjeneste, men som måtte blive leveret på et andet nummer.

Ad § 61, stk. 2 - Taksering

I forhold til tilføjelsen i § 61, stk. 2-3, og de tilhørende lovbemærkninger om fastsættelse af nærmere regler for taksering af koordinering, dirigering og aflevering af alarmkommunikation, herunder af stedbestemmelsesoplysninger, finder Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv (høringsparterne), det er uklart, hvad der i lovbemærkningerne menes med "takseres i alle led".

I forhold til ministerens mulighed for at fastsætte bestemmelser for tilsvarende kommunikation med politiet, sundhedsmyndighederne m.v., jf. den foreslåedes § 61, stk. 3, påpeger høringsparterne, at det skal ske tidlig håndtering af den praktiske implementering af afsendelse af stedbestemmelsesoplysninger samt ske en koordination mellem teleudbydere. Parterne påpeger, at eventuelle AML-implementeringer i den forbindelse vil medføre yderligere omkostninger for selskaberne.

Ministeriets bemærkninger

Høringsparternes bemærkning om "takseres i alle led" har medført præciseringer i bemærkningerne til lovforslaget.

Ministeriet noterer sig høringsparternes bemærkninger til brug for eventuel fremtidig implementering af stedbestemmelsesoplysninger mv. i forbindelse med kommunikation til politiet, sundhedsmyndigheder m.v.

Ad § 73 - Udlevering af oplysninger

DIGITALEUROPE opfordrer til, at det sikres, at indsamling af informationer i medfører af § 73 fra OTT-udbydere, særligt udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, kun sker hvis det er nødvendigt og proportionalt.

Ministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at på baggrund af bemærkningen fra DIGITALEUROPE har ministeriet fundet anledning til at præcisere telelovens § 73, så udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester nævnes særskilt som potentielt pligtsubjekt efter bestemmelsen, idet den hidtidige formulering om udbydere af indholdstjenester kunne give anledning til usikkerhed. I forbindelse hermed er der i lovbemærkningerne til § 73, stk. 1, nr. 2, en gengivelse af teledirektivets bestemmelser i artikel 20, stk. 1, om, at myndighederne kun kan kræve oplysninger, når disse er nødvendige for, at myndighederne kan påse, at bestemmelserne i teledirektivet mv. overholdes. Endvidere gengives bestemmelsen i artikel 20, stk. 1, om at enhver anmodning om oplysninger skal stå i et rimeligt forhold til, hvad myndighedens opgave kræver, og skal være begrundet.

Ad § 73 a - Kortlægning

Forbrugerrådet Tænk støtter, at praksissen med årlige kortlægninger og hyppige opdateringer af bredbåndsmarkedet fortsættes. Indsatsens omkring videreformidling af viden om

bredbåndsmarkedet direkte til forbrugerne, som det f.eks. foregår i dag gennem tjekditnet.dk, bør styrkes.

TDC NET opfordrer til, at selve lovttekstens § 73 a, stk. 1 præciseres således, at der indsættes en maksimal grænse for, hvor ofte kortlægningen af eksisterende elektroniske kommunikationsnet kan gennemføres.

TDC NET finder det endvidere uklart, hvorvidt der er tale om en udtømmende formålsliste i § 73 a, stk. 2. TDC NET undrer sig endvidere over, at stk. 2 alene taler om eksisterende infrastruktur, hvorimod stk. 3 udvider dette område til også at omfatte udrulningsplaner og ejerforhold. Det følger således af lovforslaget, at stk. 3 alene er indsat med henblik på at understøtte de undersøgelser, der kan gennemføres under stk. 2. Hvis stk. 3 alene relaterer sig til én eller få af formålspunkterne i stk. 2, så bør dette præciseres i lovtæksten.

Henset til, at formålet med indhentelsen af oplysninger om udbydernes udrulningsplaner ikke er entydigt specificeret i forslag til teleloven, finder TDC NET anledning til at påpege, at udrulningsplaner notorisk set blot er "planer" og derfor ikke har en endelig karakter, hvorfor de løbende kan og vil blive ændret. Da formålet med oplysningerne er uklart i lovudkastet, vil det således være begrænset, hvor meget myndighederne kan støtte sig til disse oplysninger. TDC NET kan på den baggrund være bekymret for, om indberetning af sådan data giver et retvisende billede/imødekommer det behov, som myndighederne måtte have. På den baggrund bør lovforslaget, herunder navnlig i lovbemærkningerne, specificere, hvad oplysningerne om udrulningsplaner konkret kan indsamles til. Samtlige oplysninger om udrulningsplaner, bør desuden - som udgangspunkt - holdes fortrolige.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at der med lovforslaget ikke lægges op til en ændring af frekvensen for gennemførelse af kortlægninger af udbredelsen af kommunikationsinfrastruktur. Det anføres i bemærkningerne, at Energistyrelsen fortsat, og i overensstemmelse med anbefalingerne fra BEREC, i udgangspunktet skal gennemføre årlige kortlægninger. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at der i fremtiden vil være behov for hyppigere kortlægninger, ligesom det ikke kan udelukkes, at BEREC's eller Europa-Kommissionens anbefalinger kan ændre sig. Det vurderes derfor ikke hensigtsmæssigt at fastsætte en grænse for hvor ofte kortlægninger kan gennemføres. Ministeriet er imidlertid opmærksom på de byrder dataindsamlinger kan medføre for telebranchen, og det anføres af denne grund i bemærkningerne at: "Enhver udvidelse af omfanget af dataindberetningerne skal nøje vurderes af Energistyrelsen i forhold til at undgå yderligere byrder på selskaberne, og skal i videst muligt omfang ske i dialog med de berørte selskaber."

I forhold til listen af formål angivet i stk. 2, at denne opregning er udtømmende, og det anføres således i lovbemærkningerne, at "Indførelsen af en udtømmende liste medfører en højere grad af forudsigelighed i forhold til de byrder, der pålægges udbydere af elektroniske kommunikationsnet i forbindelse med geografiske kortlægninger." Ministeriet vil på denne baggrund ikke tilføje yderligere.

Ministeriet er endvidere enig med TDC Net i at kortlægning af udrulningsplaner vil være forbundet med en usikkerhed, som der vil skulle tages hensyn til i anvendelsen af oplysningerne. Udrulningsplaner er imidlertid nødvendige i flere situationer for at gennemføre de i stk. 2 nævnte opgaver. Det fremgår udtrykkeligt af bestemmelsens stk. 3, at kortlægningen skal være nødvendig for én eller flere af de i stk. 2 nævnte opgaver, og der fremgår således allerede et krav om kvalificering af formålet med en given kortlægning af f.eks.

udrulningsplaner. Med henblik på at tydeliggøre ovenstående har ministeriet tilføjet yderligere tekst til bestemmelsens bemærkninger.

Ministeriet bemærker endelig, at oplysninger om udrulningsplaner som udgangspunkt vil være at betragte kommercielt følsomme oplysninger, som i henhold til bestemmelsen skal behandles fortroligt, og kun må videregives til andre myndigheder, hvis den modtagende myndighed kan garantere den fortsatte fortrolige behandling af oplysningerne.

Hørings svar til forslag til ændringer i lov om radiofrekvenser (§ 2 i udkastet til lovforslag)

Inddragelse af sektorspecifikke hensyn for adgang til frekvenser

ITD, Brancheforeningen for den danske vejgodstransport, anfører, at transportsektoren står over for en omfattende digital omstilling i de kommende år, og at det derfor er afgørende, at den nødvendige digitale infrastruktur i form af dækning med effektiv teleinfrastruktur, herunder 5G-net, er på plads i hele Danmark. På grund af digitaliseringens store betydning for transportsektoren opfordrer ITD til, at myndighederne tager sektorspecifikke hensyn og behov for sektoren i betragtning ved kommende udbud og tildeling af fx frekvenser til brug for 5G-mobilkommunikation.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet er opmærksom på digitaliseringens store betydning for forskellige sektorer i det danske samfund. Det drejer sig ud over om transportsektoren om f.eks. landbrug, industri, energi og sundhed samt store dele af den offentlige sektor i øvrigt.

I den kommende auktion over frekvenser bl.a. i 3,5 GHz-frekvensbåndet, som er udpeget til et pionérbånd til 5G, søges der derfor også taget hensyn til, at andre brugere kan få adgang til frekvenserne end alene de aktører, som måtte deltage i auktionen.

Ad § 1, stk. 3, nr. 1 og 4 – Definitioner af delt anvendelse af frekvenser og uacceptable forstyrrelser

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv tilslutter sig de foreslåede direktivnære definitioner i frekvensloven, men opfordrer til, at det i lovforslagets bemærkninger tydeliggøres, at eventuelle forpligtelser til delt anvendelse af frekvenser særligt i forbindelse med kommende frekvensauktioner præciseres mest muligt i auktions- og tilladelsesvilkår, så de ofte intensive og langsigtede investeringer på frekvensområdet ikke påvirkes negativt. Høringsparterne bemærker, at det ikke bør påhvile parterne i forbindelse med delt anvendelse af frekvenser at sikre, at konkurrencelovgivningen overholdes, hvor forpligtelsen fastsættes som vilkår for tildeling af frekvenser i en auktion. Her bør myndighederne sikre, at konkurrencelovgivningen overholdes.

DR og TV 2 Danmark A/S noterer, at den foreslåede definition af uacceptable forstyrrelser ikke fastslår, hvornår der er tale om en alvorlig grad af forringelse, hindring eller afbrydelse af radiokommunikation. Høringsparterne finder, at enhver forstyrrelse af lovlig frekvensanvendelse på grund af ulovlig frekvensanvendelse, herunder manglende overholdelse af tilladelsesvilkår, bør anses som en uacceptabel forstyrrelse, og at lovgivningen bør give mulighed for at bringe ulovlig frekvensanvendelse til ophør, som forstyrrer anvendelse af frekvenser i medfør af en tilladelse.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet finder ikke konkret behov for i bemærkningerne til den foreslåede definition i frekvenslovens § 1, stk. 3, nr. 1, om delt anvendelse af frekvenser at præcisere, at eventuelle forpligtelser i forhold til anvendelse af frekvenser, som fastsættes i en eventuel auktion eller et offentligt udbud over frekvenser, vil blive konkret fastlagt i auktions- eller udbudsmaterialet samt i vilkår i de pågældende tilladelser, der vil blive tildelt. Alle vilkår og forpligtelser i forhold til tilladelser, som udbydes på auktioner, skal være klare og utvetydige, så der er klarhed for

aktørerne i forhold til, hvilke vilkår som kommer til at gælde for anvendelsen af de pågældende frekvenser.

Ministeriet er enig i, at i forhold til forpligtelser ved anvendelse af frekvenser, som f.eks. måtte blive fastsat i forbindelse med en auktion, vil det være en myndighedsopgave at sikre, at en sådan forpligtelse er i overensstemmelse med konkurrencelovgivningen.

Anvendelse af frekvenslovens regler om tilsyn med overholdelse af loven og af regler og vilkår fastsat i medfør af loven, herunder forstyrrelser af lovlig frekvensanvendelse, og muligheder for at bringe ulovlig frekvensanvendelse til ophør er ikke afhængig af, om der er tale om uacceptable forstyrrelser. Der er således mulighed for i medfør af frekvensloven at gribe ind over for enhver forstyrrelse af lovlig frekvensanvendelse, som skyldes ulovlig frekvensanvendelse. Dette gælder uanset, om den forstyrrende frekvensanvendelse sker på grundlag af en tilladelse, hvis vilkår konkret ikke overholdes, eller på grundlag af tilladelsesfri frekvensanvendelse, som ikke er i overensstemmelse med de tekniske rammer, som gælder for den pågældende anvendelse.

Ad § 2, stk. 5 – Afsætning af frekvenser til statens eget brug

DR og TV 2 Danmark A/S anfører, at selvom man har forståelse for den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 2, stk. 5, bør der ikke afsættes frekvenser til beskyttelse af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til brug for forsvaret på bekostning af anden samfundsvæsentlig anvendelse af frekvenser, herunder til produktion og distribution af radio- og tv-indhold, da det kan hindre udøvelse af ytringsfriheden, mediernes frie adgang til befolkningen og opfyldelse af public service-forpligtelserne.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv anfører, at der ikke er behov for at indføre en mulighed for at afsætte frekvenser til statens eget brug til beskyttelse af den offentlige sikkerhed og orden eller til brug for forsvaret som foreslået i frekvenslovens § 2, stk. 5, fordi der er mulighed i loven for at varetage væsentlige samfundsmæssige hensyn, herunder til forsvaret og til nød- og beredskabstjenesters anvendelse af frekvenser. Høringsparterne gør i den forbindelse opmærksom på, at de pågældende tjenester kan udbydes over offentlige mobilnet ved hjælp af fx network slicing. Høringsparterne finder, at hvis den foreslåede bestemmelse fastholdes, bør der udelukkende kunne anvises substituerbare frekvenser til statens eget brug, hvor der er knaphed på frekvenser, og at bestemmelsen ikke skal kunne finde anvendelse på frekvenser, som er harmoniseret til mobilkommunikation. Høringsparterne finder endelig, at der ikke bør kunne afsættes frekvenser til statens eget brug, som der er udstedt tilladelse til, fordi det vil føre til usikkerhed i forhold til investeringer i mobilinfrastruktur og hæmme investeringslysten.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

I forhold til den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 2, stk. 5, bemærker ministeriet, at det som udgangspunkt ikke vil være relevant at afsætte frekvenser, som er afsat til radio- og tv-formål, til de formål, som nævnes i den foreslåede bestemmelse. Frekvenser afsat til radio- og tv-formål er internationalt afsat til dette formål.

Varetagelse af væsentlige samfundsmæssige hensyn kan efter de gældende regler ske i forbindelse med tildeling af frekvenser, jf. frekvenslovens 9 og bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat, hvor der er behov for at varetage hensyn til anvendelse af frekvenser til nye digitale muligheder, som vil kunne få væsentlig samfundsøkonomisk betydning, til anvendelse af frekvenser, som er nødvendig for nød- og beredskabstjenesternes opgaveløsning eller for løsning af opgaver vedrørende transportinfrastruktur, og som vurderes

at have væsentlig samfundsmæssig betydning, samt til tjenester, hvis udbredelse vurderes at have stor samfundsøkonomisk betydning, og hvor udbredelse i hele landet ikke kan forventes varetaget af markedet i tilstrækkeligt omfang. Der findes i dag ikke hjemmel til på forhånd at afsætte frekvenser til brug for sikring af den offentlige sikkerhed og den offentlige orden og til forsvaret. Derfor findes der behov for at indføre en sådan hjemmel med den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 2, stk. 5.

I forhold til bemærkningerne om, at alene substituerbare frekvenser skal kunne afsættes til statens eget brug i tilfælde af frekvensknaphed, og at der ikke skal kunne afsættes frekvenser, som er harmoniseret til mobilkommunikation, eller der er udstedt tilladelse til, bemærker ministeriet, at det forventes, at det i et vist omfang vil være muligt at anvende eller anvise teknisk substituerbare frekvenser for tilladelsesindehavere, hvis der måtte opstå behov for at afsætte frekvenser til statens eget brug, hvortil der allerede er udstedt tilladelser. Er der således mulighed for at vælge mellem to eller flere egnede frekvenser, der alle opfylder statens behov på samme måde, vil beslutningen om at afsætte frekvenser til statens brug blive rettet mod ledige frekvenser, hvor der ikke allerede er udstedt frekvenstilladelser, ligesom afsættelsen af frekvenser, hvis det er muligt, vil blive forsøgt rettet mod frekvenser, hvor der ikke er frekvensknaphed. Ved beslutningen om at afsætte frekvenser til statslig brug vil beslutningen således tilsigtes at have den mindst muligt indgribende karakter.

Det forventes ikke, at der på et tidspunkt vil opstå behov for at ændre vilkår i tilladelser eller tilbagekalde tilladelser delvist eller helt med henblik på at varetage disse behov i frekvensbånd, hvor der er frekvensknaphed. Der forventes således f.eks. ikke vedtaget bindende retsakter i EU i forhold til frekvensbånd, som er harmoniseret på EU-plan til brug for trådløse bredbåndstjenester, hvor der i Danmark er udstedt tilladelser til udbud af offentlige mobilkommunikationsnet og -tjenester, og som gør det nødvendigt at ændre vilkårene i eller tilbagekalde denne type tilladelser

Ændring eller tilbagekaldelse af tilladelser vil alene blive aktuelt, hvis det vurderes nødvendigt for at varetage hensyn til sikring af den offentlige orden og, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, herunder til brug for tjenester til sikring af menneskers liv og sikkerhed, som forudsætter brug af den pågældende frekvenser. Ændring af vilkår i eksisterende tilladelser og tilbagekaldelse af tilladelser vil kun ske i de tilfælde, hvor der ikke ses andre måder for staten at kunne opfylde statens behov og varetagelsen af hensyn til sikring af den offentlige orden og den offentlige sikkerhed og til forsvaret. Når bestemmelserne i frekvensloven om ændring eller tilbagekaldelse anvendes, gælder de almindelige principper om, at vilkår i tilladelser eller tilbagekaldelse af tilladelser skal begrænses til det nødvendige, være objektivt begrundede, gennemsigtige, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpassede.

Ad § 7, stk. 6, 2. pkt. – Frekvensknaphed inden for et kortere tidsrum

Forbrugerrådet Tænk anfører, at den direktivfastsatte minimumsvarighed for frekvenstilladelser på 20 år skaber ufleksible rammer for et marked, der har været meget omskifteligt, og at frekvenserne fortsat bør udnyttes optimalt. Forbrugerrådet Tænk støtter på den baggrund den foreslåede mulighed i frekvenslovens § 7, stk. 6, 2. pkt., for at afholde auktion eller offentligt udbud i tilfælde, hvor efterspørgslen efter frekvenser vurderes ikke ville kunne imødekommes inden for et kortere tidsrum.

DR og TV 2 Danmark A/S ønsker i forhold til den foreslåede bestemmelse om frekvensknaphed i frekvenslovens § 7, stk. 6, 2. pkt., bekræftet, at knaphed på frekvenser særligt, hvor det er forbundet med store omkostninger for tilladelsesindehaverne og

slutbrugerne af de pågældende tjenester, ikke kan føre til, at eksisterende tilladelsesindehavere skal flyttes til andre frekvenser.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv finder, at den foreslåede tillægsbestemmelse om vurdering af frekvensknaphed inden for et kortere tidsrum er relevant for at sikre, at adgangen til attraktive frekvensbånd ikke udhules gennem udstedelse af tilladelser, efterhånden som ansøgninger herom modtages, men at bestemmelsen ikke bør føre til, at tilladelsesindehaverne skal erhverve dyre frekvenser på auktioner for længe, inden frekvenserne kan tages i anvendelse, hvilket vil hæmme investeringer i udrulning af infrastruktur. Høringsparterne foreslår, at der ved et kortere tidsrum til vurdering af kommende frekvensknaphed skal forstås tre år i stedet for fem år frem i tiden.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

For så vidt angår den foreslåede bestemmelse om frekvensknaphed i frekvenslovens § 7, stk. 6, 2. pkt., kan ministeriet oplyse, at det efter den gældende bestemmelse i frekvenslovens § 37 i lovens kapitel 7 om frekvenser afsat til radio- eller tv-formål er muligt at tilbagekalde tilladelser til at anvende frekvenser, som er afsat til radio- og tv-formål, hvis det sker efter forhandling mellem klima-, energi- og forsyningsministeren og kulturministeren med henblik på at varetage mediepolitiske formål. I disse tilfælde gælder endvidere, at tilbagekaldelsen kan ske med mindst et års varsel. I forhold til tilladelser, som er udstedt i medfør af lovens almindelige bestemmelser i kapitel 3, og som dermed drejer sig om frekvenser, som ikke er afsat til radio- eller tv-formål, kan Energistyrelsen med et års varsel fastsætte nye eller ændrede vilkår i eller tilbagekalde tilladelserne. En sådan ændring eller tilbagekaldelse forudsætter, at det er nødvendigt for at gennemføre forpligtelser, som følger af det internationale frekvenssamarbejde eller samarbejdet i EU eller for at varetage væsentlige samfundsmæssige hensyn som fastlagt i lovens § 2, stk. 2.

I forhold til indgreb i eksisterende tilladelser gælder, at de skal være nødvendige, objektive, gennemsigtige, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede i forhold til det, som ønskes opnået. Det betyder f.eks., at ændring eller tilbagekaldelse kun skal foretages i nødvendigt omfang, således at indgrebet alene gælder for en del af en tilladelse, hvis målet kan opnås på den måde.

Ministeriet er enig i, at frekvenser ikke skal udbydes på auktion for længe, inden de kan tages i anvendelse. Men samtidig skal der også opnås en balance mellem tilstrækkelig forudsigelighed og sikkerhed for kommende investeringer for aktørerne og tidspunktet, hvor tilladelserne træder i kraft, og tilladelsesindehaverne kan udbyde tjenester i medfør af tilladelserne.

En tidshorisont på tre år i forhold til at vurdere kommende frekvensknaphed er efter ministeriets opfattelse for kort. Området er præget af meget langsigtede investeringer, og den tekniske harmonisering globalt og på EU-plan af frekvenser til forskellige anvendelser er ligeledes ofte længe undervejs. Perioden skal være passende til at kunne vurdere, hvordan efterspørgslen vil udvikle sig. Denne vurdering kan bero dels på en offentlig høring og på Energistyrelsens viden om, hvornår der eksempelvis kan forventes at være udstyr tilgængeligt på markedet, som kan bruges til at anvende frekvenserne i overensstemmelse med en - eventuelt forestående - teknisk harmonisering i EU af vilkårene for at anvende de pågældende frekvenser. Derfor vurderer ministeriet, at en fem års tidshorisont er passende.

Ad § 7 a – Alternativ anvendelse af harmoniserede frekvenser

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv støtter den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 7 a om, at der kan udstedes tilladelse til at anvende frekvenser til andre end de teknisk harmoniserede vilkår, hvis efterspørgslen på frekvenserne til de harmoniserede formål ikke er til stede. Høringsparterne foreslår, at den regelmæssige vurdering af, om denne anvendelse til ikke-harmoniserede formål skal foretages af Energistyrelsen hvert tredje år i stedet for hvert femte år, og at pligten til at orientere Europa-Kommissionen og andre medlemsstater om alternativ anvendelse fremgår direkte af loven.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Efter ministeriets opfattelse vil en regelmæssig vurdering hvert tredje år være for kort en tidshorizont på dette område. Hvert femte år er efter ministeriets opfattelse passende, og ministeriet gør samtidig opmærksom på, at en vurdering vil skulle iværksættes, hvis der modtages en ansøgning om tilladelse til at anvende frekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår.

Pligten til at orientere Europa-Kommissionen om udstedelse af tilladelse til alternativ anvendelse er en forpligtelse for Danmark i forhold til EU. Ministeriet finder derfor ikke, at der er behov for, at den fremgår af lovteksten. Det kan dog være relevant at nævne denne forpligtelse i bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat, som er klima-, energi- og forsyningsministerens retningslinjer for Energistyrelsens administration af frekvensområdet.

Ad § 14, stk. 1, nr. 4-7 – Begrænsning af anvendelse af teknologi

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv anfører, at det i den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 14, stk. 1, nr. 4-7, om, at der i tilladelsesvilkår kan ske en begrænsning af, hvilke teknologier der kan anvendes i medfør af en tilladelse, bør specificeres yderligere, under hvilke omstændigheder bestemmelsen finder anvendelse, særligt i forbindelse med kommende frekvensauktioner.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Vilkår i frekvenstilladelser skal være objektivt begrundede, gennemsigtige, forholdsmeget afpassede og ikkediskriminerede samt i overensstemmelse med frekvenslovens formål og bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat. Dette gælder også for vilkår i medfør af den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 14, stk. 1, nr. 4-7, om vilkår, der kan begrænse, hvilke teknologier en tilladelsesindehaver må anvende, når tilladelsesindehaveren anvender frekvenser omfattet af tilladelsen. I forhold til muligheden for at fastsætte vilkår i forhold til anvendelse af frekvenser i kommende frekvensauktioner vil forpligtelser for en tilladelsesindehaver blive konkret beskrevet i auktionsmaterialet samt i vilkår i de pågældende tilladelser, der vil blive tildelt, så der er klarhed for aktørerne i forhold til, hvilke vilkår som kommer til at gælde for anvendelsen af de pågældende frekvenser.

Ad § 14, stk. 5 – Vilkår om krav om anvendelse i tilladelser, der udstedes efterhånden som ansøgninger modtages

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv finder, at den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 14, stk. 5, ikke er proportional og er unødvendig, idet der ikke er behov for at kunne fastsætte vilkår om anvendelse af frekvenser i frekvensbånd, hvor der ikke er knaphed. Høringsparterne opfordrer til, at det specificeres, hvilke konkrete situationer der vil kunne føre til, at der fastsættes vilkår om anvendelse i sådanne tilladelser.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre en mulighed for fremadrettet at fremme effektiv frekvensanvendelse i frekvensbånd, hvor der muligvis ikke aktuelt er knaphed på frekvenser. I den forbindelse vil Energistyrelsen på baggrund af styrelsens viden og erfaringer med markedet samt teknologiske forhold kunne vurdere, at et krav om anvendelse er relevant at stille i en tilladelse i et frekvensbånd, hvor der ved udstedelsen ikke er knaphed på frekvenser.

Et eksempel herpå er givet i lovbemærkningerne, hvor der udstedes en tilladelse til landsdækkende anvendelse af frekvenser til radiokædeformål. Her kan anvendelsen af frekvenserne være intensiv i begyndelsen af tilladelsesperioden. I løbet af tilladelsesperioden kan en række af radiokædelinks'ene f.eks. blive erstattet af fiberforbindelser, og dermed falder graden af anvendelse af frekvenserne i den landsdækkende tilladelse. Energistyrelsen vil i et sådant tilfælde i stedet for en tilladelse, der giver tilladelsesindehaveren ret til at anvende frekvenserne i hele landet, f.eks. kunne tilbyde tilladelsesindehaveren en tilladelse til enkelte radiokædestrækninger, der vil kunne opfylde tilladelsesindehaverens konkrete behov på det pågældende tidspunkt. Denne situation kan generelt gøre sig gældende, hvor der udstedes fladetilladelser til større frekvensmængder, og hvor der derved lægges beslag på en væsentlig del af det pågældende frekvensbånd. Herved kan muligheden for andre interesserede for at få adgang til de pågældende frekvenser til tilsvarende formål hindres til skade for den effektive anvendelse af frekvensressourcerne. For at fremme effektiv anvendelse af frekvensressourcerne kan det f.eks. i disse tilfælde overvejes at fastsætte et vilkår om anvendelse af frekvenserne.

Ad § 19 – Bemyndigelse til at fastsætte regler om 20 års minimumsvarighed

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv støtter den foreslåede udvidede bemyndigelse i frekvenslovens § 19 med henblik på at fastsætte regler om varighed på mindst 20 år for tilladelser til at anvende frekvenser, der er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, idet det sikrer reguleringsmæssig forudsigelighed i forhold til at foretage investeringer i digital infrastruktur. Høringsparterne opfordrer til, at Energistyrelsen fastsætter længere varigheder for sådanne tilladelser, hvor det vurderes muligt.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet noterer sig høringsparternes synspunkt i forhold til at fastsætte længere tilladelsesvarigheder end 20 år. Det er i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse anført, at længere tilladelsesvarighed end 20 år for de pågældende tilladelser kan være relevant at overveje, hvor en tilladelsesindehaver f.eks. vil skulle foretage særligt store investeringer i udrulning af infrastruktur for at anvende frekvenserne, opfylde tilladelsesvilkår om at sikre en vis geografisk eller befolkningsmæssig dækning til en vis frist eller vilkår om at anvende de omfattede frekvenser på en bestemt måde inden en nærmere bestemt dato. Disse vilkår kan være byrdefulde, men fastsættes med henblik på at sikre det væsentlige samfundsmæssige hensyn i, at udbredelse af disse tjenester, som kan have stor samfundsmæssig betydning, sker i hele landet.

En varighed på mere end 20 år kan også være relevant, hvor der på tidspunktet for udstedelsen af tilladelserne er teknologisk umodenhed eller anden usikkerhed for tilladelsesindehaverne om, hvordan og med hvilket udstyr frekvenserne skal anvendes i tilladelsesperioden. Endelig kan det også blive relevant for at koordinere varigheden af de pågældende tilladelser med andre tilladelser, som er eller vil blive udstedt.

Ad § 21, stk. 3 - Bemyndigelse til at fastsætte regler om pligt til underretning om planer om udlejning af frekvenstilladelser

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv opfordrer til, at underretning efter den foreslåede udvidede bemyndigelse i frekvenslovens § 21, stk. 3, til at fastsætte regler om pligt til at underrette Energistyrelsen om planer om helt eller delvis udlejning af frekvenstilladelser kan foregå smidigt, særligt hvor tilladelsesindehavere påbydes at udleje frekvenser til andre brugere. Høringsparterne finder det vanskeligt at se, hvordan underretningen kan foregå effektivt og i overensstemmelse med de børsretlige regler, hvis Energistyrelsen og offentligheden samtidig skal holdes orienteret. Høringsparterne er i tvivl om, hvordan "udlån" af frekvenser, som omtales i lovbemærkningerne, defineres juridisk. Høringsparterne foreslår, at udleje i meget korte perioder ikke omfattes af underretningspligten vedrørende planer om udleje af frekvenser.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Underretningspligten kan opfyldes smidigt. Der er, som det er nævnt i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, ingen formkrav til, hvordan underretning skal ske. Det kan f.eks. ske telefonisk, ved email eller med brevpost.

Pligten til at underrette Energistyrelsen om planer om udlejning af frekvenser følger af en forpligtelse i teledirektivet, som implementeres ved dette lovforslag. I tilfælde, hvor tilladelsesindehaveren ved underretningen gør Energistyrelsen opmærksom på, at børsretlige regler kan have betydning i forhold til offentliggørelse af oplysningerne eller lignende, eller styrelsen selv bliver opmærksom herpå, vil styrelsen afklare forholdet med relevante myndigheder på området, inden der sker offentliggørelse af oplysningerne. Energistyrelsen er som offentlig myndighed underlagt almindelige forvaltningsretlige regler om tavshedspligt.

Hel eller delvis udlån af en frekvenstilladelse er ikke omfattet af begrebet udlejning i den foreslåede bestemmelse. Forpligtelsen til at underrette om planer om udlejning søges på den måde mest præcist implementeret, så der ikke pålægges en videre forpligtelse, end det følger af teledirektivet. Der er på den anden side ikke grundlag for at undtage udleje af frekvenser i kort tid fra pligten i den foreslåede bestemmelse, idet der ikke er mulighed for sådan en undtagelse i teledirektivet.

Ad § 22 a – Forpligtelse for en tilladelsesindehaver til at give adgang til infrastruktur eller indgå aftale om lokal roaming

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv noterer, at den foreslåede § 22 a i frekvensloven om at pålægge en tilladelsesindehaver at give adgang til infrastruktur eller indgå en aftale om lokal roaming, hvor der er mangel på andre adgangsmuligheder, implementerer teledirektivets artikel 61, stk. 4, men finder samtidig, at der ikke er behov for bestemmelsen i Danmark, hvor der er mobiltale- og datadækning med flere operatørmuligheder af tæt på 100 pct. af befolkningen, lovregulering af adgang til master og dækningskrav i frekvenstilladelser. Derudover peger høringsparterne på, at der i brancheregi anvendes aftale- og legeberegningsmodeller for adgang til passiv infrastruktur, herunder master. Høringsparterne anfører videre, at der er risiko for, at investeringslysten hæmmes i tyndtbefolkede områder, men finder det positivt, at der kun kan pålægges en forpligtelse efter bestemmelsen, hvis der er hindringer for markedsbaseret udrulning i området, og slutbrugeres adgang til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester er alvorligt mangelfuld eller fraværende, samt at forpligtelsen ikke kan anvendes i områder omfattet af dækningskrav i en frekvenstilladelse.

Derfor foreslår høringsparterne, at bestemmelsen ændres til en bemyndigelsesbestemmelse, så der i fremtiden kan fastsættes regler til adressering af konkrete problemer, som den foreslåede § 22 a tilsigter at løse, hvis der viser sig et behov for det.

Hvis den foreslåede bestemmelse opretholdes, understreger høringsparterne, at forpligtelser i medfør heraf skal være sidste løsningsmulighed, når markedet og andre regulatoriske indgreb har vist sig utilstrækkelige. Høringsparterne anfører, at det er vigtigt, at netværkskonkurrence ikke begrænses, og at forpligtelser er proportionale og rimelige samt koordineres med Erhvervsstyrelsen og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, som administrerer lovgivningen på beslægtede områder.

Høringsparterne anfører i forhold til den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 22 a, stk. 3, nr. 3, at det i bemærkningerne præciseres, at den fysiske infrastruktur skal være teknisk egnet til at give adgang og ikke kræve forstærkning eller ombygning af konstruktionen med økonomiske byrder til følge. Høringsparterne anfører, at det ud fra bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i stk. 4, nr. 3, er uklart, hvordan en tilladelsesindehaver skal kompenseres for særlige omkostninger i forbindelse med, at Energistyrelsen ved eventuel pålæggelse af en forpligtelse til deling af infrastruktur eller lokal roaming skal tage hensyn til de tekniske muligheder for deling og tilknyttede betingelser.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Det vil efter ministeriets opfattelse ikke være tilstrækkeligt at fastsætte en bemyndigelsesbestemmelse til fastsættelse af regler med henblik på at adressere konkrete problemer i fremtiden. Det er et krav efter teledirektivet, at forpligtelser vedrørende adgang og lokal roaming kan pålægges en tilladelsesindehaver under forudsætning af, at en række betingelser er opfyldt.

Ministeriet bemærker, at det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at der vil kunne pålægges forpligtelser efter bestemmelsen, hvis dækningskrav i det pågældende område ikke afhjælper problemet med adgang til net eller tjenester for slutbrugere. Der kan f.eks. være situationer, hvor frednings- eller naturbeskyttelsesmæssige forhold hindrer opfyldelsen af et dækningskrav.

Ministeriet er enig med høringsparterne i, at en proportional og rimelig forpligtelse efter den foreslåede bestemmelse bør være sidste løsningsmulighed, når markedet og andre regulatoriske tiltag har vist sig utilstrækkelige, og at konkurrence mellem forskellige net ikke må begrænses. Disse forhold er inddraget i den foreslåede bestemmelse og i bemærkningerne til den. I den forbindelse er ministeriet enig i, at sager i den forbindelse kan koordineres mellem forskellige myndigheder i relevant omfang.

I forhold til høringsparternes kommentarer til den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 22 a, stk. 3, nr. 3, bemærker ministeriet, at en forpligtelse alene vil blive pålagt i forhold til at give adgang til infrastruktur, som er etableret, eller til et net, som er i drift, og som der derfor kan indgås en aftale om lokal roaming i forhold til. Det vil ikke kunne pålægges en aktør at etablere infrastruktur, drive elektroniske kommunikationsnet eller udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på at kunne give adgang. Dette vil blive præciseret i bemærkningerne til bestemmelsens stk. 3.

I forhold til kompensation i forhold til den foreslåede bestemmelse i stk. 4, nr. 3, er formuleringen i bemærkningerne udtryk for udgangspunktet om, at en tilladelsesindehaver skal kompenseres for at give adgang på baggrund af en forpligtelse pålagt efter den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 22 a, og derfor kan der også være grund til at tage hensyn til

dette i forhold til en aftale om deling af frekvenser, som indgås på baggrund af en forpligtelse pålagt af Energistyrelsen.

Hørings svar til forslag til ændringer i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v. (§ 3 i udkastet til lovforslag)

Ad § 14 a, stk. 7 - Sikkerhed ved adgang til fysisk infrastruktur m.v.

DSB anfører, at der i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 7, ikke alene bør henvises til Banedanmarks arealer, idet jernbanearealer ikke nødvendigvis tilhører jernbaneinfrastrukturforvalteren men også kan tilhøre en jernbanevirksomhed som f.eks. DSB. DSB anfører endvidere, at lovforslagets omfang og kompleksitet gør, at det ikke har været muligt fuldt ud at vurdere de samlede konsekvenser for DSB og DSB's beredskab.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 7, på den baggrund vil blive justeret således, at man ved adgang til fysisk infrastruktur tilhørende en jernbaneinfrastrukturforvalter som eksempelvis Banedanmark eller fysisk infrastruktur tilhørende en jernbanevirksomhed som eksempelvis DSB skal følge de af jernbaneinfrastrukturforvalteren eller jernbanevirksomheden fastsatte sikkerhedsforskrifter og retningslinjer for adgang til jernbaneinfrastruktur samt regler for adgang til og færdsel på de pågældende arealer.

Ad § 14 a - Opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

DI Digital anfører, at bestemmelserne om trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde kan fremme udbygningen af trådløs infrastruktur herunder 5G. DI Digital anfører endvidere, at det generelt er positivt med klare regler på dette område og støtter dette. DI Digital anfører dog, at bestemmelserne bør indrettes, så der også bliver mulighed for at opsætte aktivt udstyr.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

I forhold til synspunktet om muligheden for at opsætte aktivt udstyr bemærkes det, at Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning, der blev offentliggjort i EU-Tidende den 21. juli 2020, med angivelse af tekniske og fysiske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, ikke omfatter trådløse adgangspunkter med aktive antenner. Med lovforslaget gives klima-, energi- og forsyningsministeren dog bemyndigelse til i en bekendtgørelse at fastsætte regler om, at andre trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde end sådanne, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning, skal være omfattet af reglerne om udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Dette kan også inkludere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde med aktive antenner. En eventuel udmøntning af bemyndigelsen vil ske med inddragelse af telebranchen.

Ad § 14 a - Sagsbehandling ved udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

KL finder ændringerne i masteloven hensigtsmæssige for så vidt angår udvidelsen af

mastelovens anvendelsesområde til at inkludere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde til fx 5G.

KL er enig i intentionen om en smidig administrativ proces for anmodninger om opsætning af udstyr, herunder på kommunernes fysiske infrastruktur og gadeinventar. Udformning og størrelse af trådløse adgangspunkter til 5G er dog fortsat uklart, idet den gennemførelsesretsakt, der fastsætter de fysiske og tekniske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, først offentliggøres 30. juni 2020. KL anfører, at det må forventes, at der skal opsættes et større antal trådløse adgangspunkter på sigt, men at det fortsat er uklart, i hvilket omfang og med hvilken tidshorizont telebranchen ønsker at opsætte disse. Derudover ser KL fortsat uklarhed omkring samspejlet med løbende vedligehold og udskiftning af trådløse adgangspunkter og kommunal infrastruktur, afklaring af tekniske krav og specifikationer for trådløse adgangspunkter i forhold til nødvendig kabelføring m.v. samt principperne for prissætning, jf. telelovens § 60 a. Dermed er det for nuværende svært for KL at vurdere omfanget af de administrative opgaver og omkostninger i kommunerne som følge af anmodninger omkring opsætning af udstyr. KL opfordrer til, at der etableres et samarbejde mellem Energistyrelsen, kommuner og telebranchen omkring sagsgange for opsætning af trådløse adgangspunkter, herunder rammer for anmodninger og rammer for adgang på markedsvilkår. Et forslag hertil kunne fx være gruppeanmodninger i et konkret område og på samme vis leje af areal for et samlet område/bygning eller at kommunerne på forhånd udpeger områder uden nogen planmæssige forhindringer i at opsætte udstyr. Enkelthenvendelser og enkeltvis lejekontrakter for opsætning af adgangspunkter kan potentielt resultere i et stort administrativt arbejde for både kommuner og telebranche, hvis der skal opsættes et stort antal trådløse adgangspunkter tæt på hinanden.

Lovforslaget indeholder konkrete krav til bl.a. sagsbehandlingstider i kommunerne. Da regler og omfang af sagsbehandling – og hensigtsmæssige arbejdsgange – i forbindelse med trådløse adgangspunkter endnu ikke er kendt, anbefaler KL, at dette udgår af lovforslaget for nuværende.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

I forhold til spørgsmålet om indførelse af en smidig administrativ proces for anmodning om opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde bemærkes det, at Energistyrelsen vil tage initiativ til et samarbejde mellem Energistyrelsen, KL, kommuner, statslige myndigheder, Danske Regioner, regioner, Teleindustrien og telebranchen med henblik på at undersøge, hvordan der inden for rammerne af teledirektivet kan etableres en smidig proces for indgivelse af anmodninger om opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, som er let administrerbar for alle parter.

I forhold til spørgsmålet om de tekniske og fysiske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde bemærkes det, at Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning er vedtaget og er offentliggjort i EU-Tidende.⁵ Gennemførelsesforordningen finder anvendelse fra 21. december 2020. Gennemførelsesforordningen fastsætter en række tekniske og fysiske karakteristika, herunder volumen, visuel fremtræden, form m.v., for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som skal være omfattet af de regler for udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der indføres med lovforslaget. Det følger af gennemførelsesforordningen, at den ikke finder anvendelse på trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde med aktive antenner. Ministeriet henviser til Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning for nærmere angivelse af de tekniske og fysiske specifikationer.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1597396640365&uri=CELEX:32020R1070>

I forbindelse med spørgsmålet om prisfastsættelse for adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar bemærkes det, at det følger af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1, at offentlige myndigheder kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet. Med lovforslaget indføres der ikke særlige regler for prissætningen for adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar. Prissætningen vil således skulle ske i overensstemmelse med telelovens § 60 a, stk. 1.

I forhold til spørgsmålet om sagsbehandlingstider bemærkes det, at det følger af teledirektivets artikel 57, stk. 4, at medlemsstaterne skal anvende de procedurer, der er vedtaget i henhold til direktiv 2014/61/EU. De regler, der fastsættes med lovforslaget, er i overensstemmelse hermed.

Ad § 14 a – Rækkevidden af bestemmelsen om opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur m.v.

Dansk Energi anfører, at den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a går videre, end hvad teledirektivet foreskriver (overimplementering), da direktivets adgangsmulighed til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde alene omfatter fysisk infrastruktur tilhørende offentlige myndigheder. Dansk Energi anfører, at ved at pålægge eksempelvis private forsyningsselskaber en pligt til at imødekomme anmodninger fra mobiloperatører om at give adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og dertil hørende kabling i fx lysmaster på rimelige vilkår og betingelser, herunder betaling, så kan det indskrænke forsyningsselskabernes råderet over egen ejendom, herunder begrænse muligheden for opsætning af lokale/private 5G-net eller WiFi-udstyr.

Dansk Energi mener, at den foreslåede adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på privatejet gadeinventar, herunder lysmaster, er af ekspropriativ karakter, hvorfor lovforslaget efter Dansk Energis vurdering bør forholde sig mere eksplicit til den grundlovssikrede beskyttelse af ejendomsrettens ukrænkelighed (grundlovens § 73).

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

I forhold til spørgsmålet om overimplementering bemærkes det, at den foreslåede udvidelse af forpligtelsen til at omfatte andre end offentlige myndigheder ikke er udtryk for overimplementering, selvom pligten for andre end offentlige myndigheder til at give adgang til gadeinventar ikke fremgår af teledirektivet, idet der ikke pålægges byrder på erhvervslivet. Bestemmelsen vil generelt fremme virksomheder på teleområdet muligheder for at udrulle infrastruktur på en mere rentabel og smidig måde ved at give flere muligheder for at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Den foreslåede bestemmelse medfører ikke omkostninger for eksempelvis virksomheder, der kontrollerer gadeinventar, fordi de i medfør af teledirektivet og de foreslåede bestemmelser i masteloven har ret til at kræve markedspris fastlagt på baggrund af en kommerciel aftale som betaling for at give adgang. Dermed kan de virksomheder m.v. få fuld kompensation for at give adgang til en operatør, som ønsker at opsætte et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde med den nødvendige kabling. Der pålægges heller ikke forpligtelser, der genererer omkostninger for virksomheder. En part, der anmoder om adgang, kan ikke kræve foretaget indgreb eller omstrukturering af gadeinventaret, f.eks. i form af udvidelse eller lignende med henblik på at gøre gadeinventaret egnet til at være vært for det trådløse adgangspunkt. Tilsvarende begrænses ingen i forhold til at udøve deres erhverv. Fabrikanten af gadeinventar pålægges f.eks. ingen pligter til at

konstruere deres produkter på en bestemt måde for, at de kan være værter for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

I forhold til spørgsmålet om ekspropriativ karakter bemærkes det, at den udbyder, der får adgang til at opsætte et eller flere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på gadeinventar, der kontrolleres af andre end offentlige myndigheder, ikke får ejerskab over nogen del af gadeinventaret, dvs. at adgangen ikke påvirker ejerforholdet til gadeinventaret. At en udbyder får adgang indebærer, at udbyderen får en brugsret til gadeinventaret. Endvidere bemærkes det, at adgang til gadeinventar skal gives på rimelige, gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder pris, som led i en kommerciel forhandling mellem ejeren af gadeinventaret og udbyderen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Hvad der er rimelige vilkår og betingelser for adgang afgøres på baggrund af en konkret vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende i situationen. Der er en række forhold, som kan have betydning for størrelsen af den samlede pris for adgang til gadeinventar. Det kan f.eks. være, om der er alternative anvendelsesmuligheder, herunder udlejning til andre formål, om der er alternativ fysisk infrastruktur eller gadeinventar, hvor det er muligt at placere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og skabe den samme dækning, om der er begrænsninger i anvendelsesmulighederne af gadeinventaret som følge af opsætningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, om der er vedligeholdelsesforpligtelser for den, der kontrollerer gadeinventaret, om der er særlige forhold omkring sikkerhed, f.eks. krav om eskorte og overvågning af teknikere i forbindelse med vedligeholdelse, sikkerhedsgodkendelse af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller af underleverandører i forbindelse med adgang til gadeinventar, tilknyttede serviceydelser, f.eks. døgnbemanding, m.v. Der er således mulighed for at blive kompenseret for at skulle give adgang til sit gadeinventar. På den baggrund vurderes det, at adgang til gadeinventar, der kontrolleres af andre end offentlige myndigheder, ikke har ekspropriativ karakter.

Ad § 14 a - Udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv kvitterer for direktivimplementeringen af et mere lempeligt tilladelsesregime for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, men er dog bekymrede for, at Kommissionens gennemførelsesretsakt om emnet begrænser anvendelsesområdet for meget i forhold til at opnå den ønskede, positive effekt på udrulningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og 5G.

Høringsparterne støtter det arbejde, som Energistyrelsen har drevet i forbindelse med udarbejdelse af en opdateret vejledning om markedsleje til udlejning af arealer til digital infrastruktur og en ny værktøjskasse, der skal fremme en mere ensartet sagsbehandling i kommunerne. Dog anbefales det, at der med de mange nye ændringer i medfør af dette lovforslag, udarbejdes en ny vejledning og værktøjskasse, der omfatter de mange foreslåede ændringer.

Høringsparterne ser positivt på præcisering af ændring af titlen i masteloven, således at denne samtidig omfatter trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Samtidig støttes det, at det præciseres, at der også er tale om anden fysisk infrastruktur end høje bygninger. Høringsparterne støtter og finder det proportionalt, at lovens anvendelsesområde udvides. I forhold til definitionen af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde ser høringsparterne generelt positivt på, at man har valgt en tekstnær direktivimplementering. Høringsparterne har såvel overfor danske myndigheder og Kommissionen argumenteret for et stærkt behov for at udvide volumengrænsen til 50 liter i stedet for de foreslåede 30 liter, da det ellers ikke åbner muligheden for at dele antennepositioner på fx gadeinventar. Samtidig vil det også være

afgørende for udrulningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og 5G, at aktive antennesystemer omfattes af definitionen. Hvis ikke Kommissionens ventede gennemførselsretsakt indeholder ovenstående, opfordrer høringsparterne til hurtigst muligt at udmønte den foreslåede bemyndigelse for klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte nærmere regler for tilsvarende anvendelse i medfør af § 14 a for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der ikke er omfattet af gennemførselsretsakten, netop fordi hensigten med direktivets artikel 57 er at skabe de bedst mulige rammer for teleoperatørernes udrulningsplaner af fx 5G.

Høringsparterne ser et behov for at definere nærmere, hvad der menes med "ikke iøjnefaldende antenner" og "usynlig for offentligheden". Høringsparterne har ligeledes kommenteret disse manglende definitioner i høringsparternes hørings svar til Kommissionen i forbindelse med udarbejdelse af gennemførselsretsakten om emnet. Sådanne formuleringer lægger i høringsparternes optik op til subjektive vurderinger, hvilket potentielt vil kunne besværliggøre udrulningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Høringsparterne ser gerne, at det med "ikke iøjnefaldende antenner" præciseres, at her er tale om hvide eller grå antenner, hvorved der sikres en ensartethed i bybilledet.

Høringsparterne støtter definitionerne i § 1, stk. 4, nr. 2 og 3. I lovbemærkningerne fremgår desuden, hvorledes passiv infrastruktur er defineret i graveloven. Høringsparterne ser generelt positivt på, at definitionen af 'fysisk infrastruktur' defineres som typer af fysisk infrastruktur, som ikke er defineret som passiv infrastruktur i graveloven, jf. Infrastrukturdirektivet. Høringsparterne finder det dog uklart, hvorledes dette skal forstås, da der er overlap mellem gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 1, og den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3 og 4. Høringsparterne vurderer, at den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a samtidig bør gælde for passiv infrastruktur i medfør gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 1, hvis infrastrukturen er teknisk egnet. Det gælder fx rør, master, tårne og pæle.

Høringsparterne anbefaler, at der etableres en one-stop-shop, hvor anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar kan indgives. Denne bør gøres gældende for samtlige offentlige myndigheder og institutioner. Det fremgår af lovbemærkningerne, at en anmodning kan skønnes at være ikke-rimelig, såfremt en udbyder kontinuerligt indgiver mange anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, hvor en enkelt anmodning kunne have omfattet al den infrastruktur, som der var behov for adgang til. Høringsparterne finder, at hvis ovennævnte udfordring skal løses, vil det være hensigtsmæssigt, at et elektronisk system – forhåbentligvis en offentlig one-stop-shop – er i stand til at håndtere pakkeansøgninger.

Høringsparterne finder det hensigtsmæssigt, at der foretages en samlet, national registrering af trådløse adgangspunkters placering, men beder myndighederne forholde sig til de sikkerhedsmæssige aspekter forbundet med offentliggørelsen af en sådan.

Høringsparterne støtter, at adgangen til fysisk infrastruktur og gadeinventar gives på rimelige, gennemsigtige og ikke-diskriminerede vilkår og betingelser i medfør af § 14 a, stk. 4. Høringsparterne anbefaler, at direktivets artikel 57, stk. 5, implementeres direkte i mastelovens § 14 a, stk. 4. Derudover anbefaler høringsparterne, at vilkår og betingelser i medfør af den foreslåede § 14 a, stk. 4, sammenstilles med den foreslåede ændringsbestemmelse i telelovens § 60 f om kommuners tilrådighedsstillelse af passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet. Høringsparterne anbefaler herfor, at en hjemmel om 'gæsteprincippet' - med inspiration fra vejlovens § 77 og privatvejslovens § 70 i forbindelse med ledningers placering under jorden - implementeres i enten telelovens § 60 a eller § 60 f, for at sikre juridisk klarhed om, at gæsteprincippet tillige kan anvendes i forbindelse

med opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på gadeinventar og fysisk infrastruktur over jorden. Det vil også være i tråd med hensigten med direktivet og de foreslåede lovændringer om at sænke barriererne for udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester mest muligt. Samtidig vil en sådan bestemmelse sikre, at det er klart, hvorledes parterne skal forholde sig, når det er nødvendigt at nedtage eller flytte fysisk infrastruktur eller gadeinventar, hvorpå der er opsat trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Høringsparterne støtter den foreslåede tilsynsrolle, som Energistyrelsen gives i den foreslåede § 23 a om at behandle og træffe afgørelse i sager om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed eller andre.

Høringsparterne mener, at også offentligt ejede selskaber bør indbefattes i denne definition og ikke som selvstændige juridiske personer, som det fremgår af lovbemærkningerne. Dette vil sikre, at fx fysisk infrastruktur, som offentlige forsyningsselskaber kontrollerer, også vil være underlagt adgangsforpligtelsen i medfør § 14 a.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

I forhold til spørgsmålet om indarbejdelse af ændringer i medfør af lovforslaget i arbejdet med opdatering af Energistyrelsen vejledning om markedsleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur og arbejdet med en værktøjskasse vedrørende sagsbehandling bemærkes det, at arbejdet med vejledningen og værktøjsskassen forventes at blive opdateret med elementer, der særligt vedrører trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, hvis sådanne elementer viser sig at afvige fra de gældende regler og procedurer. I den forbindelse bemærkes det, at Energistyrelsen vil tage initiativ til et samarbejde mellem Energistyrelsen, KL, kommuner, Teleindustrien og telebranchen med henblik på at undersøge, hvordan der inden for rammerne af teledirektivet kan etableres en smidig proces for indgivelse af anmodninger om opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, som er let administrerbar.

I forhold til spørgsmålet om anvendelsesområdet for Europa-Kommissionens gennemførelsesforordning og udmøntning af bemyndigelsen til at fastsætte regler om, at mastelovens § 14 a finder tilsvarende anvendelse på trådløse adgangspunkter, der ikke er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter, henvises der til ministeriets bemærkninger ovenfor. Herudover bemærkes det, at der med lovforslaget indføres en bemyndigelse for klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om, at mastelovens § 14 a finder tilsvarende anvendelse på trådløse adgangspunkter, der ikke er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter vedtaget i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2. Energistyrelsen vil indlede et samarbejde med bl.a. telebranchen i forhold til at afklare, hvorvidt og i hvilket omfang denne bemyndigelse bør udmøntes.

I forhold til spørgsmålet om præcisering af, hvad der menes med ikke iøjnefaldende antenner og usynlig for offentligheden, bemærkes det, at den synlige del af antennerne skal være i visuel overensstemmelse med den bærende struktur og have en passende størrelse i forhold til den bærende struktur og være i neutrale farver, der passer til eller falder i ét med den bærende struktur. Dette svarer til de fastsatte bestemmelser i Europa-Kommissionen gennemførelsesforordning om de fysiske og tekniske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Dette vil blive tilføjet i bemærkninger til den foreslåede bestemmelse vedrørende definitionen af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde.

I forhold til spørgsmålet om definitionen af fysisk infrastruktur i masteloven og definitionen af passiv fysisk infrastruktur i graveloven bemærkes det, at teledirektivets artikel 57, stk. 4, supplerer reglerne i direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Det har ikke været hensigten med lovforslaget at udelukke passiv fysisk infrastruktur som defineret i graveloven fra anvendelsesområdet for den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a. Således vil også passiv fysisk infrastruktur som omfattet af definitionen heraf i graveloven være omfattet af definitionen af fysisk infrastruktur og definitionen af gadeinventar i lovforslaget i det omfang, den passive fysiske infrastruktur er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Dette vil blive præciseret i bemærkningerne til de foreslåede definitioner af henholdsvis fysisk infrastruktur og gadeinventar.

I forhold til spørgsmålet om etablering af en smidig proces for håndtering af anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar henvises der til ministeriets bemærkninger ovenfor.

I forhold til spørgsmålet om implementering af teledirektivets artikel 57, stk. 5, bemærkes det, at det vil blive præciseret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 4, at adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar ud over at skulle gives på rimelige, gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder i forhold til pris, ikke må gøres til genstand for afgifter eller gebyrer ud over administrationsgebyrer.

I forhold til spørgsmålet om anvendelse af gæsteprincippet bemærkes det, at opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af offentlige myndigheder, er omfattet af bestemmelsen i teleloven om offentlige myndigheders indgåelse af aftaler på markedsvilkår. Energistyrelsen forventer at iværksætte en undersøgelse af gæsteprincippets anvendelighed i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur, herunder gadeinventar, der kontrolleres af offentlige myndigheder, og på gadeinventar, der kontrolleres af andre. Undersøgelsen vil også skulle afdække om anvendelse af gæsteprincippet er foreneligt med bestemmelsen i telelovens § 60 a.

I forhold til spørgsmålet om at lade offentligt ejede selskaber omfatte af definitionen af offentlig myndighed henvises der til ministeriets bemærkninger ovenfor til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a.

Ad § 15 - Ekspropriation

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv foreslår, at der indsættes en præcisering af ekspropriationsbestemmelsen i mastelovens § 15. Det er uklart i den gældende bestemmelse, om ekspropriation også kan anvendes i situationer, hvor der oprindeligt har været indgået en lejeaftale mellem teleoperatøren og ejendomsejeren om opstilling af en mast, antenne eller andet anlæg til brug for udbyderens mobilkommunikation, men hvor lejeaftalen er ophørt, og det ikke længere er muligt for parterne at nå til enighed om en forlængelse af lejeaftalen. I sådanne situationer er teleoperatøren nødt til at fraflytte ejendommen, hvis der ikke kan indgås en ny aftale på rimelige vilkår. En fraflytning er forbundet med meget store omkostninger, og ejendomsejeren kan derfor udnytte situationen til at stille urimelige krav om lejeforhøjelse. I sådanne situationer kan det eneste alternativ være, at teleudbyderen må sikre det fortsatte udbud i området ved at søge Energistyrelsen om tilladelse til ekspropriation. Det er samtidig uklart, om oplistningen af ekspropriationsformål, som angivet i masteloven § 15, stk. 2, omfatter en sådan situation, hvor formålet angår ekspropriation til at opretholde

tilstedeværelsen af et bestående anlæg. Det er høringsparternes opfattelse, at et sådant formål kan indeholdes inden for de oplyste formål i mastelovens § 15, stk. 2, ud fra princippet om "det mindre i det mere". Hvis bestemmelsen ikke indeholder denne mulighed, vil en teleoperatør kunne stå i den situation, hvor et krav om urimelige lejevilkår resulterer i, at teleoperatøren må nedtage sit anlæg og herefter indgive en anmodning om ekspropriation med henblik på at etablere anlægget på ny. En sådan anmodning vil uden tvivl være omfattet af mastelovens § 15, da der vil være tale om nyanlæg. Det kan dog ikke have været intentionen med mastelovens § 15, at en sådan situation kan opstå, og det vil ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv være spild af ressourcer og medføre risiko for, at et område står uden mobildækning, mens sagen verserer. På samme måde finder høringsparterne det uklart, hvorvidt mastelovens § 15 også omfatter situationer, hvor ejeren af den eksisterende struktur ikke har ret til at udleje arealer på jorden. Problemet opstår specifikt i de tilfælde, hvor teleoperatøren lejer sig ind på en anden teleoperatørs mast, men skal indgå selvstændig aftale for leje af areal på jorden til etablering af teknisk udstyr. Denne situation er ikke omfattet af mastelovens § 5 og § 12 vedr. voldgift, hvorfor det er vigtigt for høringsparterne at sikre, at denne situation er omfattet af definitionen af nyanlæg under mastelovens § 15, stk. 2. For at skabe klarhed for såvel teleoperatører, ejendomssejere og mobilkunderne foreslår høringsparterne således, at mastelovens § 15, stk. 2, præciseres og affattes som følger: "Ekspropriation i medfør af stk. 1 kan ske til nyanlæg, udvidelse, ændring samt udskiftning eller bevarelse af bestående anlæg og til nødvendige supplerende foranstaltninger, herunder til etablering af fornødne adgangsveje m.v."

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger

I forhold til spørgsmålet om en præcisering af ekspropriationsbestemmelsen i mastelovens § 15 bemærkes det, at det af bemærkningerne til den gældende bestemmelse i mastelovens § 15 fremgår, at det har været et politisk ønske, at der sikres en egentlig myndighedskontrol med, at denne adgang til ekspropriation kun anvendes i situationer, hvor dette er klart nødvendigt. Den gældende bestemmelse er således udformet med sigte på at sikre dette. Ministeriet har dog forståelse for den udfordring, som udbydere kan opleve, når en lejeaftale er ophørt, og det ikke længere er muligt for parterne at nå til enighed om en forlængelse af lejeaftalen. Det kan have negative konsekvenser for mobildækningen i et område. På den baggrund vil det i mastelovens § 15, stk. 2, blive præciseret, at ekspropriation også kan ske med henblik på bevarelse af bestående anlæg.

Hørings svar til forslag til ændringer i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. (§ 4 i udkastet til lovforslag)

Krav om interoperabilitet med digital jordbaseret radio i indbyggede radiomodtagere i nye biler

De Danske Bilimportører og DR støtter forslaget til ændringer i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. De Danske Bilimportører er overordnet meget tilfredse med, hvorledes det i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser er gjort klart, hvorledes direktivets krav om DAB-funktionalitet til radioer indbygget i biler skal forstås. DR mener, at den foreslåede bestemmelse vil være til gavn for radiolyttere og forbrugere samt understøtte den igangværende overgang til digital radio – både så vidt angår DAB og internetradio.

De Danske Bilimportører bemærker, at branchens vurdering af, at kravet om interoperabilitet med DAB+ standarden for bilradioer ikke vil medføre væsentlige omkostninger – som der henvises til i de almindelige bemærkninger – er korrekt, men det er under forudsætning af, at teledirektivet gennemføres i dansk ret i overensstemmelse med betragtningerne i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser. Dette indebærer, at kravet til bilradiomodtagerne alene vil skulle gælde for køretøjer, der er produceret fra den 21. december 2020 – dvs. bragt i omsætning fra denne dato i kraft af deres COC (Certificate of Conformity) – samt at køretøjer, der er i kraft af deres COC er gjort tilgængelige på markedet senest den 21. december 2020, fortsat kan registreres og tages i brug efter denne dato – uanset kravene til indbygget radiomodtager.

Hvis kravet derimod skulle blive gennemført således, at det udstrækkes til også at gælde biler, der er bragt i omsætning/produceret før den 21. december 2020, vil det det have alvorlige negative økonomiske konsekvenser for bilimportørerne og forhandlerne, fordi det ville forhindre salg, registrering og ibrugtagning af tusindvis af biler, der allerede er produceret og/eller lagerført.

De Danske Bilimportører bakker fuldt om Ministeriets fortolkning af kravet om, at køretøjet skal være gjort tilgængelig på markedet til salg eller leje i EU fra den 21. december 2020, således, at kravet til bilradiomodtagere alene vil skulle gælde for køretøjer, der er produceret fra den 21. december 2020. De Danske Bilimportører bifalder ligeledes, at datoen på køretøjets COC-attest (Certificate of Conformity) kan anvendes som objektive kriterium for, hvilke biler teledirektivets krav til en evt. indbygget bilradio gælder for.

For at fjerne evt. tvivl om fortolkningen af, hvilke biler, der er omfattet af teledirektivets krav, anbefaler De Danske Bilimportører dog, at der både i lovforslaget og i de nærmere regler, som skal fastsættes af Energistyrelsen, overalt anvendes formuleringen/betegnelsen "bringe i omsætning" i stedet for "gøre tilgængelig på markedet". Ifølge De Danske Bilimportører er dette også i bedre overensstemmelse med Europa-Kommissionens meddelelse om den blå vejledning om gennemførelsen af EU's produktregler 2016 (2016/C 272/01).

I den forbindelse foreslår De Danske Bilimportører at slette sætningen *"...at kravet til bilradiomodtagere alene vil skulle gælde for køretøjer, hvortil der foreligger et tilbud eller en aftale (skriftlig eller mundtlig) mellem to eller flere juridiske eller fysiske personer om overførslen af ejerskab, besiddelse eller anden rettighed i forbindelse med køretøjet efter afslutningen af produktionsfasen"* (s. 401), idet der ellers ville kunne opstå tvivl om, hvor

mange transaktioner efter afslutningen af produktionen, der er omfattet. Det er således kun den første transaktion (første tilgængeliggørelse på markedet), der er omfattet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at den i de almindelige bemærkningerne nævnte vurdering af de økonomiske konsekvenser har baggrund i den foreslåede bestemmelse, herunder at kravet til bilradiomodtagere alene gælder for nye biler, der er bragt produceret fra den 21. december 2020, dvs. bragt i omsætning fra den 21. december 2020 i kraft af deres COC (Certificate of Conformity). Ministeriet vil på den baggrund ikke foretage ændringer i de almindelige bemærkninger.

Ministeriet har noteret sig De Danske Bilimportørers bemærkninger og er enig i, at det i stedet for betegnelsen "gjort tilgængelig på markedet" vil være mest korrekt og hensigtsmæssigt at anvende betegnelsen "bringe i omsætning", som vil være første gang det bliver gjort tilgængeligt på markedet, og dermed i overensstemmelse med Europa-Kommissionens meddelelse om den blå vejledning om gennemførelsen af EU's produktregler 2016 (2016/C 272/01).

Med henblik på at gøre det klart, at det alene er den første transaktion (første tilgængeliggørelse på markedet), der er omfattet af bestemmelsen vil Ministeriet tilrette lovbemærkninger i overensstemmelse med De Danske Bilimportørers bemærkninger.

Hørings svar til forslag til ændringer i planloven (§ 5 i udkastet til lovforslag)

Definitioner for maksimal størrelse, fysisk udformning samt fysisk infrastruktur

KL bemærker, at der bør fastsættes definitioner for maksimal størrelse og fysisk udformning af de trådløse adgangspunkter og tilhørende udstyr, der omfattes af bestemmelserne. Dansk Arkitektforening bemærker, at der bør indføjes en bestemmelse om æstetisk hensyn, inden de trådløse adgangs-punkter med lille rækkevidde sættes op, således at infrastrukturen for tele-kommunikation ikke bliver på bekostning af den arkitektoniske kvalitet i vores land og byer.

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv bemærker, at definitionen af fysisk infrastruktur i medfør af bemærkninger til planloven adskiller sig fra definitionen i masteloven, hvilket skaber uklarheder, da fysisk infrastruktur defineres bredere i planloven ved at omfatte gadeinventar under fysisk infrastruktur. De opfordrer derfor til, at definitionerne bliver ens, således at gadeinventar ligesom i masteloven også defineres i planloven.

Erhvervsministeriets bemærkninger

Det fremgår af teledirektivets artikel 57, stk. 2, at kommissionen ved hjælp af gennemførelsesretsakter angiver de fysiske og tekniske karakteristika, som maksimumstørrelse, vægt og, hvis det er relevant, udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Den første af sådanne gennemførelsesakter blev vedtaget den 20. juli 2020. Da gennemførelsesretsakter således vil definere størrelse og den fysiske udformning af de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, vil dette ikke blive defineret i lovforslaget til planloven. Det bemærkes, at fysiske karakteristika også indebærer visse krav til det visuelle udtryk og æstetiske hensyn.

For så vidt angår definitionen af fysisk infrastruktur i lovforslaget til planloven henvises der til definitionen i lovforslaget til masteloven, hvorfor definitionerne af fysisk infrastruktur i planloven og masteloven er ens. Det fremgår af bemærkningerne både til masteloven og planloven, at gadeinventar udgør en delmængde af den infrastruktur, der er omfattet af definitionen af fysisk infrastruktur. Gadeinventar er således omfattet af definitionen af fysisk infrastruktur både i masteloven og i planloven. Lovforslaget til masteloven indeholder imidlertid ud over en definition på fysisk infrastruktur en særskilt definition af gadeinventar på trods af, at gadeinventar er en delmængde af fysisk infrastruktur. Dette er begrundet med, at der i lovudkastet til masteloven indføres regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har ret til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, på fysisk infrastruktur og på gadeinventar, der kontrolleres af offentlige myndigheder, men at udbydere ved andre end offentlige myndigheder, kun får ret til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på gadeinventar og således ikke generelt på al fysisk infrastruktur. Søndringen mellem offentlig ejet og ikke-offentlig ejet er ikke nødvendig i planloven, hvorfor gadeinventar ikke defineres særskilt i lovforslaget til planloven.

Ansøgning om opsætning af trådløse adgangspunkter

KL bemærker, at der ved ansøgning om opsætning af trådløse adgangspunkter, bør gives mulighed for at kommunen kan gå i dialog med opstiller om alternative placeringer, såfremt der kan sikres en tilsvarende dækning med mindre visuel påvirkning af området.

Erhvervsministeriets bemærkninger

Hvis lokalplanen hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde af arkitektoniske, historiske eller naturmæssige grunde og udbydere ønsker opsætning, skal kommunalbestyrelsen tage stilling til, hvorvidt de vil give dispensation til lokalplanen, eller vedtage en ny lokalplan. I den forbindelse vil det være naturligt, at der foregår en dialog med udbyderne om placeringen, herunder alternative placeringer.

Hvis kommuneplanens retningslinjer i landzone hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde af arkitektoniske, historiske eller naturmæssige grunde og udbydere ansøger om en landzonetilladelse, vil det ligeledes være naturligt, at kommunen går i dialog om alternative placeringer, hvis der ikke kan gives en landzonetilladelse.

Ansøger vil dog have ret til at opsætte de trådløse adgangspunkter, hvis placeringen ikke er i strid med arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn eller af hensyn til den offentlige sikkerhed eller kravene til en landzonetilladelse er opfyldt.

Disproportional implementering af direktivet i landzone, jf. 36, stk. 1

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv bemærker, at der skal indhentes tilladelse til etablering af ny fysisk infrastruktur til brug for opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, hvis ikke en teknisk egnet fysisk infrastruktur allerede eksisterer. Høringsparterne finder ikke, at dette er proportionalt og i overensstemmelse med hensigterne med direktivets artikel 57, da det kan begrænse udrulningen af fremtidens elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Høringsparterne mener, at undtagelserne for tilladelser gældende for panelantenner til mobilkommunikation på eksisterende høje bebyggelser samt teknikskabe med maksimal grundplan på 2 kvadratmeter og maksimalhøjde 2,5 meter, også bør gælde for nyetablering af fysisk infrastruktur til brug for opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde med samme størrelse- og højdebegrænsninger som for teknikskabe. Dette vil fremme udrulningen af fremtidens elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i landzoner, herunder langs trafikale knudepunkter og transportkorridorer.

Akademisk Arkitektforening bemærker, at det er positivt at kommunalbestyrelsen skal meddele en landzonetilladelse, når der ikke er nogen fysisk infrastruktur, og der dermed skal opsættes ny infrastruktur.

Erhvervsministeriets bemærkninger

Danmark er opdelt i byzone, sommerhusområder og landzone. Kravet om tilladelse (landzonetilladelse) til opsætning af ny fysisk infrastruktur gælder kun i landzone.

Landzonebestemmelserne har til formål at forhindre spredt bebyggelse i det åbne land og fremme bevarelsen af bl.a. natur- og kulturhistoriske værdier, og at miljøkonflikter undgås. Både landskabs- og naturhensyn tillægges en betydelig vægt i landzoneadministrationen. I landzoner må der ikke uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen foretages udstykning, op-føres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer. Der er imidlertid fastsat en række undtagelser til kravet om landzonetilladelse. Undtagelsen for landzonetilladelse i forhold til panelantenner, omfatter panelantenner, som opsættes på eksisterende master, der anvendes til offentlig mobilkommunikation, siloer eller høje skorstene, når bebyggelsens højde ikke dermed forøges. Endvidere kan teknikskabe til

brug for panelantennerne opsættes på eller sættes umiddelbart ved masten, siloen eller skorstenen. Der er således tale om eksisterende bestemte former for master, siloer og skorstene. Opsætning af nye master kræver en landzonetilladelse.

I medfør af forslaget til ændringer i planloven om trådløse adgangspunkter er fysisk infrastruktur bygninger og anden infrastruktur, som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Fysisk infrastruktur kan eksempelvis være bygninger, andre konstruktioner og anden infrastruktur, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v. Også eksempelvis metrostationer og letbanestationer er omfattet. Der kan være tale om enkeltstående fysisk infrastruktur og fysisk infrastruktur, der indgår i et net af infrastruktur, f.eks. belysningsnettet langs trafikåre. De nævnte typer infrastruktur udgør ikke en udtømmende liste.

I lighed med reglerne om panelantenner vil opsætning af ny infrastruktur til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som f.eks. opsætning af master, kræve en landzonetilladelse. Dette er begrundet i formålet med landzoneadministrationen i form af sikring af bl.a. landskabs- og naturværdier, også ud over de i kommuneplanen udpegede områder, som f.eks. bevaringsværdige landskaber og andre natur- og landskabsudpegninger. Kravet om landzonetilladelse i landzone ved opsætning af ny fysisk infrastruktur vurderes derfor ikke at være i strid med teledirektivet. Endvidere vurderes det, at teledirektivet omhandler opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og ikke etablering af ny infrastruktur.

Kommuneplanen og naturmæssig værdi

Teleindustrien, IT-Branchen, DI Digital og Dansk Erhverv bemærker, at der i forhold til landzonetilladelse henvises til national ret, hvilket ikke er tilfældet i forhold til lokalplaner. Der anmodes i den henseende om en forklaring på denne forskel.

KL bemærker, at det bør præciseres, hvorvidt "naturmæssig værdi, i henhold til national ret" omfatter bevaringsværdige landskaber og andre natur- og landskabsudpegninger i kommuneplanen.

Erhvervsministeriets bemærkninger

Kommunalbestyrelsen vedtager lokalplaner, som er juridisk bindende for borgerne. Kommunalbestyrelsen kan derfor vedtage en lokalplan eller ophæve en bestemmelse i en lokalplan om arkitektoniske, historiske eller naturmæssige grunde til, at der kan eller ikke kan opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i lokalplanområdet. En lokalplan må ikke være i strid med kommuneplanen.

Landzonetilladelser meddeles i forbindelse med en konkret ansøgning. Kommunalbestyrelsen kan derfor først træffe afgørelse om et forhold, hvis der bliver ansøgt om en landzonetilladelse. For at synliggøre, hvornår der skal søges om en landzonetilladelse henvises der i lovforslaget til, at dette skal ske, når den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi i henhold til national ret. National ret er defineret som bl.a. en fredet bygning efter fredningsbestemmelser, naturbeskyttelse efter naturbeskyttelsesbestemmelser og retningslinjer i kommuneplaner, som varetager arkitektoniske, historiske eller naturmæssige værdier. I det henvisningen til national ret er upræcis i forhold til, hvad national ret omfatter, og at eksemplerne ud over kommuneplanen netop er reguleret i anden lovgivning, hvor opsætning af trådløse adgangspunkter vil kunne forudsætte en tilladelse efter den pågældende lovgivning, vurderes det, at "national ret" kan

erstattes med kommuneplanens retningslinjer og bekendtgørelser udstedt i medfør af planloven. Bekendtgørelser kan f.eks. være landsplandirektiver omhandlende bestemte arealer i en eller flere bestemte kommuner.

Landzonetilladelse kræves herefter ikke til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der opsættes på infrastruktur eller arealer, medmindre kommuneplanen indeholder retningslinjer om, at den fysiske infrastruktur, eller arealet, har en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller der er hensyn til den offentlige sikkerhed, eller medmindre de samme værdier og hensyn fremgår af bekendtgørelser udstedt i medfør af planloven. Naturmæssige værdier omfatter derfor f.eks. en kommuneplans retningslinjer om bevaringsmæssige landskaber og andre natur- og landskabsudpegninger i kommuneplanen.

Der kan fortsat ikke opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde disse steder, hvis det ikke er i overensstemmelse med anden lovgivning som fx naturbeskyttelsesloven, skovloven, bygningsfredningsloven mv., heller ikke selv om der ikke henvises til disse i planloven.

På den baggrund udskiftes henvisningen til national ret i lovforslagets undtagelse om landzonetilladelse med en henvisning til kommuneplanens retningslinjer og bekendtgørelser udstedt i medfør af planloven, og retningslinjer om arkitektoniske, historiske og naturmæssige værdier eksemplificeres i bemærkningerne.